

ITÄ-SUOMEN LÄÄNINHALLITUS

*TILIVIRASTON TOIMINTAKERTOMUS JA
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 2001*

TILIVIRASTON TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖSLASLEMAT**ITÄ-SUOMEN LÄÄNINHALLITUS**

1. ITÄ-SUOMEN LÄÄNINHALLITUKSEN TOIMINTASTRATEGIA -----	2
2. ITÄ-SUOMEN LÄÄNIN TOIMINTAYMPÄRISTÖ -----	3
3. TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN OSASTOITTAIN -----	7
3.1. ERI TOIMIALOILLE YHTEISET TAVOITTEET -----	7
3.2. SIVISTYSOSASTO-----	9
3.3. SOSIAALI- JA TERVEYSOSASTO-----	13
3.4. PELASTUSOSASTO -----	20
3.5. POLIISIOSASTO-----	23
3.6. LIIKENNEOSASTO -----	24
3.7. KILPAILU- JA KULUTTAJAOSASTO-----	25
3.8. OIKEUSHALLINTO-OSASTO-----	28
3.9. YHTEISET PALVELUT (HALLINTO)-----	29
4. PERUSPALVELUJEN ARVIOINTI -----	34
5. KANSAINVÄLINEN TOIMINTA -----	44
6. LÄÄNINHALLITUKSEN TOIMINTA TUNNUSLUVUIN -----	44
7. REKISTERIHALLINTO -----	55
8. KIHlakunnanvirastot -----	66
9. Pohjois-Karjalan hätäkeskus -----	69
10. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA NIIDEN LIITTEINÄ ANNETTAVAT TIEDOT -----	74
10.1 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT -----	74
10.2 TILINPÄÄTÖSLASKELMIEN LIITTEINÄ ANNETTAVAT TIEDOT -----	78
11. SISÄINEN VALVONTA -----	97
12. ALLEKIRJOITUKSET -----	98
LIITE 1 -----	99
LIITE 2 -----	101

1. ITÄ-SUOMEN LÄÄNINHALLITUKSEN TOIMINTASTRATEGIA

Toiminta-ajatus

Itä-Suomen lääninhallitus on monialainen valtion alueellinen asiantuntijavirasto, joka toimii hajautettuna verkko-organisaationa Mikkelissä, Kuopiossa ja Joensuussa.

Lääninhallitus valvoo ja arvioi hyvinvointi-, sivistys-, turvallisuus- ja hallintopalvelujen laatua ja saatavuutta sekä tukee kuntien toimintaa asukkaiden parhaaksi.

Lääninhallitus edistää alueellista yhteistyötä sen ja valtionhallinnon, kuntien, maakunnallisten yhteisöjen ja elinkeinoelämän kanssa läänin olojen kehittämiseksi.

Lääninhallituksen menestystekijät

- asiakaslähtöisyys
- yhteistyöhenkisyys
- innovatiivisuus
- palvelujen laatu
- oikeudenmukaisuus
- tasa-arvo
- avoimuus

Lääninhallituksen visio

Itä-Suomen lääninhallitus on toimialojensa yhteistyötä edistävä alueellinen huippuasiantuntija.

Lääninhallituksen toiminnan painoalueet

Lääninhallituksen toiminnassa on neljä painoaluetta. Lääninhallitus toimii erityisesti Itä-Suomen kehittämiseksi tietoyhteiskunnallisten valmiuksien, ympäristöterveydenhuollon ja kestäväen kehityksen periaatteiden, kuntien ja valtion yhteisten palvelujen laajentamisen sekä turvallisuuden puolesta.

Lääninhallituksen strategiset asiakkaat

- läänin asukkaat
- elinkeinoelämä
- julkishallinto
- kolmas sektori
- kansainväliset organisaatiot

2. ITÄ-SUOMEN LÄÄNIN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Itä-Suomen lääniin kuuluvat Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakunnat ja se kattaa 12,2 % koko maan pinta-alasta. Itä-Suomen lääni sijaitsee Suomen ja EU:n yhteiseen itärajaan ja samalla Venäjän Karjalan tasavallan alueeseen rajoittuen. Läänissä asuu 588 000 asukasta ja väestötiheys on 12,1 asukasta/km², kun koko maan väestötiheys on 17,0 asukasta/km².

Vuonna 2001 läänissä oli 66 kuntaa, 14 seutukuntaa ja 14 kihlakuntaa. Läänissä toimii kolme maakunnan liittoa. Työvoima- ja elinkeinokeskuksia on myös kolme. Lääni kuuluu Itäiseen maanpuolustusalueeseen ja sen alueella toimivat Kuopion-, Mikkelin- ja Pohjois-Karjalan Sotilasläänit sekä Pohjois-Karjalan Rajavartiosto.

Väestö

Itä-Suomen lääni menetti 90-luvulla väestöään 13 900 henkeä. Väestön väheneminen on jatkunut edelleen. Vuonna 2000 vähennys oli 4 000 henkeä ja vuonna 2001 vähennystä oli 2 800 henkeä. Ilahduttavasti väestömäärä kuitenkin lisääntyi vuonna 2001 Joensuussa ja Kuopiossa ja eräissä niiden ympäristökunnissa sekä maakuntakeskusten ulkopuolisista kunnista Pertunmaalla. Väestön vähenemisessä on ollut huolestuttavaa nuorten poismuutto sekä kuolleisuuden ja syntyvyyden välinen suhde. Syntyvyyden enemmyyttä on ollut pääasiassa vain maakuntakeskuksissa ja niiden ympäristökunnissa.

Järvirikas loma-asutusalue

Itä-Suomen lääni on maan järvirikainta aluetta, josta on muodostunut merkittävä loma-asutusalue. Läänissä on 104 600 loma-asuntoa, 23 % koko maan loma-asunnoista. Loma-asuntojen määrä on edelleen kasvussa. Kun loma-asunnoilla vietetään entistä pidempiä aikoja, muun muassa etätöiden lisääntyessä, on kuntaan kuulumattomien asukkaiden myötä lisääntynyt myös eräiden peruspalveluiden kysyntää kuten sosiaali- ja terveydenhuollon, poliisin, kirjastojen, päivittäistavarakaupan ja liikenteen palvelujen tarve.

Elinkeinot

Bruttokansantuote on Itä-Suomessa alhaisemmalla tasolla kuin muualla maassa. Vuonna 1999 Itä-Suomen läänin maakunnissa bkt/asukas –suhdeluku oli Etelä-Savossa 71, Pohjois-Karjalassa 75 ja Pohjois-Savossa 77. Vuoden 2000 ennakkotietojen mukaan kaikkien näiden maakuntien suhteellinen asema huononi edelleen.

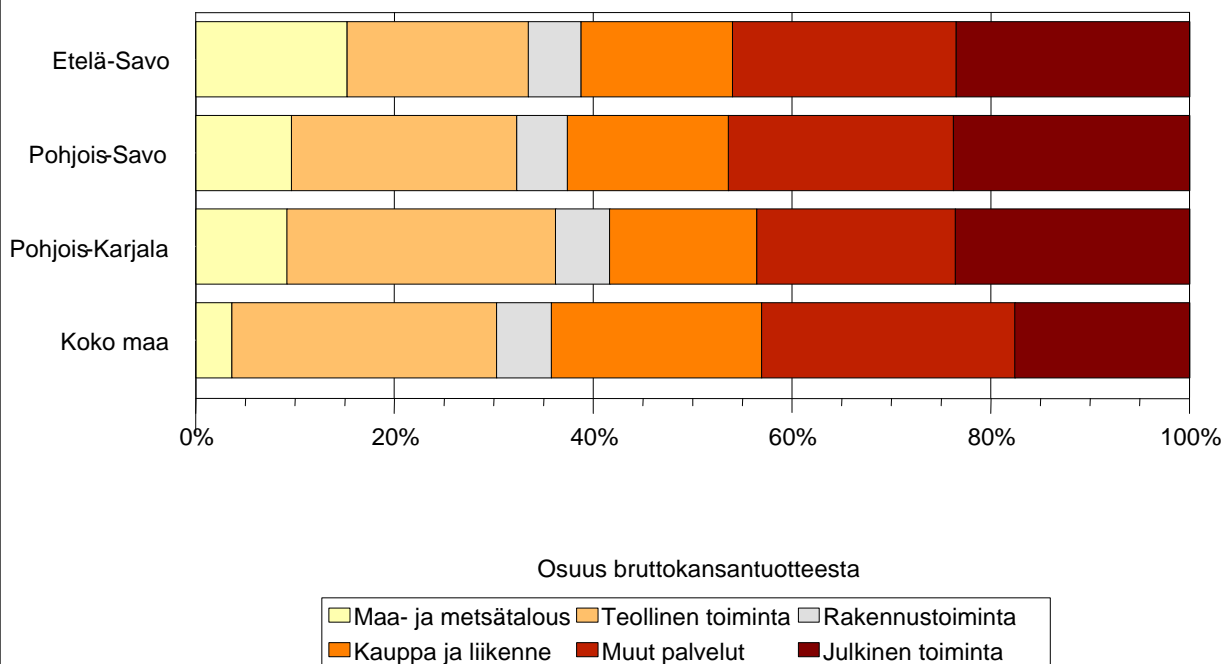
Alueen runsaat metsävarat ja puhdas luonto ovat antaneet ja antavat edelleen mahdollisuuksia myös alkutuotannon kehittämiseksi. Maa- ja metsätalouden osuus bruttokansantuotteesta on Etelä-Savossa kolminkertainen maan keskiarvoon nähden ja muissakin läänin maakunnissa yli kaksinkertainen (ks. kuvio). Maa- ja metsätalouden heikentynyt kannattavuus on kuitenkin koetellut erityisesti Itä-Suomea, jossa alkutuotannon osuus on suuri.

Alkutuotannossa työpaikkojen määrä on jatkuvasti vähentynyt. Alkutuotannossa ja siihen liittyvässä elintarvikkeiden jalostuksessa on kuitenkin nähty mahdollisuuksia uusien tuotekehitysideoiden ja muun muassa luomutuotannon myötä. Kun julkisen palvelutuotannon osuus koko alueen tuotannosta on myös maan keskitasoa korkeampi eikä siinä ole odotettavissa ainakaan merkittävää työpaikkojen määrän kasvua, jää työllisyyden paraneminen huomattavalta osalta muiden toimialojen varaan.

Työpaikkoja on haluttu lisääntyvän erityisesti osaamispohjaisilla kasvualueilla. Tässä kehittämistyössä on kaikissa alueen maakunnissa tukeuduttu keskeisesti EU:n Tavoite 1 –

ohjelman tuomiin mahdollisuuksiin. Ohjelmaan liittyen kaikissa läänin maakunnissa avainklustereita ovat olleet metsä-, elintarvike-, matkailu- ja kulttuuri- sekä informaatioteknologiaklusteri. Sen lisäksi maakunnilla on ollut omia painotuksia, kuten ympäristöteknologia, hyvinvointiteknologia, metalli ja elektroniikka. Alueellista kehittämistyötä on läänissä tarkoitettu edistää myös aluekeskusohjelman ja Seutu –hankkeen ja yleensäkin seudullisen yhteistyön sekä alueellisen verkottumisen avulla.

Bruttokansantuote eri toimialoilla maakunnittain 1999*

Lähde: TK/Aluetilinpito

* ennakkotieto

Työllisyys

Läänin työttömyysaste on edelleen pysynyt valitettavan korkealla tasolla. Vuonna 2001 työttömyysaste oli Itä-Suomen läänissä 16,3 % ja koko maassa keskimäärin 12,0 %. Itä-Suomen lääni on viimeisen kymmenen vuoden aikana koko ajan jäänyt työttömyysasteella tarkasteltuna jälkeen muun maan keskimääräisestä kehityksestä.

Työttömyysaste	1991	1995	1999	2000	2001
Etelä-Savo	10 %	22 %	17,7 %	16,5 %	15,7 %
Pohjois-Savo	10 %	22 %	17,2 %	16,0 %	15,3 %
Pohjois-Karjala	11 %	24 %	20,5 %	19,2 %	18,4 %
Itä-Suomen lääni	10,5 %	22,4 %	18,3 %	17,0 %	16,3 %
Koko maa	8,6 %	19,4 %	14,3 %	12,8 %	12,0 %
Ero Itä-Suomen läänin ja koko muun maan välillä (%-yks.)	1,9	3,0	4,0	4,2	4,3

Työttömyysaste Itä-Suomen läänissä. (Lähde: Työministeriön tilastojärjestelmä 23.1.2002)

Liikenne

Itä-Suomen liikenteellinen sijainti on verrattain hyvä. Läänille ovat ensisijaisen tärkeitä pohjois-etelä –suuntaiset yhteydet, valtatie 5 ja 6 sekä Savon ja Karjalan radat, jotka sitovat alueen Etelä-Suomen keskuksiin ja vientisatamiin. Poikittaisyhteyksien merkitys itärajalta Länsi-Suomen keskuksiin on kasvanut jatkuvasti. Viiden lentokentän verkko on alueellisesti kattava. Vesistöjen runsaudesta ja maaseudun asutuksen hajanaisuudesta aiheutuu palvelujen tarvisijoille pitkiä matkoja.

Rautatieliikenteen ongelmana on ollut riittämätön kunnossapidon rahoitus. Savon radan oikaisua, joka hanke on ollut kauan vireillä, pidetään tärkeänä alueen kehittämistä edistävänä toimena. Lentoliikenteen merkitys pitkien etäisyyksien vuoksi on ollut tärkeä Pohjois-Karjalalle ja Pohjois-Savolle. Etelä-Savossa lyhyt etäisyys Helsinkiin on tuonut ongelmia kannattavuuteen.

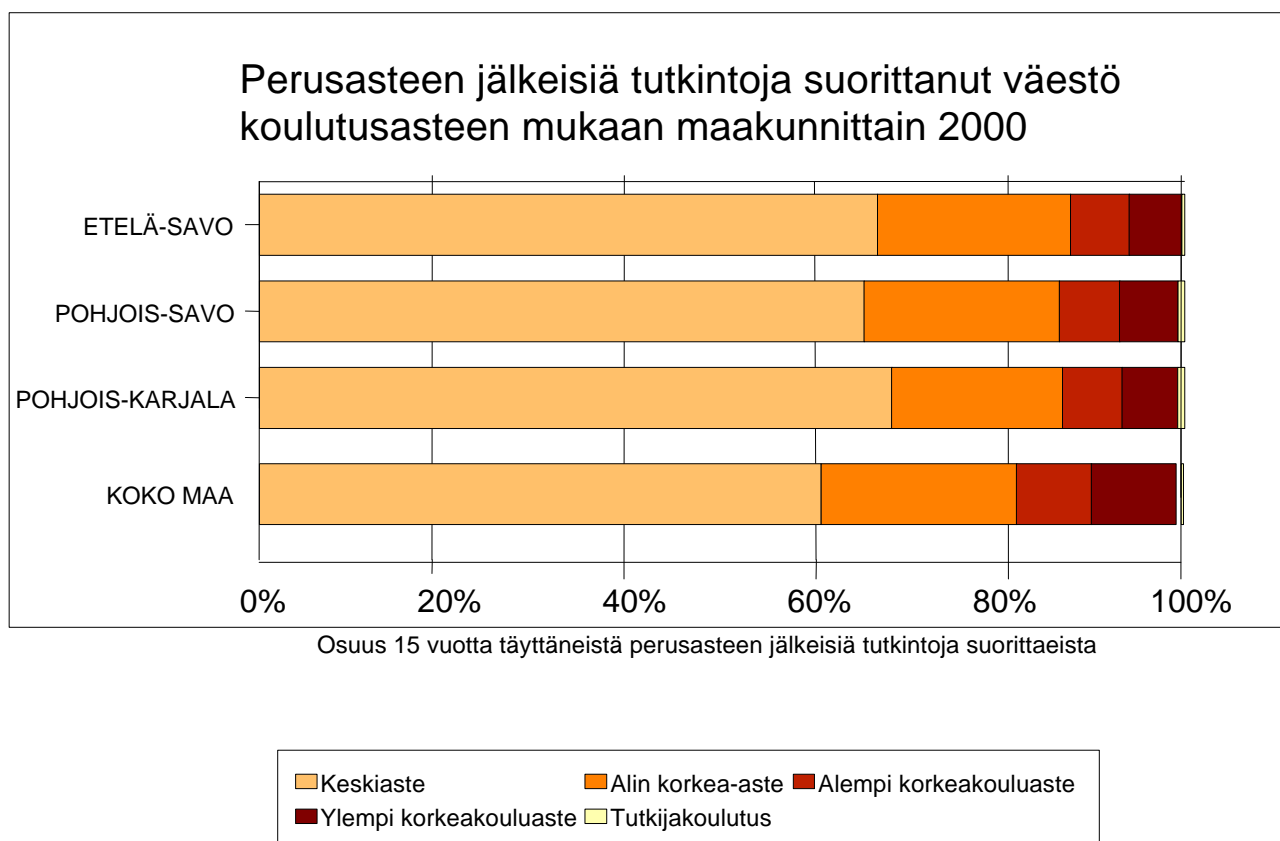
Tietoliikenteen kehitys nopeiden tiedonsiirtoyhteyksien ja uusien teknisten ratkaisujen myötä on tuonut Itä-Suomen asukkaita ja myös elinkeinoelämää tasavertaisempaan asemaan muuhun Suomeen nähden. Kuntaverkkojen, seutuverkkojen ja valtionhallinnon sähköisten asiointimahdollisuuksien kehittymisen myötä on jatkuvasti tapahtumassa huimaa kehitystä. Muun muassa sähköisillä tietoliikenneyhteyksillä varustetut yhteispalvelupisteet tuovat kansalaisille asiointimahdollisuuksia valtionhallinnon palveluihin myös niihin pieniin kuntakeskuksiin, joissa valtionhallinnon palveluja ei voida enää muutoin järjestää.

Koulutus

Koulutusmahdollisuudet ja niiden kehittäminen esikoulusta yliopistolliseen koulutukseen saakka, ovat olleet Itä-Suomessa tärkeitä sekä asukkaiden peruspalvelujen saannin että alueellisen kehittämisen kannalta. Vaikka peruskoulun oppilasmäärä on maassamme pysynyt lähes vakiona 1990-luvulla, alueelliset erot ovat suuria. Itä-Suomen läänissä Etelä-Savon peruskoulujen oppilasmäärän muutos vuodesta 1990 vuoteen 1999 oli -6,1 %, Pohjois-Karjalan -4,7 % ja Pohjois-Savon -5,7 %. Peruskoulun koko oppilasmäärä vuonna 1999 oli 69 800. Oppilasmäärän väheneminen on osaltaan vaikuttanut maaseudun kouluverkon harventamiseen. Noin 98 % jatkaa opiskelua ylemmille asteille. Opiskelijoita Itä-Suomen läänin lukioissa oli 15 060, ammatillisessa koulutuksessa 21 110, ammattikorkeakoulutuksessa 13 050 ja yliopistokoulutuksessa 11 060.

Väestön ikääntyessä ja nuorten ikäluokkien pienentyessä uhkaa lähivuosina ammattitaitoisen työvoiman puute. Eläkkeellesiirtymisen määrää ei ole mahdollista korvata nuorilla hyvin koulutetuilla ikäluokilla. Itä-Suomen läänissä 16-vuotiaiden määrä vuonna 2000 oli 8 216 ja vuonna 2015 sen arvioidaan olevan 5 874.

Väestön koulutustaso on Itä-Suomen läänissä matalampi kuin maassa keskimäärin. Tutkinnon suorittaneita 15 vuotta täyttäneestä väestöstä oli Etelä-Savossa vain 54,8 %, Pohjois-Karjalassa 56,8 % ja Pohjois-Savossa 58,2 %, kun koko maassa heitä oli 59,4 % (Tilastokeskus, väestön koulutusrakenne 2000). Suurelta osin se johtuu vanhempiin ikäluokkiin painottuvasta ikärakenteesta sekä nuorten koulutettujen alueelta poismuutosta. Myös korkeamman asteen tutkinnon suorittaneita on läänissä maan keskiarvoa vähemmän (ks. kuvio). Ongelmallisena on pidetty nuorten koulutettujen alueelta poismuuttoa. Vuonna 2000 tutkinnon suorittaneen väestön nettomaassamuutto oli Pohjois-Savossa -1 438, Etelä-Savossa -1 034 ja Pohjois-Karjalassa -758 henkeä.

Lähde: Tilastokeskus/Koulutustilastot

Kulttuuri

Kulttuurin merkitys alueellisen näkyvyyden, identiteetin ja väestön hyvinvoinnin tukijana on tiedostettu entistä laajemmin. Itä-Suomen läänin kulttuurisia menestystekijöitä ovat valtakunnallisesti ja kansainvälisestikin tunnetut kulttuuritapahtumat. Näiden ohella alueen menestystekijöihin voidaan laskea korkeatasoinen harrastustoiminta, joka näkyy etenkin kesäaikana lukuisina musiikki- ja teatteriesityksinä sekä kuntien vuotuisina juhlapäivinä tai –viikkoinakin. Kulttuurisia vahvuuksia on käsitelty maakunnittaisessa kulttuuriklusterityössä. Painoalueeksi ovat nousseet mm. alueen omaleimaisen kulttuuri ja historiaperinteen esille tuominen, kulttuuripalveluiden kehittäminen osana kuntien ja alueiden kehittämistyötä sekä kulttuuriyrittämisen tukeminen.

Terveys

Väestön odotettavissa olevan eliniän pitenemisen ja terveydentilan keskimääräisen kohe-
nemisen seurauksena hyvin iäkkäiden määrä kasvaa pidemmällä aikavälillä selvästi. Maan sisäinen muuttoliike aiheuttaa Itä-Suomessa, joka on muuttotappioaluetta, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen rakenteisiin ja rahoitukseen kohdistuvia paineita. Mikäli kuntien taloudelliset erot kasvavat, lisääntyvät myös erot palvelujen saatavuudessa entisestään.

Itä-Suomen läänin alueella on jo useamman vuoden jatkuneen lääkärivajauksen lisäksi alkanut näkyä vajuusta ammattitaitoisesta hoitohenkilökunnasta, mikä heijastuu palvelujen saatavuuteen ja laatuun. Tilanne ei ole lähivuosina helpottumassa.

3. TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN OSASTOITTAIN

Toimintaympäristön muutokset on kerrottu tulossuunnitelmassa vuosille 2001-2005. Merkittäviä toimintaympäristö muutoksia ei tapahtunut kertomusvuonna.

3.1. ERI TOIMIALOILLE YHTEISET TAVOITTEET

Tulostavoite: Väestön tarvitsemien palvelujen yhdenvertaista saatavuutta läänin eri osissa ja eri väestöryhmien kesken valvotaan ja edistetään.

Toteutuminen: Lääninhallitus arvioi oman toimialansa peruspalvelujen toteutumista vuonna 2001 läänin kunnissa. Arviointi tehtiin osana normaalia virkatyötä. Arviointiraportti valmistuu maaliskuussa 2002. Arviointikohteet ovat sivistystoimesta, sosiaali- ja terveystoimesta, liikennepalveluista, poliisitoimesta ja pelastustoimesta. Lisäksi arvioitiin poikkihallinnollisina kohteina huumetilannetta, nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi tehtyjä toimenpiteitä, oppilashuoltoa ja perusopetuksen oppimisympäristöjen turvallisuutta, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden ja koululaisten kuljetusten tehokkuutta ja kustannuksia sekä liikenneturvallisuutta. Painettu raportti, jossa on esitetty toimenpidesuosituksia epäkohtien poistamiseksi, toimitetaan laajasti kuntiin, eri viranomaisille ja yhteistyötahoille ja sitä hyödynnetään eri yhteyksissä. Raportti on luettavissa myös lääninhallituksen internet –sivuilla. Arvioinnin tuloksia käsitellään kuntien edustajien kanssa kolmessa maakunnittaisessa tilaisuudessa.

Romanien koulutuksen kehittämiseksi ja kulttuuriperinnön tunnetuksi tekemiseksi järjestettiin keväällä ensimmäinen romanien vanhemmille ja opettajille suunnattu koulutustilaisuus. Sivistysosaston edustaja on mukana opetushallituksen hallinnoimassa Romanilasten perusopetuksen ohjausryhmässä. Osastolla työskentelee projektin kenttätöntekijä.

Lääninhallitus on ollut mukana edistämässä vaikeasti kehitysvammaisten ammatillisten opintojen järjestämistä koskevaa Equal-hanketta. Opetusministeriölle on esitetty valtion- osuuspaikkojen lisäämistä tähän tarkoitukseen Itä-Suomen lääniin.

Valtakunnallinen vankilaopetuspäivä järjestettiin vankiloiden kanssa yhteistyössä.

Tulostavoite: Itä-Suomen lääninhallitus tehostaa alueellista ja paikallista terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä parantamalla eri toimijoiden yhteistyötä ja verkostoitumista. Kuusi- vuotiaiden esiopetusta kehitetään. Huumausaineiden saatavuutta ja käyttöä ehkäistään, niistä aiheutuvia riskejä vähennetään ja hoitoa edistetään. Koko väestöön kohdistuvien toimenpiteiden lisäksi toimenpiteitä suunnataan riskiryhmille, syrjäytymisvaarassa oleville lapsille ja nuorille. Eri toimijoiden välistä yhteistyötä lisätään mielenterveysongelmien, syrjäytymisen ja nuorten rikolliselle uralle ajautumisen ehkäisemiseksi. Yhteistyöllä tuetaan myös ikääntyvän väestön ja toimintarajoitteisten henkilöiden mahdollisuuksia itsenäiseen elämään.

Toteutuminen: Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on pitkäjänteistä työtä ja tulokset näkyvät vasta pitkällä aikavälillä. Itä-Suomen alueen väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on toiminta-ajatuksena sisällytetty lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosaston kaikkien toimintaan. Lääninhallitus on järjestänyt lukuisan määrän työkokouksia, seutukuntapalavereja ja seminaareja, joissa on käsitelty tämän tulostavoitteen mukaisia asioita. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on ollut esillä myös kuntakäynneillä. Kaikkien maakuntaliittojen hyvinvointiklusterityöryhmissä on ollut sosiaali- ja terveysosaston edustus. Lääninhallitus on tätä kautta osallistunut maakuntasuunnitelmien valmisteluun ja pitänyt valmistelutyössä esillä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tärkeyttä. Yhteistyötä on tehty myös TE-keskusten, alueen yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, sairaanhoitopiirien, järjestöjen ja kuntien kanssa.

Huumausaineiden saatavuuden ja käytön ehkäisyä, niistä aiheutuvien riskien vähentämistä ja huumehoidon edistämistä on toteutettu moniammatillisena yhteistyönä lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosaston, poliisiosaston, sivistysosaston, kuntien ja erikoissairaanhoidon edustajien sekä vapaaehtoistyön ja järjestökentän kanssa. Lääninhallitus on koordinoinut koko läänin kattavaa Itä-Suomen huume-hanketta lasten ja nuorisopsykiatriaan osoitetun erityisvaltionavustuksen sekä terveydenedistämismäärärahojen avulla.

Itä-Suomen huume-hankkeen päätavoite on ollut kuntatason toimijoiden huume-työn osaamisen ja huumeiden käyttäjien hoitojärjestelmän kehittyminen sekä pyrkiä siten vaikuttamaan huumeiden käytön vähentymiseen. Tavoitteeseen on edetty osatavoitteiden kautta: 1) huume-työn ja ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilöiden yhteisen yhdyshenkilöverkoston luominen ja ylläpitäminen kuntatasolla, 2) päihdealan koulutuksen kehittäminen, 3) huumausaineita käyttävien hoitoonohjauksuosituksen laatiminen, käytäntöön vieminen ja arviointi, 4) huume-pysäkkien perustaminen ja niiden työn kehittäminen (vuonna 2001 matalan kynnyksen pysäkit on perustettu Joensuuhun, Lieksaan ja Iisalmeen) ja 5) huumehoitoon erikoistuneen vuodeosaston perustamisen tukeminen. Opetusministeriön erillisrahoituksella on tuettu nuorten työpajojen ehkäisevää huume-työtä kohdistuen toimenpiteitä erityisessä syrjäytymisvaarassa oleviin.

Sosiaali- ja terveysosasto lisäsi eri toimijoiden välistä yhteistyötä mielenterveysongelmien, syrjäytymisen ja nuorten rikolliselle uralle ajautumisen ehkäisemiseksi järjestäen eri tahojen yhteisiä työkokouksia sekä antaen ohjaus-, suunnittelu- ja kehittämisapua asiaa koskeville hankkeille läänin alueella. Vankiloiden ja kuntien sosiaalityön yhteistoimintaverkoston kehittämistä jatkettiin.

Lääninhallitus on järjestänyt keväällä esiopetusta koskevan koulutustilaisuuden opetus- ja sosiaalitoimen henkilöstölle sekä luottamushenkilöille kunnissa. Vuoden 2000 peruspalvelujen arvioinnin yhteydessä tehtiin selvitys esiopetuksen toteutumisesta. Sitä koskeva raportti valmistui maaliskuussa 2001.

Peruspalvelujen arvioinnin yhteydessä on selvitetty nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi sekä huumausaineiden saatavuuden ja käytön minimoimiseksi tehdyt toimenpiteet. Nuorten työpajatoimintaa on kehitetty palvelemaan edellä mainittuja lähtökohtia. Yhteistyötä huumausaineiden käytön ehkäisemiseksi on tehty Karjalan tasavallan nuorisoviranomaisten kanssa. Lisäksi Itä-Suomen lääninhallituksen huume-hankkeen ohjausryhmässä on lääninhallituksen opetustoimen edustajia. Ryhmä on poikkihallinnollinen.

Lukuisien ESR-hankkeiden (esim. Innovartti, Elämän eväät, Strada, nuortenpajat) avulla on edistetty syrjäytymisen ehkäisyyn liittyviä toimenpiteitä.

Lasten ja nuorten hyvinvointia on edistetty iltapäivätoiminnan kehittämisavustuksilla. Ikääntyvän väestön toimintakyvyn ylläpitämiseksi on liikuntapaikkojen avustamispolitiikassa painotettu lähiliikuntapaikkojen rakentamista.

Syrjäytymisen ehkäisyyn liittyvistä hankkeista ja yhteistyökysymyksistä Itä-Suomessa on ollut koulutuksen järjestäjille tarkoitettu yhteistyöpäivä keväällä.

Sivistysosaston edustaja on ollut mukana poikkihallinnollista toimintaa toteuttavassa Mielekäs elämä –työryhmässä.

3.2. SIVISTYSOSASTO

Tulostavoite: Oppilaitosverkon ja ylläpitojärjestelmän kehittymistä, koulutuksen alueellista saavutettavuutta, tuloksellisuutta ja oppilaan oikeusturvan toteutumista seurataan ja arvioidaan. Erityistä huomiota kiinnitetään ammattitaitoisen työvoiman tuottamiseen ja koulutuksen jälkeiseen työllistymiseen.

Toteutuminen: Oppilaitosverkon kehittymistä läänin alueella on seurattu koulutuksen järjestäjien yhteisissä palaverissa ja OPTI- ja tilastokeskuksen tietojen pohjalta. Koulutuksen alueellisen kattavuuden aikaansaamiseksi on neuvoteltu koulutuksen järjestäjien kanssa aloituspaikkapäätöksistä. Koulutuksen järjestäjät seuraavat oppilaiden työhönsijoittumista.

Lääninhallitus on koordinoanut aikuisten ammatillisen lisäkoulutuksen toteuttamista tehdessään lisäkoulutuksen valtionavustuspäätöksiä.

Hakijavirroista toisen asteen ja ammattikorkeakoulujen osalta maakuntatiedot keväältä on esitelty muun muassa läänin koulutusneuvottelukunnalle samoin kuin tiedot toisen asteen ja ammattikorkeakoulujen osalta alueelta muualle ja muualta alueelle hake-neista koulutusaloittain.

Lääninhallitus on tehnyt arvion oppilaiden oikeusturvan tilasta ja koululakisäädännön oikeusturvaa koskevien säännösten toteutumisesta käsiteltävänä olevien tapauksien ja informaatio-ohjauksen perusteella.

Lääninhallitus on suorittanut sivistystoimen/opetustoimen peruspalvelujen arvioinnin esiopetuksen käynnistymisestä ja säästöjen vaikutuksista perusopetuksen järjestämiseen.

Tulostavoite: Ammatillisen koulutustarpeen alueellista ennakointia kehitetään yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa huomioon ottaen työelämän tarpeet sekä ikääntyvän väestön ja nuorten ikäluokkien koulutuskysyntä. Valtakunnallista yhteishakujärjestelmää toteutettaessa kiinnitetään erityistä huomiota neuvontapalveluihin.

Toteutuminen: Koulutuksen määrällisen suunnittelun seurantaa ja ajantasaistamista varten koulutuksen järjestäjien edustajille on järjestetty informaatiotilaisuuksia. Vastaavia asioita on käsitelty myös muun muassa Itä-Suomen läänin koulutusneuvottelukunnassa ja maakunnallisissa ennakointi- ja hankintatoimikunnissa.

Lääninhallitus on edistänyt ennakointiosaajien verkoston luomista. Ennakointiyhteistyöryhmä käsittää nykyisellään edustajat TE-keskuksista, suurimmista koulutuksen järjestäjäorganisaatioista ja lääninhallituksen sivistysosastolta. Tavoitteena on tuottaa aineistoa koulutus- ja osaamistarpeiden kehittymisestä ja auttaa koulutuksen keskeisiä toimijoita suuntaamaan maakuntien strategiat ja työelämän tarpeet mahdollisimman tarkoituksenmukaisiksi koulutuspaikoiksi ja -aloiksi. Eräs sovellus toimijoiden käyttöön tulee olemaan ammattirakennetietojen suhteuttaminen aloituspaikkoihin.

Tietojen, tiedostojen ja eri hankkeiden kehittymisen sekä vertailtavuuden selvittämiseksi määrällistä arviointia ja seurantaa kehitetään yhdessä ennakointiyhteistyöryhmän kanssa. Tällöin tulee ottaa huomioon koko ammatillisen peruskoulutuksen tuloksellisuusrahoituksen uudistaminen.

Tulostavoite: Opetustoimen henkilöstökoulutuksessa otetaan huomioon opetuslainsäädännön uudistuksen toteuttamiseen liittyvät tarpeet.

Toteutuminen: Lääninhallitus järjesti 31 koulutus- ja informaatiotilaisuutta, joihin osallistui yhteensä 1 485 henkilöä. Vuoden 2001 ajankohtaisia kysymyksiä ovat olleet muun muassa tietostrategian toimeenpanoon liittyvät koulutukset, koululakiuudistukseen liittyvä arviointikoulutus, esiopetuksen järjestäminen ja työssä oppiminen. Lainsäädäntöön, johtamiseen ja hallintoon liittyvässä koulutuksessa on käsitelty yhtenäiseen peruskouluun, arviointiin ja peruspalvelujen arviointiin liittyviä teemoja. Koulumaailman ja oppimisen ajankohtaisaiheet ovat olleet esillä muun muassa erityisopetuksen kehittämistä, koulukiusaamista, työrauhaa ja työssä jaksamista koskevissa koulutuksissa.

Tulostavoite: Kuntien kirjasto- ja tietopalvelujen saatavuutta, laatua ja taloudellisuutta seurataan ja arvioidaan.

Toteutuminen: Vuoden 2001 peruspalvelujen arviointiin liittyen tehtiin selvitys kirjastopalvelujen saatavuudesta, laadusta ja taloudellisuudesta vuonna 2000. Kirjastotoimen henkilöresurssien määrästä ja laadusta tehtiin erillinen kysely vuoden 2001 lopussa. Kyselyn tulokset tulevat kevään 2002 arviointiraporttiin.

Lääninhallitus on tehnyt kunta-arvioiteina viisi seurantakäyntiä kirjastoihin. Kohteena olivat Etelä-Savosta Savonlinna, Pohjois-Karjalasta Eno, Liperi ja Pyhäselkä sekä Pohjois-Savosta Vehmersalmi. Opetusministeriölle on tehty tilastaselvitys ja arviointiraportti kirjastojen toiminnasta vuonna 2000 ja koottu yhteenveto, joka on julkaistu lääninhallituksen julkaisusarjassa.

Läänin kirjastopäiville ja Hallinto- ja lakikoulutuspäivään osallistui yhteensä 95 henkilöä. Lisäksi lääninhallitus on osallistunut maakuntakirjastojen koulutuspäivien ja Mikkelin kesäkauppakorkeakoulun kirjastoalan koulutuspäivien suunnitteluun. Lääninhallitus antoi matka-avustusta Kuopion ja Rautalammin kirjastojen johtajien kansainväliseen koulutukseen ja tapahtumaan osallistumiseen Ruotsissa ja Saksassa.

Kirjastojen perustamishankkeiden valtionosuushakemukset ja rahoitussuunnitelmat on käsitelty aikataulujen mukaisesti. Opetusministeriön rahoituspäätöksen sai Vieremän kirjasto.

Opetusministeriölle on tehty lausunto ja asetettu kiireellisyysjärjestykseen kirjastojen hakemukset vuodelle 2002 tietoverkkojen sisältötuotannon kehittämiseen ja kirjastojen keilutoimintaan. Avustushakemuksia oli yhteensä 24 kpl ja rahoitusta haettiin yhteensä 1,39 milj. mk (233 429 €). Vuodelle 2001 kirjastot saivat vastaavia avustuksia 21 hankkeelle yhteensä 896 000 mk.

Lääninhallitus myönsi vertaiskouluttajakoulutukseen (Tietoyhteiskuntataidot kaikille –hankkeen tuki- ja neuvontahenkilöstön koulutus) avustusta seitsemälle koulutuksen järjestäjälle yhteensä 152 230 mk. Koulutus suunnataan kansalaisten perustaitojen opastukseen henkilöille (ns. vertaiskouluttajille), jotka eivät välttämättä toimi opetuksen parissa tai oppilaitoksessa. Päätöksessä on maininta, että koulutukseen tulee sisältyä tutustuminen paikallisen kunnallisen kirjaston tarjoamiin atk-palveluihin.

Lääninhallitus teki vuonna 2001 kirjastoalalle kaksi uutta EU -rakennerahaston Tavoite 1 –ohjelman mukaista rahoituspäätöstä. Ne olivat Etelä-Savon aluetietokanta ja Pohjois-Karjalan ELEF –investointihanke. Lisäksi kaksi vuonna 2000 rahoituspäätöksen saanutta hanketta jatkoi toimintaansa (Pohjois-Savon ELEF – hanke ja Pohjois-Karjalan ELEF –hanke). Kaikkien edellä mainittujen neljän hankkeen saama avustussumma oli yhteensä 5,463 milj. markkaa. Hankkeissa ovat mukana kaikki alueen yliopiston kirjastot, ammattikorkeakoulujen kirjastot ja maakuntakirjastot sekä muutamia alueen museoita ja arkistolaitoksia.

Muita kulttuurialaa koskevia vuonna 2001 tehtyjä myönteisiä rakennerahastopäätöksiä olivat Pohjois-Karjalassa Kanteleen maakunta ja Elokuvatuottamisen koulutus sekä Pohjois-Savossa Juutilan vanha valimo. Näiden kolmen hankkeen saama avustus oli yhteensä 4,47 milj. markkaa.

Lääninhallitus hallinnoi ja koordinoi Euroopan aluekehitysrahaston rahoittamaa, opetusministeriön päätöksen edellisellä ohjelmakaudella saanutta hanketta. Tietokantaprojekti Database project in North Karelia -hanke päättyi 31.7.2001. Hankkeen pääasiallisena toteuttajina olivat Pohjois-Karjalan kirjastot ja hankkeessa toteutettiin viisi eri alan tietokantaa.

Lääninhallitus tuki rahallisesti koulun ja kirjaston yhteistyötä Savonlinnassa, jossa toteutettiin nuorten Kalevala –aiheinen sarjakuvakurssi. Lääninhallitus ja Pohjois-Savon taidetoimikunta järjestivät yhdessä Sibelius-Akatemian Kulttuuriteollisuuden tuotantokeskus -projektin kanssa Alueellinen mediatuotanto –seminaarin. Lisäksi järjestettiin kansalaisopistojen toimistohenkilökunnalle koulutuspäivät ja vapaan sivistystyön seminaari.

Tulostavoite: Lääninhallitus tekee yhteistyötä kuntien ja kansalaisjärjestöjen kanssa koululaisten iltapäivätoiminnan kehittämiseksi.

Toteutuminen: Lääninhallitus on jakanut ala-asteikäisille tarkoitettua liikunnallisen iltapäivätoiminnan paikallistukea 1,050 milj. mk 141 hankkeelle. 10-15 -vuotiaille tarkoitettua koululaisten iltapäivätoiminnan tukea lääninhallitus jakoi 80 hankkeelle 0,43 milj. mk.

Koululaisten iltapäivätoiminnan kehittämiseen on lisäksi liittynyt koulutus- ja yhteistyötilaisuuksia hankkeen toteuttajille ja kuntien edustajille.

Tulostavoite: Lähiliikuntapaikkojen kehittäminen on liikuntapuolen painoalue. Nuorisotoimen kehittämisessä on keskeistä alueellisen nuorten elinoloindikaattorijärjestelmän kehittäminen sekä nuorten työpajatuen siirtäminen lääneistä myönnettäväksi.

Toteutuminen: Lähiliikuntapaikoille on suunnattu liikuntapaikkarakentamiseen varattuja määrärahoja sekä tuettu kuntien ja yhdistysten hankkeiden suunnittelua ja kehittämistä. Nuorten alueellista elinoloindikaattorijärjestelmää on testattu maakunnallisissa nuorten elinolojen arviointitilaisuuksissa. Lääninhallitus on jakanut nuorten työpajatoiminnan kansalliset avustukset sekä ESR-tuet.

Tulostavoite: Lääninhallitus toimii valtion alueviranomaisena EU:n rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanoon liittyvissä tehtävissä opetusministeriön hallinnonalalla. Alueellista yhteistyötä maakunnan liittojen ja työvoima- ja elinkeinokeskusten kanssa kehitetään ja tiivistetään.

Toteutuminen: Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelmassa lääninhallitus satoi 111:lla rahoituspäätöksellään 150,424 milj. mk, joka on 84 % opetusministeriön osoittamasta myöntämisvaltuudesta (170,508 milj. mk) Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakuntien yhteistyöasiakirjojen linjausten mukaisesti. Hankkeiden maksatuksiin käytettiin 58,809 milj. mk.

Interreg Karjala IIIA -ohjelmassa ja Kaakkois-Suomen Interreg IIIA -ohjelmassa lääninhallitus on ollut muiden rahoittajaviranomaisten kanssa käynnistämässä ohjelman toteutusta hallintokomitean ja sen sihteeristön järjestäytymisellä. Lisäksi on sovittu yhteistyömuodoista Oulun ja Etelä-Suomen lääninhallitusten kanssa koskien hankevalmistelua ja päätöksentekoa. Ohjelmien ensimmäiset hakukierrokset tiedotustoimpiteineen toteutettiin vuoden 2001 aikana. Vuoden lopulla hallintokomiteat antoivat puoltavan lausunnon lääninhallituksen valmistelemasta 14 hankkeesta viidelle.

Muut tavoitteet

Tulostavoite: Lääninhallitus tarjoaa asiantuntevaa ja puolueetonta ohjausta oppilaitosten ja yleisten kirjastojen rakennusteknisessä suunnittelussa ja valtionapuun liittyvissä kysymyksissä.

Toteutuminen: Hankemenettelyyn liittyvissä asioissa ohjausta ja neuvontaa on annettu kohteissa käyntien yhteydessä, neuvotteluissa ja puhelimitse. Neuvonnan tarve on ollut suuri.

Vuonna 2001 on annettu 16 hankesuunnitelmalausuntoa. Lausuntojen käsittelyaika on vaihdellut hyvin paljon. Hankesuunnitelmat ovat olleet asiakirjoiltaan yleensä puutteellisia ja asiakirjojen täydennykset ovat viipyneet jopa kuukausia.

Lääninhallitukselle saapui yhteensä 31 valtionosuushakemusta. Niistä koottiin momentteittain neljä valtionosuussuunnitelmaa, jotka toimitettiin opetusministeriöön tammikuun loppussa.

Vuosille 2002 – 2005 tuli yhteensä 130 rahoitussuunnitelmaehdotusta. Rahoitussuunnitelmaehdotuksista pyydettiin lausunnot maakunnallisilta liitoilta. Rahoitussuunnitelmaehdotuksista koottiin momenteittain neljä rahoitussuunnitelmaesitystä, jotka toimitettiin opetusministeriöön kesäkuun loppuun mennessä.

Valtionosuushakemukset ja rahoitussuunnitelmat on käsitelty opetusministeriön esittäminä määräaikoina.

Tulostavoite: Liikuntalain uudistuksen toteutumiseen liittyvät tarpeet otetaan huomioon alueellisessa ohjauksessa. Liikunta- ja nuorisotoimen sekä taiteen valtakunnalliset tavoitteet toteutetaan ja toimenpiteitä sovitetaan yhteen ja arvioidaan yhteistyössä alueellisten asiantuntijaverkostojen kanssa sekä kehitetään tietohuoltoa ja kansainvälistä yhteistyötä osana alueellisten ja kansainvälisten sivistys- ja kulttuuripalvelujen verkkoa.

Toteutuminen: Liikuntalain uudistamiseen liittynyt koulutuskierron on viety loppuun. Liikunta- ja nuorisotoimen valtakunnallisia ja alueellisia tavoitteita on arvioitu lääninhallituksen asettamien neuvostojen kanssa ja yhteistyössä eri alue- ja paikallishallinnon viranomaisten kanssa. Liikunta- ja nuorisotoimen kansainvälistä yhteistyötä on tehty yhteistyösopimusten mukaisesti. Toiminnan painopiste on ollut lähialueyhteistyössä.

Tulostavoite: Nuorten elinoloja arvioidaan elinoloindikaattorien perusteella ja osoitetaan nuorten työpajatoimintaan ja koululaisen iltapäivätoimintaan valtionavustukset toimintoja kehittäen. Nuorten osallistumista ja yhteiskunnallista vaikuttamista edistäviä hankkeita tuetaan.

Toteutuminen: Nuorten elinolojen arvioimista on jatkettu alue- ja seutukunta-kohtaisilla tapaamisilla ja työkokouksilla. Indikaattorijärjestelmää on testattu sekä kuntakäyttäjää koulutettu järjestelmän käyttäjiksi. Iltapäivätoiminnan ja nuorten työpajojen valtionavustuksia on jaettu huomioiden lasten ja nuorten hyvinvointi sekä syrjäytymisen ehkäisy. Nuorten osallisuushankkeille on järjestetty yhteisiä tapaamisia sekä etsitty toimintaan kansainvälisiä kokemuksia.

Tulostavoite: Lääninhallituksen ja alueellisten taidetoimikuntien sekä niiden henkilöstön yhteistoimintaa kehitetään tavoitteena alueellisen kulttuuritoiminnan ja sen arvioinnin kehittäminen.

Toteutuminen: Lääninhallitus ja alueelliset toimikunnat ovat yhteistyössä suunnitelleet ja toteuttaneet läänin kulttuuriryöntekijöille suunnatun koulutuspäivän, kirjallisuusseminaarin, koulujen kirjailijavierailuita sekä Terveyttä kulttuurista –koulutuspäivän yhdessä sosiaali- ja terveysosaston kanssa.

Alueellisen kulttuuritoiminnan arviointi vaatii arviointikohteiden yksityiskohtaista määrittämistä, arviointikriteerien kehittämistä ja sen ratkaisemista, onko vastuu arvioinnin toteuttamisesta lääninhallituksella vai taidetoimikunnilla. Asiaa viedään valtakunnallisesti eteenpäin vuoden 2002 aikana opetusministeriön kanssa käytävissä tulossopimuksia koskevilla neuvotteluilla.

Tulostavoite: Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelman kautta tuetaan alueellista kehittämistä tavoitteena alueen osaamisen vahvistaminen, työvoiman valmiuksien parantaminen ja osaamis- ja koulutusrakenteiden kehittäminen.

Toteutuminen: Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelmassa on käynnissä 154 lääninhallituksen osarahoittamaa hanketta. Hankkeilla on tehty avauksia yliopisto- ja korkeakoulutoimintojen sekä toisen asteen koulutuksen kehittämiseksi ja niiden kytkemiseksi Itä-Suomen elinkeinoelämän käyttöön. Hankkeet ovat painottuneet informaatioteknologiaan ja siihen liittyviin investointeihin, virtuaaliopetukseen sekä työssäoppimisen ja näyttöjen kehittämiseen.

Vuonna 2001 Tavoite 1 -ohjelman seurantatiedoista laadittiin useita yhteenvetoja, jotka jatkossa palvelevat rakennerahasto-ohjelmien painopisteiden arviointia. Käynnistyneitä hankkeita testattiin muun muassa tasa-arvon näkökulmasta. Ohjelmatoiminnassa painostettiin yrittäjyyskasvatushankkeiden käynnistämiseen kaikissa maakunnissa.

Työllisyyspolitiikan toimintasuunnitelman alueellistaminen -koulutuspäivä järjestettiin täydennyskoulutusohjelman mukaisesti yhteistyössä TE-keskusten kanssa marraskuussa. Toimintasuunnitelman esittelyn lisäksi tilaisuudessa käytettiin alueellisia puheenvuoroja.

3.3. SOSIAALI- JA TERVEYSOSASTO

Sosiaali- ja terveystoimi

Tulostavoite: Lääninhallitus tukee kuntia hyvinvointipoliittisten ohjelmien laatimisessa ja toteuttamisessa. Keskeisenä tavoitteena on sosiaali- ja terveystalouden alueellisesti tasapainoinen kehittäminen.

Toteutuminen: Itä-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveystalouden neuvottelukunta on painottanut toimintaansa läänin kuntien hyvinvointipoliittisten edistämiseen. Aiheesta järjestettiin läänikohtainen seminaari ja kuntien hyvinvointipoliittiset ohjelmat ovat olleet esillä myös eri työkokouksissa, seutukuntapalavereissa ja kuntakäynneillä. Neuvottelukunta on tehnyt yhteistyötä maakuntaliittojen ja TE-keskusten kanssa. Läänin useimmissa kunnissa on jo sektorikohtaisia hyvinvointiohjelmia, mutta kokonaisvaltaisten hyvinvointiohjelmien laatiminen on vielä alkusuoralla. Näyttää kuitenkin siltä, että kunnissa on tällä hetkellä kiinnostusta hyvinvointipoliittiseen keskusteluun sekä hyvinvointistrategioiden ja -ohjelmien laadintaan.

Toteutuminen kehittämisalueittain:

Lasten ja nuorten terve kasvu ja kehitys

Sosiaali- ja terveysosaston lasten ja nuorten tiimi on lasten ja nuorten mielenterveyden edistämiseen ja psykiatristen palveluiden parantamiseen varatun määrärahan turvin sekä kuntakohtaisella ohjauksella ja neuvonnalla edistänyt hankkeita, joissa haetaan uusia ehkäisevän lasten ja nuorten huollon muotoja. Lääninhallitus on osallistunut äitiys- ja lastenneuvolapalveluiden sisällön kehittämiseen vanhemmuuden tukemiseksi sekä Varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen neuvolatyössä -hankkeen toimeenpanoon. VEP-

Verkostoituvat erityispalvelut –hanke on kehittänyt maakunnittain lastensuojelun opetus-klinikkatoimintaa osana Itä-Suomen Osaamiskeskustoimintaa. Tämä työ on alussa ja

osaamiskeskuksen vakiintumisen myötä opetusklinikkatoiminnan merkitys korostuu ja vahvistuu entisestään.

Ikääntyvän väestön terveyden- ja sairaanhoidon saatavuus

Yksityisen ja julkisen terveyden- ja sairaanhoidon palveluja tuottavien yksiköiden henkilöstölle on järjestetty maakunnittaisia työkokouksia ja laulukoulutusta. Osassa lääniniä on sosiaali- ja terveysosaston kuntakäyntejä toteutettu kunnan palvelutason parantamiseksi. Puutteita on havaittu erityisesti laitoshoidon henkilöstön määrässä ja koulutustasossa. Vastaanotto toiminnassa on havaittu puutteita palvelujen saatavuudessa, mikä on seurausta Itä-Suomessa vallitsevasta lääkäripulasta. Kanteluiden käsittelyssä on kiinnitetty huomiota ikääntyvän väestön terveyden- ja sairaanhoidon saamien palvelujen riittävyteen ja tasoon.

Sosiaalipalvelujen saatavuus

Verkostoituvat erityispalvelut -hankkeen maakunnalliset johtoryhmät ovat järjestäneet seutukuntakokouksia ja seminaareja sekä tehneet erillisselvityksiä sosiaalihuollon erityispalveluista. Tavoitteena on ollut sosiaalihuollon erityispalveluiden saatavuuden turvaaminen läänin kaikissa kunnissa. Lääninhallitus on tehnyt tiivistä yhteistyötä Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kanssa, joka turvaa omalta osaltaan sosiaalipalvelujen laatua ja saatavuutta läänin alueella.

Työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen

Alueen väestön työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja edistämiseksi sosiaali- ja terveysosasto tuki kuntia, työvoimaviranomaisia ja kolmatta sektoria uuden kuntouttavaa työtointa koskevan lain toteuttamisen käynnistämiseksi. Päihdehuollosta valmistui VEP -hankkeen selvitys, joka totesi kansalaisten olevan eriarvoisessa asemassa, koska hoito- palveluja evätään kuntien määrärahan puutteeseen vedoten.

Laaja-alainen mielenterveystyö

Laaja-alaista mielenterveystyötä on kehitetty läänin alueella muiden kokonaisuuksien tai projektien osana. Päihteitä, varhaista vuorovaikutusta ja varhaiskasvatusta, perheväkivaltaa ja sijaishuoltoa koskevat koulutus- ja neuvottelutilaisuudet sekä työkokoukset ovat palvelleet myös tätä tavoitetta. Lisäksi lääninhallitus on toiminut Stakesin ja järjestöjen kanssa yhteistyössä valtakunnallisten hankkeiden (mm. Mielekäs Elämä) toteuttajana.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kuntoutuspalvelujen kehittäminen ja saatavuuden edistäminen

Tätä tulostavoitetta on toteutettu lähinnä lääninhallituksen asettamien sairaanhoitopiiri-kohtaisten kuntoutuksen asiakaspalvelun yhteistyötoimikuntien toiminnan kautta. Toimikunnat ovat toimineet kaikkien sairaanhoitopiirien alueella. Kuntoutusyhteistyön kehittämiseksi on järjestetty maakunnallisia seminaareja. Kuntoutuspalvelujen saatavuus vaihtelee kunnittain. Lääninhallituksessa on käsitelty muutamia kuntoutuspalveluihin liittyviä kanteluita.

Väestöryhmien välisten terveyserojen vähentäminen

Läänin alueella STM:n ja Stakesin kanssa yhteistyössä käynnistynyt IkäLaatu-hanke koskevat koulutus- ja neuvottelutilaisuudet ovat omalta osaltaan edistäneet myös syrjäytymis-

kehityksen katkaisua. Muilta osin väestöryhmien välisiin terveyseroihin ei ole juurikaan pystytty vaikuttamaan. Tavoitteessa ei ole onnistuttu riittävästi.

Sosiaali- ja terveystalvelujen riittävyttä ja asianmukaisuutta seurataan ja edistetään ottaen erityisesti huomioon yksityiset sosiaali- ja terveystalvelut sekä vanhusten, lasten ja mielenterveysasiakkaiden talvelut.

Sosiaalisen eriarvoisuuden vähentäminen

Sosiaali- ja terveystalvelusaston tiimityön ja työntekijöiden tekemän asiakas- ja neuvontatyön ensisijaisena tavoitteena on kansalaisten tasa-arvoinen mahdollisuus talvelujen saantiin ja kohteluun. Lasten ja nuorten tiimi on kehittänyt uusia lasten ja nuorten huollon muotoja. Vanhustenhuollon tiimi on paneutunut laadun kehittämiseen ja seutukunnallisiin vanhustenhuollon käynteihin sekä strategiatyöskentelyyn. Molemmat alueet ovat saaneet hankekohtaista rahoitusta (huumehankerahoitus, lasten ja nuorten mielenterveyden edistämisen rahoitus ja vanhustyön hankerahoitus; STM:n erilliset määrärahat ja Tato-rahoitus).

Verkostoituvat Erityistalvelut hankkeessa on paneuduttu sosiaalihuollon erityistalvelujen (lastensuojelu-, päihdehuolto- ja vammaishuolto) saatavuuteen. Eriarvoisuutta on pyritty vähentämään seutukunnallisia talveluja lisäämällä (mm. Keski-Karjala ja Pieksämäen seutu). Sairaanhoidopiirikohtaiset kuntoutuksen asiakastalvelujen yhteistyötoimikunnat ja Mielekäs Elämä työryhmät ovat toimineet maakunnittain.

Sosiaali- ja terveystalvelusaston antama neuvonta ja ohjaus on tähdännyt myös sosiaalisen eriarvoisuuden vähentämiseen. Osaston ratkaisemista kanteluista (161) ovat lisääntyneet erityisesti terveydenhuollon talvelujen saatavuuteen liittyvät asiat. Kantelut kohdistuivat sekä polikliinisiin talveluihin että vuodeosastotoimintaan ja näissä talveluissa erityisesti dementikkojen ja psykiatristen asiakkaiden saamiin talveluihin.

Yhteenveto: Lasten ja nuorten mielenterveysasiat, dementiavanhusten hoito ja vammaisten asiat ovat sosiaali- ja terveystalvelusaston arvioinnin mukaan syrjäytymisen keskiössä. Erillisillä määrärahoilla, osaston tiimityöllä, ohjauksella ja neuvonnalla on näiden ryhmien syrjäytymisen estämiseen kyetty tyydyttävästi vastaamaan. Kuntien oma aktiivisuus seutukunnallisten talvelujen kehittämiseen on ollut osaltaan vahvistamassa erityisosaamista alueellisen tasa-arvon toteuttamiseksi.

Tulostavoite: Alkoholijuomien vähittäismyynnin ja anniskelun valvontaa ja lupahallintoa kehitetään osana yleistä sosiaali- ja terveystalvelupolitiikkaa sekä toteutetaan kansallisia alkoholi- ja huumeohjelmia läänin alueella. Tupakkalain uudistamisen tehokkaasta toimeenpanosta huolehditaan.

Toteutuminen: Alkoholijuomien vähittäismyynnin ja anniskelun valvontaa ja lupahallintoa kehitettiin osana yleistä sosiaali- ja terveystalvelupolitiikkaa. Lupahallinnossa alkoholijuomien saatavuuden rajoittamismahdollisuudet ovat vähäiset, minkä vuoksi valvonnan merkitys lisääntyi ja sitä painotettiin osaston toiminnassa. Valvonnassa ja ohjauksessa korostettiin yrittäjän omaa vastuuta alkoholijuomien anniskelussa ja vähittäismyynnissä. Luvanhaltijoille järjestettiin eri puolilla lääniä useita koulutus- ja informaatiotilaisuuksia omavalvonnan toteuttamiseksi.

Alkoholilupahallinnon ja valvonnan asioita sekä verkostoituvaa yhteistyötä on pyritty viemään kansallisen alkoholiohjelman mukaisesti paikallistasolle muun muassa kuntien ehkäisevän päihdeyhdyshenkilöiden koulutustilaisuudessa sekä Kuopiossa yhdessä STTV:n kanssa toteutetun ”Päihtetön nuoruus – hyvinvointia aikuisena” –projektissa.

Pääasiassa lapsille, nuorille ja perheille tarkoitettuihin tilapäisiin yleisiin tapahtumiin ei myönnetty anniskelulupia. Valvonta, toteutetut projektit, järjestetyt koulutukset ja tiukentuneet rikeseuraamukset ovat todennäköisesti lisänneet toimipaikkojen ikäkontrollia annis-

kelu- ja vähittäismyyntipaikoissa. Selvästi päihtyneille myynnin ja anniskelun ehkäisemiseen on voitu vaikuttaa huomattavasti vähemmän. Anniskelua rajoitettiin myöskin ravitsemisliikkeisiin, jotka toimivat pelkästään henkilöstöravintolana.

Alkoholin käytöstä aiheutuvien sosiaalisten ja terveydellisten haittojen ehkäisemiseksi valvontakäyntejä suunnattiin alkoholivaltaisiin ja häiriöalttiin sekä nuorison suosimiin anniskelupaikkoihin sellaisina ajankohtina, joina rikkeitä yleisimmin esiintyy.

Lääninhallitus järjesti STM:n ja STTV:n kanssa yhdessä tupakkalain toimeenpanoa koskevaa koulutusta kunnallisille valvontaviranomaisille. Lääninhallitus toteutti STTV:n ohjeiden mukaisesti yhdessä kuntien kanssa kaksi lain valvontakampanjaa, jotka koskivat savuttomia tiloja ravintoloissa ja tupakan myynnin omavalvontaa. Näiden valvontatulosten perusteella arvioituna tupakkalain säännösten tuntemus ja savuttomien tilojen varaaminen ja niiden merkinnät olivat tyydyttävällä tasolla. Savuttomien tilojen pitämisessä savuttomina ja omavalvonnan toimivuudessa oli parannettavaa joka toisessa valvontakohteessa.

Huumeohjelmien toimeenpanosta on kerrottu eri toimialoille yhteisten tulostavoitteiden toteutumisen arvioinnin yhteydessä.

Tulostavoite: Varmistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen lainmukaisuus, saatavuus ja laatu.

Toteutuminen: Sosiaali- ja terveysosastolla käsitellyt asiakaskantelut ovat pääosin koskeneet vammaishuollon, vanhustenhuollon ja toimeentuloturvan riittävyttä ja saatavuutta sekä potilaan asemaa ja oikeuksia.

Vuonna 2001 ratkaistut kantelut

Sosiaalihuollon kantelut	41
Terveydenhuollon kantelut	114
Muut kantelut	6
Yhteensä	161

Kanteluiden käsittelyssä on kiinnitetty huomiota asiakkaan saamien palvelujen riittävyyteen ja tasoon. Puutteita on havaittu erityisesti laitoshoidon henkilöstön määrässä ja koulutustasossa. Palvelujen saatavuus ja laatu ovat myös jatkossa keskeisin valvonnan kohde.

Yksityisille palvelujen tuottajille ja julkisten yksiköiden henkilöstölle on järjestetty maakunnittaisia työkokouksia ja laatukoulutusta. Kunnallisten ja yksityisten palvelujen systemaattista ja kattavaa jälkikäteisvalvontaa ja ohjausta lääninhallitus ei ole resurssien riittämättömyyden vuoksi voinut suorittaa tarvetta vastaavasti. Tarkastuskäyntejä on tehty lähinnä tapauskohtaisten yhteydenottojen perusteella.

Suhteellisen uudet säännökset yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta ovat eräiltä osin osoittautuneet puutteellisiksi ja tulkinnanvaraisiksi. Soveltamisongelmia on mm. tilojen riittävyyttä sekä henkilöstön määrää ja kelpoisuutta sekä sijaisuuksia koskevista asioista.

Yksityisille palvelujen tuottajille ja julkisten yksiköiden henkilöstölle on järjestetty työkokouksia ja laatukoulutusta maakunnittain. Lääninhallitus on eri yhteyksissä korostanut kunnissa sitä, että sekä julkisen että yksityisen palvelutuotannon tulisi liittyä saumattomasti yhdeksi palvelukokonaisuudeksi. Tähän pyydetään kuntia kiinnittämään huomiota, kun ne antavat perusteilla olevasta toimintayksiköstä lausuntonsa lääninhallitukselle. Monet palvelujen tuottajat ovat jo ennakkoon yhteydessä sen kunnan viranomaisiin, johon heillä on aikomus yksikkönsä perustaa. Useimmiten kunnat ostavat vanhustenhuollon palvelut oman kunnan alueella sijaitsevista yksityisistä yksiköistä. Ylikunnallisia palvelujen tuottajia ovat erityisesti päihdehuollon ja lasten sekä nuorten perhehoidon palveluja tuottavat yksiköt. Lääninhallituksen edustajat tekevät vuosittain valvontakäyntejä noin 20 %:iin toimintayksi-

köistä. Valvontakäyntejä tehdään sekä suunnitellusti että ilmoituksiin perustuen. Palvelujen tuottajat lähettävät lääninhallitukselle toimintakertomuksen edelliseltä vuodelta. Toimintakertomuksista saattaa ilmetä asioita, joiden vuoksi lääninhallitus tekee valvontakäynnin yksikköön. Valvontakäynneillä käydään laajasti läpi erilaisia asioita, muun muassa henkilös-

töön ja yksikön toimintaan liittyen. Käynnillä keskustellaan myös yhteistyöstä sijainti- ja sijoittajakuntien kanssa. Valvontakäyntien lisäämiseen on tarvetta, mutta lääninhallituksen tämänhetkiset resurssit eivät käyntien lisäämiseen riitä.

Vanhustenhuolto

Itä-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosasto on toteuttanut vanhustenhuollon ohjaus-, seuranta- ja kehittämistehtävää vuonna 1999 laatimansa vanhustenhuollon palvelusitoumuksen mukaisesti. Osasto on toiminnallaan pyrkinyt edistämään vanhuspolitiikan strategista suunnittelua sekä vanhustyön laadun varmistamista ja sisällöllistä kehittämistä.

Ohjaustoiminnassa on painotettu asiakaslähtöisyyden, vanhuksen oman elämänhallinnan ja voimavarojen käytön tukemisen periaatteita sekä kiinnitetty huomiota ammattitaitoisen ja riittävän henkilöstön sekä osaavan ja valmentavan johdon merkitykseen vanhustenhuollossa.

Ohjaustehtävää on toteutettu järjestämällä seutukunnittaisia työkokouksia, kuntakohtaisia kokouksia ja neuvotteluja sekä tekemällä tarkastus- ja ohjauskäyntejä yksittäisiin toimintayksikköihin. Osasto on lisäksi järjestänyt kuntien ja yksityisten palvelutuottajien edustajille koulutustilaisuuksia, joissa on tarjottu osallistujille ajantasaista tietoa vanhuspolitiikkaan ja vanhustyöhön liittyvistä asioista.

Itä-Suomen kunnista noin puolella on vanhuspoliittinen strategia/kehittämishjelma. Suunnitelmien konkretisointi toimintakäytäntöjen muutos- ja kehittämistyöksi on kuitenkin hidasta ja lyhytjänteistä. Lääninhallituksen vuosina 2001-2003 toteuttama IkäLaatu -projekti tukee kuntia vanhuspoliittisten strategialinjausten ja kehittämishjelmien tekemisessä sekä vanhusten palvelujen ja hoidon laadun kehittämistyössä.

Vanhustenhuollon keskeisimmät kehittämistarpeet liittyvät Itä-Suomessa kotihoidon kehittämiseen sekä vanhustenhuollon henkilöstön määrään ja koulutustasoon. Omaishoidon tuki –järjestelmän toimivuus on Itä-Suomessa hyvin kirjavaa ja määrärahavaroissa on suuria kuntakohtaisia eroja.

Vanhusten laitoshoidon ja asumispalvelujen turvallisuus

Vanhustyön tiimin järjestämissä seutukuntakokouksissa on paloturvallisuus ollut yksi keskeinen teema. Laitos- ja tehostetun palveluasumisen yksiköissä on yöpäivystykseen liittyviä puutteita, joihin tarkastustoiminnassa on kiinnitetty huomiota.

Yksityisten vanhustenhuollon yksiköiden lupapäätöksissä ja tarkastuksissa on kiinnitetty erityistä huomiota turvallisuussuunnitelmien laatimiseen, paloturvallisuuteen, palokaluksien poistumisteihin, pelastautumisharjoitusten järjestämiseen ja henkilökunnan toimimiseen hätätilanteissa.

Lasten päivähoito

Lääninhallitus toimeenpani yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa laajan lasten päivähoitoa koskevan selvityksen kaikkiin kuntiin keväällä 2001. Kyselyssä ilmeni, että kunnissa on puutetta erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitsevien lasten palveluista. Päivähoitopaikkoja kunnissa on riittävästi tarjolla, mutta ilta-, yö- ja viikonloppuhoidon järjestämisessä on joissakin kunnissa ongelmia.

Lastensuojelu

Lastensuojelun valvontaa on lisätty erityisesti yksityisten ammatillisten perhekotien ja lastensuojelulaitosten osalta. Lääninhallitus on selvittänyt läänin lastensuojelulaitosten lastensuojelulain mukaiset pakotteet ja rajoitukset. Lääninhallitus on järjestänyt lastensuojelu-

luun liittyviä koulutustilaisuuksia ja työkokouksia sosiaali- ja terveydenhuollon eri kohde-ryhmille sekä on mukana erilaisissa lastensuojeluun liittyvissä hankkeissa. Muun muassa Verkostoituvat erityispalvelut –hankkeessa paneuduttiin lastensuojelun sijaishuollon kehittämiseen

Neuvolapalvelut ja kouluterveydenhuolto

Sosiaali- ja terveysosaston lasten ja nuorten tiimi on kuntakohtaisella ohjauksella ja neuvonnalla sekä lasten mielenterveyden edistämiseen varatun määrärahan ja terveyden edistämisen määrärahan turvin edistänyt hankkeita, joissa haetaan uusia toimintamuotoja lasten ja nuorten ehkäisevään huoltoon sekä tuetaan vanhempia vanhemmuudessa. Kouluterveydenhuollon hanketta on käynnistetty vuonna 1999 suoritetun kyselyn ja seuraavana vuonna peruspalvelujen arvioinnissa esiin nousseiden kehittämissuosittelujen pohjalta. Hyvien käytäntöjen esiintuomiseksi tuotettiin terveyden edistämisen rahoilla Kiva Koulujulkaisu, jota jaettiin laajasti kuntien sosiaali-, terveys- ja sivistystoimiin.

Vammaishuolto

Sosiaalihuollon Verkostoituvat erityispalvelut -hankkeessa on kaikissa läänin maakunnissa tulkkipalvelun asiantuntijaryhmät, joiden työskentely on käynnistynyt hyvin aktiivisesti. Lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosasto on Pohjois-Savossa ollut perustamassa ryhmiä ja on edelleen mukana työskentelyssä. Lääninhallitus on mukana myös tulkkipalveluun liittyvässä Kuopion yliopiston vammaistutkimusyksikön SOKU (Sosiaalisen kuntoutuksen edistäminen)-hankkeessa.

Kehitysvammahuollon kanteluihin liittyen on tehty valvontakäyntejä. Kunnallisia kehitysvammaisten asumisyksiköjä on tarkastettu (Etelä-Savossa kaikki). Asumisyksiköjen taso vaihtelee melko paljon, mutta on pääosin hyvä. Eniten puutteita on turvallisuussuunnitelmissa, henkilöstön mitoituksessa ja asiakkaiden palvelusuunnitelmien laadinnassa. Kunnilta on pyydetty selvitys esitettyjen epäkohtien korjaamisesta.

Vammaispalvelujen saatavuus (erityisesti kuljetuspalvelu) ja kaikki lain tarkoittamat harkinnanvaraiset palvelut ovat heikentyneet entisestään. Vammaisten mahdollisuudet saada kunnista riittävästi tietoa oikeuksistaan ovat heikot.

Vammaispalvelujen riittävyyden ja asianmukaisuuden tavoitteessa ei olla riittävästi onnistuttu. Kuntien tiedotusta vammaisten oikeuksista on lisättävä ja vammaispalvelut on otettava yhdeksi peruspalvelujen arviointikohteeksi.

Mielenterveystyö

Lääninhallitus on tehnyt vuoden 2001 aikana yhteistyössä STM:n kanssa tarkastuskäynnit kaikkien läänin alueen sairaanhoitopiirien psykiatrian yksiköihin. Lasten ja nuorten psykiatriin palveluihin tarkoitettujen erityisvaltionosuuden haku- ja seurantaprosessien kautta lääninhallitus on päässyt vaikuttamaan palvelujen alueelliseen kehittämiseen. Tavoitteessa on mielenterveystyön osalta onnistuttu hyvin, vaikkakaan lääninhallituksen käytettävissä olevat keinot eivät ole riittäviä asiantilan oleelliseksi parantamiseksi.

Ympäristöterveydenhuolto

Tulostavoite: Ympäristöterveydenhuollossa kiinnitetään erityisesti huomiota siihen, että kunnat suorittavat vastuullaan olevaa valvontaa riittävästi ja tasapuolisesti.

Toteutuminen: Kuntien ympäristöterveydenhuollon voimavarat ovat niukat. Erityinen uhka syntyy myös siitä, että yli puolet Itä-Suomen läänin terveydensuojeluviranomaisista toimi vain yhden tai palveluja ostettaessa alle yhden valvontahenkilön varassa. Voimavaroja on ympäristöterveysohjelmien avulla suunnattu niille valvontakohteille, joissa riskit ovat suurimmat. Valvonnan laatua on parannettu myös kuntien välisellä yhteistyöllä ja sitä kautta saadulla erityisosaamisella.

Valvonnan tasapuolisuutta on pyritty takaamaan myös erilaisten ajankohtaisten työ- ja koulutuskokousten avulla, jotta myös tiedollinen ja taidollinen tasapuolisuus alueella taat-
taisiin.

Terveydensuojelun osalta erityisesti talous- ja uimavesivalvonta ja niiden raportointi EU:lle on toiminut hyvin. Sisäilmakysymykset ovat edelleen alue, missä kunnat ovat erilaisessa asemassa vastaamaan kuntalaisten odotuksiin.

Kemikaalilainsäädännön mukaisesti markkinavalvontahankkeisiin kunnat osallistuivat vaihtelevalla kapasiteetilla. Isojen valvontayksiköiden resurssit ovat selkeästi paremmat tässä toiminnassa.

Ravintolatupakoinnin ja tupakanmyynnin omavalvonnan osalta kuntien suorittama selvitystyö on ollut ajankohtaisuuden vuoksi varsin kattavaa läänissä.

Eläinlääkintä

Tulostavoite: Osallistutaan eläinten terveydenhuoltojärjestelmän alkuvaiheen toteuttamiseen.

Toteutuminen: Läänineläinlääkärit ovat aktiivisesti osallistuneet alueellisten terveydenhuoltoprojektien ohjausryhmien työskentelyyn sekä koulutukseen. Läänin suurelänpraktiikkaa harjoittavista eläinlääkäreistä noin kolmasosa osallistui kaksipäiväiseen maa- ja metsätalousministeriön järjestämään sikojen ja lihanautojen terveydenhuoltokoulutukseen Kuopiossa ja sikojen terveydenhuollon jatkokoulutuspäivään Helsingissä.

Tulostavoite: Huolehditaan tehokkaista vastustus- ja seurantatoimenpiteistä BSE-taudin ja muiden lakisääteisesti vastustettavien eläintautien osalta.

Toteutuminen: Kaikki Itä-Suomen läänin kunnaneläinlääkärit ovat osallistuneet keväällä 2001 lääninhallituksen järjestämään BSE-koulutukseen. Samalla järjestettiin myös BSE-näytteiden otto- ja lähetyskoulutus. Läänineläinlääkärit tarkastivat kaikki punaista lihaa käsittelevät teurastuspaikat riskimateriaalin erottamisen ja käsittelyn osalta. Tuottajia ja eläinlääkäreitä on informoitu tilalla itseltään kuolleiden nautojen käsittelystä sekä puhelimitse että median välityksellä.

Yhdistyneestä kuningaskunnasta Irlantiin, Ranskaan ja Hollantiin helmikuussa 2001 levinneen suu- ja sorkkatauti-epidemian vuoksi maa- ja metsätalousministeriö antoi runsaasti määräyksiä lääninhallituksille taudin vastustamiseksi. Lääninhallitukselle ilmoitettiin muun muassa kaikista sorkkaeläinten siirroista läänin alueella keväällä 2001.

Tulostavoite: Eläinten hyvinvointia koskevaa viranomaisvalvontaa tehostetaan.

Toteutuminen: EU-eläinsuojelutarkastukset tuotantotiloilla on tehty maa- ja metsätalousministeriön antamien ohjeiden mukaisesti ja läänineläinlääkärit ovat tarkastaneet suositusten mukaisen määrän ammattimaisia eläinkuljetuksia maantiellä.

Kunnaneläinlääkäreille annetaan tieto eläinsuojeluepäilytapauksista nopeasti, useimmiten samana päivänä. Läänineläinlääkärit ovat osallistunut puhelimitse eläinsuojelutapausten ratkaisemiseen. Lisäksi he ovat avustaneet eläinsuojeluviranomaisia vaikeissa tapauksissa osallistumalla tarkastuksiin paikan päällä.

Tulostavoite: Eläinten lääkityksen valvontaa kohdennetaan epäilyihin ongelmatapauksiin.

Toteutuminen: Eläinlääkäreiden lääkekirjanpitolarkastuksia on tehty neljä kappaletta läänin alueella. Vuoden 2001 aikana ei lääninhallituksen tietoon ole tullut väärinkäytöksiä. Yhdellä tilalla löytyneen antibioottijäämän alkuperä selvitettiin.

Elintarvikevalvonta

Tulostavoite: Kuntien elintarvikevalvonnalle ja tarkastuksille laaditaan laatujärjestelmä. Kuntien välinen yhteistyö elintarvikevalvonnassa yleistyy. Kala-alan laitosten ja kalakaupan hygieniä sekä kalatuotteiden määrystenmukaisuus varmistetaan.

Toteutuminen: Kunnille suunnattu kysely laatujärjestelmien tämänhetkisestä tilasta ja käytöstä on tehty. Valtakunnallinen yhteenveto valmistellaan Elintarvikevirastossa.

Kuntien välinen yhteistyö on osassa läänin kunnista jo perinne. Lääninhallituksen edustajat ovat olleet mukana useissa tilaisuuksissa kuntien suunnitellessa mahdollista yhteistyön lisäämistä elintarvikevalvonnan tehtävissä.

Kuntien välistä yhteistyön lisäämistä koskevat lakimuutokset tulivat voimaan 1.9.2001. Lääninhallitus antoi lausunnon lakimuutosten valmisteluvaiheessa. Kuntakoulutus järjesti yhdessä ympäristöterveydenhuoltoa ohjaavien ministeriöiden kanssa koulutustilaisuuden Kuopiossa 30.10.2001, jossa lääninhallitus oli mukana.

Itä-Suomen lääninhallituksessa valmisteltiin koko valtakunnan käyttöön valvontaohje. Valvontaohje lähetettiin syksyllä kuntien valvontaviranomaisille toimenpiteitä varten. Tulokset saadaan vuoden 2002 alkupuolella.

3.4. PELASTUSOSASTO

Tulostavoite: Lääninhallitus ohjaa ja valvoo, että kuntien tekemät palvelutasopäätökset ja niiden täytäntöönpano vastaavat kunnan alueella esiintyviä onnettomuusuhkia. Lääninhallitus kiinnittää erityisesti huomiota tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn, palokuntien toimintavalmiuteen sekä pelastustoiminnan johtajaa koskeviin järjestelyihin.

Toteutuminen: Lääninhallitus arvioi alkuvuonna kuntien palvelutasopäätökset ja antoi niistä kirjallisen palautteen kunnille. Noin neljäsosassa päätöksiä oli puutteita, jotka kehoitettiin korjaamaan palvelutasopäätöksen jatkokäsittelyssä. Korjattavia asioita olivat muun muassa tiedotus- ja valistustoiminnan sekä palotarkastustoiminnan tarkempi suunnittelu ja tavoitteiden asettelu sekä näihin toimintoihin tarvittavien henkilövoimavarojen osoittaminen. Lisäksi kiinnitettiin kuntien huomiota pelastustoiminnan johtamisjärjestelyjen osalta päällystön tavoitettavuuteen.

Lääninhallitus selvitti kunnissa päätoimisen päällystön tavoitettavuuden suurempien onnettomuustilanteiden johtamistoimintojen varmistamiseksi. Kunnat, joissa ei ole riittävästi päällystöviranhaltijoita olivat sopineet yhden tai useamman kunnan kanssa yhteisestä päällystövarallaolosta tai päällystön tavoitettavuudesta. Kuusi kuntaa ei ollut varmistanut päällystön aukotonta tavoitettavuutta.

Tulostavoite: Pelastustoimen järjestelmän uudistamista suunnitellaan. Huolehditaan palvelujen järjestämisestä siirtymävaiheen aikana.

Toteutuminen: Alueellisen pelastustoimen suunnittelua koskevia tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia pidettiin kaikissa maakunnissa. Lääninhallituksen edustaja oli niissä mukana. Aluejakopäätöksen odottaminen ja suunnittelun aloittamisen viivästyminen on ilmeisesti vaikuttanut isompien hankintojen ja joidenkin virkojen täytön lykkäämiseen. Muutoin hanke ei ole suoranaisesti vaikuttanut palvelujen järjestämiseen.

Kuntien yhteistyö pelastustoimen hoidossa lisääntyi. Kuopion kaupungin sekä Karttulan ja Tervon kuntien pelastustoimi yhdistettiin.

Tulostavoite: Onnettomuuksien määrä vähenee. Painopiste suunnataan niiden ehkäisyyn.

Toteutuminen: Läänin palokunnilla oli vuonna 2001 yhteensä 8 956 hälytystehtävää. Suurimmat tehtäväryhmät olivat

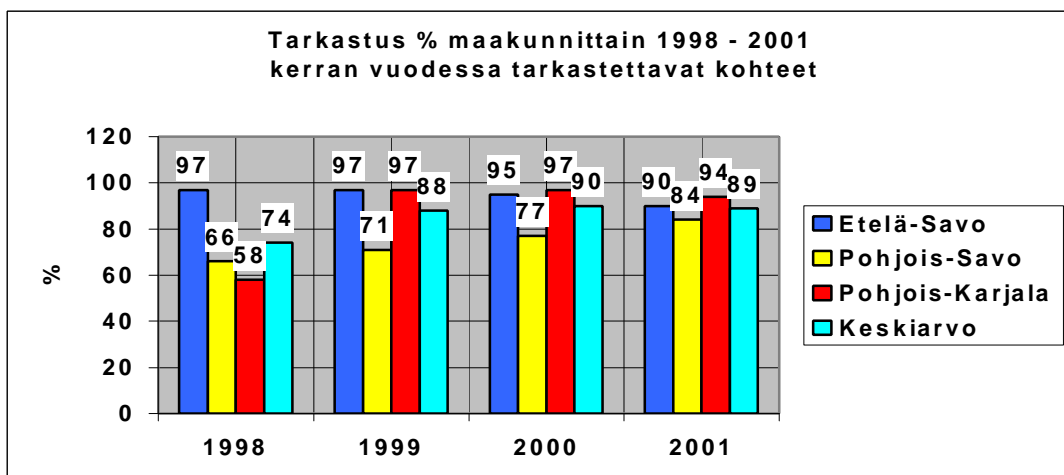
- tarkastus- ja varmistustehtävät 2 936 kpl
- ihmisen pelastaminen 1 929 kpl, joista ensivastetehtäviä 1 056 sekä
- liikenneonnettomuudet 874 kpl.

Onnettomuuksien kokonaismäärässä oli lisäystä 5 %. Suurimmat lisäykset olivat tarkistus- ja varmistustehtävissä, ihmisen pelastustehtävissä sekä liikenneonnettomuuksissa. Rakennus-, liikenneväline-, maasto- ja muita tulipaloja oli viime vuonna 1300 kpl.

Vaikka onnettomuuksien määrässä oli kasvua, niin aiheutuneet vahingot jäivät 29 % edellisvuotta alhaisemmaksi. Vahinkojen kokonaismäärä oli noin 65,6 milj. mk (11 035 000 €). Vuonna 2001 tapahtuneissa tulipaloissa menehtyi 15 henkilöä. Määrä on 3 henkilöä aikaisempaa vuotta enemmän.

Onnettomuuksien ehkäisyyn pyrittiin neuvonnalla, valistuksella ja tiedotuksella. Tiedotus- ja valistustilaisuuksiin osallistui yhteensä 75 773 henkilöä eli n. 13 % läänin väestöstä.

Palotarkastuksia tehtiin kerran vuodessa tarkastettaviksi määrätyissä kohteissa 89 % (edellisenä vuonna 90 %). Tarkastettavien kohteiden lukumäärää oli karsittu hieman. Tarkastuksia tehtiin tarkemmin valittuihin kohteisiin.

Kunnan päättämin välein tarkastettavissa kohteissa tarkastuksia tehtiin kuntien asettamasta tavoitteesta keskimäärin 83 %. Tarkastuksia suoritettiin 22 % edellisvuotta enemmän.

Tulostavoite: Pelastustoimi on järjestetty onnettomuusriskien edellyttämällä tavalla

Toteutuminen: Itä-Suomen läänin palokuntien toimintavalmiusaika oli vuonna 2001 keskimäärin 9:27 minuuttia. Onnettomuuskohteet saavutettiin edellisvuotta keskimäärin 28 sekuntia nopeammin. Riskialttiimmista kohteista saavutettiin 75 % ennalta määritellyn toimintavalmiusajan puitteissa.

Tulostavoite: Hätäkeskukset tuottavat laadukkaita palveluja

Toteutuminen: Itä-Suomen läänissä on kuusi hätäkeskusta, joista viisi on kuntien ylläpitämiä ja yksi valtion hätäkeskuslaitoksen alainen hätäkeskus.

Hätäkeskuksissa käsiteltiin vuoden 2001 aikana yhteensä 119 689 hätäpuhelua. Hätäpuheluista oli:

- pelastustoimen tehtäviin liittyviä 8956
- sairaankuljetukseen liittyviä 75 748
- poliisille yhdistettyjä 32 748 sekä
- muille viranomaisille ja tahoille välitettyjä puheluita 2 237

Paloilmoituslaitosten, hälytysjärjestelmien ja väestöhälyttimien kokeiluista ja testeistä, valvonta- ja päivystystehtävistä sekä neuvonta- ja muista tehtävistä kertyi suoritteita yhteensä 192 873.

Lääninhallitus suoritti vuoden 2001 aikana tarkastuksen kuntien ylläpitämiin hätäkeskuksiin. Tarkastuksen pääteemana oli arvioida kunnissa laadittujen hälytysohjeiden tasoa ja toimivuutta. Lisäksi tarkasteltiin hätäkeskusten teknisten ratkaisujen toimivuutta ja hätäkeskusten selviytymistä uuteen integroituun hätäkeskusjärjestelmään siirtymiseen saakka.

Hätäkeskusten hälytystoiminta ja/tai kuntien antamat hälytysohjeet eivät kaikilta osin ole sillä tasolla, että kohteeseen hälytettäisiin yksiköitä riittävän etupainotteisesti ja tilanteen edellyttämässä laajuudessa.

Hätäkeskusten tekniset järjestelmät ovat kaikissa hätäkeskuksissa suhteellisen hyvässä kunnossa. Suurempia investointeja ei ole tiedossa ennen uuteen hätäkeskusjärjestelmään siirtymistä.

Tulostavoite: Väestönsuojelun valmius vastaa uhkakuvia.

Kaikissa kunnissa on laadittu pelastustoimen palvelutasopäätöksen yhteydessä poikkeusoloja koskeva osa. Keskeisimmät varautumista koskevat suunnitelmat on tehty ja suurin osa niistä on tarkistettu vuoden 2001 aikana.

Kuntien poikkeusolojen organisaatioon sijoitettavien tavoitemäärä on 11 123 henkilöä, josta on saatu sijoitettua 92 %. Poikkeusoloissa eri toimintoihin tarvittavien rakennusten kokonaismäärä on 2 967 ja näistä on varattu 92 %.

Kuntien poikkeusolojen johtoryhmiin sijoitetuista 444 henkilöstä on peruskoulutettu 85 %. Suojelupiireihin –lohkoihin ja -yksiköihin sijoitetuista 1 382 henkilöstä on peruskoulutettu 51 %.

Muita väestönsuojeluun liittyviä koulutustilaisuuksia on kunnissa järjestetty aikaisempaa vuotta vähemmän. Tilaisuuksiin osallistui vuonna 2001 yhteensä 994 henkilöä.

3.5. POLIISIOSASTO

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Tulostavoite: Turvallisuuden taso ja hälytyspalveluiden saatavuus ei heikkene vuoden 1999 tasosta.

Huumerikollisuuden kasvu pysähtyy.

Toteutuminen: Poliisin sijoittuminen hajautetusti koko läänin alueelle ja tämän myötä toimintavalmius on säilynyt tavoitellulla tasolla. Rikosten kokonaismäärässä on tapahtunut hieman laskua, mikä suuntaus on ollut vallalla koko maassa.

Poliisin tietoon tulleen rikollisuuden perusteella voidaan olettaa, että huumerikollisuus on edelleen kasvussa. Näiden rikosten määrä lisääntyi koko maassa 10 %. Itä-Suomen läänissä lisäys oli peräti 23,5 %. Osansa näihin kasvulukuihin on sillä, että poliisi on panostanut läänissämme huumausaineiden käyttäjien valvontaan selvästi entistä enemmän.

Poliisin kiireellisten (A) hälytystehtävien määrä on laskenut läänin alueella vuoden 2000 lähes 38 000 tapauksesta runsaat 4 000 kappaletta.

Kansalaisnäkökulma

Tulostavoite: Turvallinen ja viihtyisä Itä-Suomen lääni

Toteutuminen: Läänin katuturvallisuusindeksi, joka ilmentää julkisella paikalla yksilön henkeen ja terveyteen sekä omaisuuteen kohdistuvien rikosten määrän kehitystä, oli keskimäärin tavoitevuoden 1999 tasolla ja parani viidessä läänin 14:sta kihlakunnasta.

Poliisin palveluiden käyttäjien toimesta poliisin lääninjohdolle tekemien kanteluiden määrä säilyi vuoden 2000 tasolla, joka oli 20 kappaletta.

Toimintojen sujuvuus ja taloudellisuus

Tulostavoite: Poliisin kiireellisissä tehtävissä saavutaan paikalle (=toimintavalmiusaika) keskimäärin 14 minuutissa.

Rikostutkinnassa säilytetään vähintään vuoden 2000 selvitystaso.

Poliisin toiminta sopeutuu alenevaan määräraha-kehukseen.

Toteutuminen: Keskimääräinen toimintavalmiusaika kiireellisissä tehtävissä oli 12,7 minuuttia.

Rikoslakia vastaan tehtyjen rikosten selvittäminen onnistui edellistä vuotta paremmin. Itä-Suomen läänissä selvittämisen taso 69 % oli parasta koko maassa. Vuonna 2000 vastaava luku läänissämme oli 65,2. Myös omaisuusrikosten selvittämisessä onnistuttiin edellistä vuotta paremmin. Vuoden 2001 selvitysprosentti oli 41,9 koko maan vastaavan luvun ollessa 35,6.

Talouden osalta vuosi 2001 oli voimakkaan sopeuttamisen aikaa paikallispoliisissa. Sopeutuskohteina olivat erityisesti henkilöstömenot, ylityökustannukset sekä erilaiset hankintamenot (atk ja ajoneuvohankinnat). Sopeuttamistoimissa onnistuttiin suunnitelmien mukaisesti, siirtyvän osuus vuodelle 2002 arvioidaan olevan runsaat 1,5 milj.euroa. Poliisin toimintamenot on useamman vuoden sopeuttamistyön tuloksena saatu siten tasolle, jossa

poliisille myönnettävä vuotuinen kehys arvioidaan riittävän nykyisen poliisitoiminnan tason ylläpitoon läänissä.

Henkilöstönäkökulma

Tulostavoite: Henkilöstön työkyky ei heikkene vuoden 1999 tasosta

Toteutuminen: Henkilöstön kokonaismäärä poliisissa Itä-Suomen läänissä on ollut vuonna 2001 keskimäärin 937 henkilöä. Laskua vuodesta 1999 oli 46 henkilöä. Syynä tähän on ollut osittain sopeuttamistoimet henkilöstömenoissa ja osittain se, että kaikkiin avoimiin virkoihin ei ole ollut hakijoita.

Sairastavuus on edelleen vähentynyt henkilöstön keskuudessa. Vuonna 2001 sairauspäiviä oli yhteensä runsaat 7 600, kun vuonna 1999 niitä oli noin 10 000 päivää. Samanlainen kehitys on ollut lyhytaikaisessa sairastavuudessa, jossa luvut ovat myös laskeneet. Myöskin ennen aikaiselle eläkkeelle henkilöstöä on siirtynyt vähän eli 6 henkilöä, joka vastaa aikaisempien vuosien tasoa.

Poliisin henkilöstön keskuudessa vuonna 1999 ja 2001 tehdyn henkilöstöbarometrin tulokset osoittavat, että esimiehisyteen liittyvissä asioissa on tapahtunut selvää kehitystä myönteiseen suuntaan. Samoin osallistuminen ja tavoitteellisuus ovat lisääntyneet, samalla kun stressin kokeminen on vähentynyt.

Kaiken kaikkiaan voidaan arvioida käytettävissä olevilla mittareilla, että henkilöstön työkyky ei ole heikentynyt vuoden 2001 aikana vuoden 1999 tasosta.

3.6. LIIKENNEOSASTO

Tulostavoite: Lääninhallitus turvaa julkisen liikenteen palvelut alueellaan taloudellisesti tehokkaalla tavalla. Lääninhallitus pyrkii sekä rahoituksen että kehittämistoimien avulla lisäämään joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja esteettömyyttä ja niitä kehitetään esteettömyyden alueellisiksi asiantuntijoiksi. Lääninhallitus tehostaa yhteistyötä kuntien kanssa ja edistää henkilöliikenteen logistista osaamista liikenteenhoidon tehostamiseksi. Lisäksi lääninhallitus toimii kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen toimintaedellytysten parantamiseksi ja liikenneturvallisuuden edistämiseksi.

Toteutuminen: Lääninhallituksen joukkoliikennemääräraha kasvoi ensimmäistä kertaa useaan vuoteen 800 000 markalla. Ostoihin käytettävä määräraha laski edelleen valitun strategian mukaisesti. Lisää rahaa käytettiin palveluliikenteeseen, taksatukeen ja joukkoliikenteen kehittämiseen.

Esteettömyysasiaa on toteutettu palveluliikenteessä ja matkakeskusten suunnittelussa. Muuten asia on odottanut liikenne- ja viestintäministeriön esteettömyysstrategian valmistumista.

Tulostavoite: Läänin alueella kuntien liikenneturvallisuustyötä tuetaan ja aktivoidaan.

Toteutuminen: Lääninhallitus on tukenut kuntien liikenneturvallisuustyötä pitämällä seminaarin ja toimittamalla kunnille tilastotietoja ja muuta aineistoa liikenneturvallisuudesta. Lisäksi järjestettiin seutukuntaakohtaisia koulutustilaisuuksia.

Tulostavoite: Joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja soveltuvuutta eri käyttäjäryhmille edistetään kehittämällä matkakeskuksia, informaatiota ja uusia palveluja sekä vaikuttamalla lippujen hintatasoon.

Toteutuminen: Lääninhallitus osallistui neljään matkakeskuksen suunnitteluhankkeeseen (Kuopio, Joensuu, Pieksämäki ja Varkaus). Joukkoliikenneinformaatioasioissa käynnistettiin kolmen kaupungin yhteinen informaatiohanke.

Kutsuohjauksen kehittämisessä on edetty. Kuntien joukkoliikennelogistiikkasuunnitelmia on tehty 24 kuntaan. Läänissä toimii kaksi matkojenyhdistelykeskusta. Palveluliikennettä on 16 kunnassa. Palveluliikenteeseen ja joukkoliikenteen kehittämiseen käytettiin vuonna 2001 noin 2 milj. markkaa.

Tulostavoite: Pohjois-Savon kuntakuljetus –projekti ja Pohjois-Karjalan joukkoliikenneprojekti jatkuvat vuoden 2001 aikana ja lääninhallitus on niissä mukana.

Toteutuminen: Lääninhallitus on osallistunut Pohjois-Savon –kuntakuljetus projektiin ja Pohjois-Karjalan joukkoliikenneprojektiin. Pohjois-Savon matkojenyhdistelykeskuksen välittämien matkojen määrä kasvoi vuoden 2001 aikana 24 %.

Tulostavoite: Lääninhallitus osallistuu Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan liikennejärjestelmäsuunnitelmien laadintaan. Myös Etelä-Savossa käynnistetään maakuntakohtainen liikennejärjestelmäsuunnittelu.

Toteutuminen: Vuoden 2001 aikana valmistuivat Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan liikennejärjestelmäsuunnitelmien tekemiseen. Työ käynnistyi Etelä-Savossa vuoden lopulla.

Tulostavoite: Lääninhallitus toteuttaa hyväksyttävää liikenneturvallisuuden valtakunnallista ohjelmaa alueellaan.

Toteutuminen: Lääninhallitus on toteuttanut liikenneturvallisuussuunnitelmaa 2000-2005 valtakunnallisten painopistealueiden mukaisesti.

3.7. KILPAILU- JA KULUTTAJAOSASTO

Kilpailuasiat

Tulostavoite: Selvitetään alueellisilla markkinoilla ilmeneviä kilpailunrajoituksia keskittyen erityisesti julkiseen tuotantotoimintaan sekä kaupan ja teollisuuden hinnoittelu- ja logistiikkajärjestelyihin.

Toteutuminen: Kilpailuviraston kanssa sovittiin, että lääninhallitus selvittää sen tutkittaviksi läänin alueelta suoraan tulleet ja Kilpailuviraston lääninhallitukselle lähettämät toimenpitepyynnöt. Sovittiin, että lääninhallitus osallistuu Kilpailuviraston ja muiden lääninhallitusten kanssa yhteistyössä laajojen kilpailunrajoitusten selvittämiseen sekä tarkastuksiin.

Kilpailuviraston kanssa sovittiin, että lääninhallitus selvittää omatoimisesti mahdollisimman pitkälle ne kilpailunrajoitusepäilyt, joissa relevantit markkinat ovat alueelliset tai paikalliset. Tällaisia selvityskohteita arvioitiin olevan erityisesti liikenteen ja vähittäiskaupan aloilla, erilaisissa palveluissa sekä kuntien ja alueellisten viranomaisten toiminnassa. Lisäksi sovittiin, että lääninhallitus tiedottaa elinkeinonharjoittajille kilpailulainsäädännöstä sekä kilpailupolitiikan sisällöstä ja periaatteista.

Lääninhallituksessa oli käsittelyssä Kilpailuviraston toimeksiantoja 11 eli kuusi enemmän kuin edellisenä vuonna. Toimeksiannot koskivat tilaajayhteyksien kytkentää teleliikenteessä, tupakkavalmisteiden kauppaa, polttonesteiden hinnoittelua, lehti-ilmoitusmarkkinoita, isännöintipalveluja, hoivapalveluja, tuoremansikan hankintakauppaa, taksiliikennettä ja

mattovuokrausta. Toimeksiannot toteutettiin mattovuokratapausta lukuun ottamatta ja niistä toimitettiin pyydetty selvitykset Kilpailuvirastolle määräajassa.

Läänin alueelta suoraan tulleita toimenpidepyyntöjä oli käsittelyssä 17 eli viisi vähemmän kuin edellisenä vuonna. Niistä saatiin päätökseen 15. Tapaukset koskivat polttonesteiden hinnoittelua, postin jakelupalvelua, taksiliikennettä, julkista tukea saavien yhdistysten toimintaa tuotemarkkinoilla, lehtitalon menettelyä ilmoitustilan hinnoittelussa, online-asiamiesoikeuksien myöntämistä ja jalkineiden epäiltyä määrähintaa vähittäiskaupassa.

Edellä mainitun lisäksi lääninhallitus osallistui kuntien markkinaehtoistumista koskevan selvitystyön päättämiseen ja antoi Raha-automaattiyhdistykselle lausunnon yhdistyksen avustuskohteista. Alueelta tulleista toimenpidepyynnöistä käsittelyssä ovat edelleen liukaskeliradan käyttömaksua ja kiinteistönvälitysliikkeiden yhteistoimintaa ja välityspalkkioiden hinnoittelua koskevat tapaukset.

Lääninhallitus toimitti kuntien palvelutuotannon markkinaehtoistumista koskevan selvityksen "Markkinat ja kilpailu kuntien tuotantotoiminnassa" kaikille läänin kunnille. Selvitykseen liittyvä kilpailuseminaari pidetään maaliskuussa 2002.

Kilpailuolosuhdetutkimuksen tekeminen aloitettiin kartoittamalla lääninhallituksessa aiempina vuosina tehtyä kilpailuvalvontaa.

Kilpailuasioita hoitavat virkamiehet osallistuivat Kilpailuviraston järjestämiin koulutustilaisuuksiin ja HAUS:n järjestämään EY:n kilpailuoikeutta käsittävään koulutustilaisuuteen. Kilpailututkija oli harjoittelemassa Kilpailuvirastossa syyskuusta 2000 tammikuun loppuun 2001.

Kuluttaja-asiat

Tulostavoite: Euron käyttöönoton vaikutuksia hintoihin ja pakkauskokoihin seurataan yhdessä Kuluttajaviraston kanssa. Edistetään alueellisesti kuluttajien valmiuksia euron käyttöönottoon. Euromääräisten hintamerkintöjen käytön laajuutta ja oikeellisuutta tarkastetaan.

Valvotaan, että läänin alueella vain valmismatkaliikerekisteriin merkityt elinkeinonharjoittajat harjoittavat valmismatkaliiketoimintaa.

Toteutuminen: Kuluttajaviraston kanssa sovittiin osallistumisesta valtakunnallisiin hintavertailuihin: ruokakorivertailuun, ns. ostoskassivertailuun, ikääntyneiden asumispalvelu- ja kotipalveluvvertailuun, uimahallimaksuvvertailuun, kampaamohintavertailuun, hammaslääkärivertailuun, luomutuotevertailuun, pankkilainavertailuun sekä etämyyntihintojen vertailuun. Oma-aloitteiset vertailut mukaan luettuna hintavertailuja suunniteltiin tehtävän yhteensä 14.

Kuluttajaviraston kanssa sovittiin, että euron käyttöönoton vaikutuksia hintoihin ja pakkauskokoihin seurataan yhdessä Kuluttajaviraston kanssa ja edistetään alueellisesti kuluttajien valmiuksia euron käyttöönottoon. Viraston kanssa sovittiin, että euromääräisten hintamerkintöjen käytön laajuutta ja oikeellisuutta tarkastetaan. Lisäksi sovittiin valvottavaksi, että läänin alueella vain valmismatkaliikerekisteriin merkityt elinkeinonharjoittajat harjoittavat valmismatkaliiketoimintaa. Peruspalvelujen arvioinnissa sovittiin kartoitettavaksi läänin alueella saatavissa olevat sähköiset päivittäistavara- ja palvelut.

Hintavertailuja tehtiin yhteensä 13, joista Kuluttajaviraston toimeksiantoon perustuvia yhdeksän. Kuluttajatutkimuskeskukselle tehtiin lisäksi kaksi hintakeräilyä. Oma-aloitteisia vertailuja tehtiin kaksi. Vertailujen kohteena oli yhteensä 444 toimipaikkaa. Hintavertailuista ja -keräilyistä puolet kohdistui tavarakauppaan ja puolet palvelualoille. Tulossopimukseen perustuvia hintavertailuja tehtiin elintarvikkeista ja muista päivittäistavaroista, hammashoi-

topalveluista, parturi-kampaamopalveluista ja kotipalveluista. Lasten turvaistuimia ja pieniä pesukoneita koskeneet vertailut liittyivät tuotetestiin. Oma-aloitteiset vertailut koskivat hautauspalveluja ja muuttopalveluja. Tulossopimukseen sisältyneestä pankkilainavertailusta ei saatu toimeksiantoa.

Hintamerkintä- ja hintamarkkinointitarkastuksia tehtiin yhteensä 1123. Tarkastusten perusteella annettiin yhteensä 205 suullista huomautusta ja 30 kirjallista kehotusta. Kulutusluottovalvonnassa tehtiin yhteensä viisi tarkastusta.

Kuluttajien valmiuksia euron käyttöön ottoon edistettiin jakamalla euro-materiaalia erilaisissa tapahtumissa sekä yhteistyössä päivittäistavarakaupan kanssa. Yrityksille annettiin eurotietoutta mm. tarkastusten ja hintavertailujen yhteydessä. Lisäksi euroinformaatiota lähetettiin kaikille keskiolutiluvan haltijoille.

Vakaustarkastuksia tehtiin yhteensä 174 liikkeessä ja niissä tarkastettiin 875 mittausvälinettä. Säännösten mukaisia välineitä oli 849. Vakauksen määräaika oli ylittynyt 24 mittausvälineessä. Kokonaan vakaamattomia välineitä oli kaksi.

Kuluttajaviraston toimeksiannosta ja asiakkailta tulleiden ilmoitusten perusteella tarkistettiin noin 20 tapauksessa, oliko elinkeinotoiminta sellaista, että se edellytti rekisteröintiä Kuluttajaviraston pitämään valmismatkaliikerekisteriin.

Liikeaikojen poikkeuslupahakemuksia käsiteltiin 26 eli suunnilleen saman verran kuin edellisenä vuonna. Päätöksistä 20 oli myönteistä ja kuusi kielteistä. Messuista ja näyttelyistä tehtiin 16 myönteistä päätöstä, erikoistavarakaupasta kolme ja päivittäistavarakaupasta yksi myönteinen päätös.

Peruspalvelujen arvioinnissa päivittäistavarakaupan sähköisten palvelujen asemesta tehtiin ensimmäinen läänin kaikkien päivittäistavarakaupan palvelujen tarjontaa koskeva arviointi Kuluttajatutkimuskeskuksen kanssa tehdyn selvityksen pohjalta.

Läänin päivittäistavarakaupan ajankohtaisia asioita käsittelemään perustettu kaupan neuvottelukunta käsittelee kahdessa kokouksessaan mm. peruspalvelujen arviointityötä, eurokäteisen tulon varautumista sekä hintavertailujen kehittämistä.

Vuoteen 2000 verrattuna suoritteiden kokonaismäärä kasvoi kuluttaja-asioiden tehtäväalueella.

Muut asiat

Kiinteistöjen ja vuokrahuoneistojen välitystä koskevat säädösuudistukset tulivat voimaan 1.3.2001 ja aiheuttivat runsaasti lisätyötä mm. sen vuoksi, että jo toiminnassa olleiden liikkeiden tuli rekisteröityä uudelleen elokuun loppuun mennessä. Kiinteistön- ja vuokrahuoneiston välitysliikkeitä rekisteröitiin 134, joista kiinteistönvälitysliikkeitä 118 ja vuokrahuoneiston välitysliikkeitä 16.

Välitystoimintaa koskevia kanteluja ratkaistiin viisi, joista kaksi johti huomautuksen antamiseen. Alaa koskevia selvityspyyntöjä ratkaistiin kolme.

Vuokraneuvontaa annettiin 605 asiakkaalle. Kyselyt koskivat lähinnä huoneiston kuntoa, vuokrasopimuksen irtisanomista tai purkamista sekä vuokrasopimusta koskevien säännösten tulkintaa. Sivistysosastolle annettiin juridista apua valitus- ja kanteluasioissa.

Läänin seitsemän talous- ja velkaneuvonta-alueen toimeksisaajakaupungeille myönnettiin neuvontaan lisäavustusta. Neuvonta-alueilla toimiville 12 neuvojalle järjestettiin yksi neuvottelu- ja koulutustilaisuus. Uuden neuvontaorganisaation toiminta alkoi hyvin. Lääninhallitus vastaa siitä, että alueella on jatkossakin tarjolla riittävästi lain edellyttämiä palveluja.

3.8. OIKEUSHALLINTO-OSASTO

Tulostavoite: Lääninhallitus vastaa kihlakunnan ulosottovirastojen ja kihlakunnanvirastojen ulosotto-osastojen toiminnan ohjauksesta. Painopistealueena on ulosottopiirien henkilöstön kehittäminen, joka tapahtuu lääninkoulutusjärjestelmän sekä uudistettavan ulosoton koulutuksen avulla.

Toteutuminen: Ulosottovirastojen ja –osastojen ohjauksessa painopistealueena oli ulosottolain vuonna 2003 tapahtuvaan uudistukseen ja uuden tietojärjestelmän käyttöönottoon liittyvän koulutuksen järjestäminen.

Tulosohjaus toteutettiin oikeusministeriön kanssa sovitulla tavalla.

Ulosottohenkilöstön koulutuksessa toteutettiin ulosoton menettelykoulutuksen toinen vaihe. Koulutukseen osallistui koko ulosottohenkilöstö. Koulutusteemoina olivat palkan ulosmittaus ja maksuohjelma. Lääninkoulutuksena järjestettiin yhtiöiden ja yhteisöjen ulosottomenettelyä koskevat koulutuspäivät kihlakunnanvoudeille, avustaville ulosottomiehille ja osalle toimistohenkilöstöä. Lisäksi järjestettiin kihlakunnanvoudeille kaksi koulutustilaisuutta.

Ulosottoimen kehittämistä varten asetettu avustavien ulosottomiesten työryhmä laati 12.6.2001 päivätyn käsikirjan avustaville ulosottomiehille.

Oikeusministeriön pyynnöstä on tehty ulosoton kansliatyön kehittämissuunnitelma, joka valmistui 30.4.2001.

Ulosottopiirien tarkastukset käsittivät revisiotarkastuksen, kihlakunnanvoutien toimintaan liittyvän tarkastuksen sekä avustavien ulosottomiesten perintää koskevan tarkastuksen. Kihlakunnanvoutien ja revisiotarkastusten osalta tarkastukset suoritettiin kahdessa ulosottopiirissä ja avustavien ulosottomiesten toimintaa koskevat tarkastukset neljässä ulosottopiirissä. Tarkastuksissa keskityttiin menettelyjen yhdenmukaisuuden seurantaan.

Ulosottopiirien revisiotarkastajille järjestettiin neuvottelupäivät, joissa laadittiin oikeusministeriölle ehdotus tarkastussuunnitelmaksi ja muistio ulosottopiirien sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Ulosottomiesten toimintaa koskevia kanteluja ratkaistiin kuusi kappaletta.

Vuoden Valo –huomionosoituksen menestyksekkästä toiminnasta ulosotossa sai Ylä-Savon kihlakunnanviraston ulosotto-osaston kihlakunnanvouti Antero Tuomi.

Valtion edun valvontaa koskevista asioista suurin osa oli valtion saatavien, lähinnä metsänparannuslainojen eräänntyneiden vuosimaksujen valvontaa pakkohuutokaupoissa ja konkurseissa. Pakkohuutokauppa- ym. ilmoituksia saapui 124 kappaletta. Valtiolle saapuneista vahingonkorvauskanteista (36) hoidettiin sopimuksin ennen oikeudenkäyntiä 23. Hakemuksia korvausasioissa saapui 25, joista 12 tapauksessa valtio korvasi vahingon hakijalle.

Kunnalliskanteluja ratkaistiin viisi kappaletta. Kuntajakoa koskevia lausuntoja oli neljä.

3.9. YHTEISET PALVELUT (HALLINTO)

Lääninhallituksen palvelujen ja toiminnan parantaminen

1. Palvelujen parantaminen

Tulostavoite: Lääninhallitukset parantavat palvelunsa laatua palautejärjestelmiään edelleen kehittämällä ja ottaen huomioon saamansa asiakaspalautteen. Palvelujen saatavuutta parannetaan sähköisiä palveluja lisäämällä ja yhteispalvelua alaisessa hallinnossa laajentamalla.

Toteutuminen: Lääninhallituksessa on hallintopalvelujen osalta suoritettu asiakastytyväisyyskysely ulkoisille asiakkaille suurläänin aikana. Lääninhallituksella ei ole käytössään systemaattista asiakaspalautejärjestelmää vaan palautetieto on saatu välittömien asiakas-kontaktien kautta. Kriteereinä on käytetty tiedotusta, yhteydenottoa, palveluun pääsyä, henkilöstön palvelualltiutta ja asioiden käsittelyn nopeutta sekä henkilöstön tavoitettavuutta. Niiden perusteella on tarvittaessa parannettu palvelua ja ennakoitu muutoksia. Lääninhallituksen laatutyössä on täsmennetty osastoittain mm. asiakkaat sekä arvioitu asiakkaiden kokemuksia ja asiakastytyväisyyteen liittyviä mittareita ja tunnuslukuja.

Lääninhallitus on panostanut yhteispalvelun laajentamiseen alaisessa hallinnossa.

Tulostavoite: Lääninhallitukset kehittävät peruspalvelujen arviointityötä tekevän henkilöstönsä arviointiosaamista. Lääninhallitukset lisäävät yhteistyötä läänin kuntien kanssa arviointityön pohjustamisessa ja arvioinnin aikana.

Toteutuminen: Lääninhallitus on kehittänyt arviointityötä tekevän henkilöstönsä arviointiosaamista järjestämällä heille erityistä arviointikoulutusta sekä tilastojen käsittelyyn liittyvää koulutusta. Kuntien tarpeita on viestitetty arviointikohteista päättävälle.

Vuoden 2001 peruspalvelujen arvioinnin tulokset julkaistaan maaliskuussa 2002.

2. Aluehallinnon verkostoituminen

Tulostavoite: Lääninhallitus on aktiivinen verkosto-osapuoli ja toimii verkostossa siten, että alueellinen yhteistyö ja kehittäminen turvaavat peruspalveluja läänissä.

Toteutuminen: Lääninhallitus on ollut aktiivinen aluehallinnon verkosto-osapuoli järjestämällä alueviranomaisten yhteistyöpalavereja, joissa esiinnousseita kehittämiskohteita on otettu viranomaistoiminnassa huomioon. Lääninhallitus on järjestänyt lokakuussa maakunnalliset neuvottelutilaisuudet aluehallintoviranomaisten edustajille. Lääninhallitus on myös mukana useissa toimialakohtaisissa työryhmissä sekä huolehtii siitä, että alueellinen yhteistyö ja kehittäminen edistävät myös peruspalvelujen toteutumista läänissä.

Lääninhallituksen johtamisen ja muun sisäisen toiminnan parantaminen

1. Organisaatiota koskevat tavoitteet

Tulostavoite: Etelä-, Länsi- ja Itä-Suomen lääninhallitukset arvioivat organisaationsa toiminnallisista lähtökohdista. Samalla arvioidaan, mitkä toiminnot on tarkoituksenmukaista hoitaa kaikissa lääninhallituksen toimipaikoissa ja mitkä tulisi keskittää päätoimipaikkaan tai johonkin alueelliseen palveluyksikköön. Valmistelu tehdään siten, että tarvittavien muutosten toteuttaminen voidaan aloittaa vuoden 2002 alusta lukien

Toteutuminen: Lääninhallituksen organisaation arviointi on suoritettu. Arviointi on suoritettu osastoilla ja yksiköissä ottaen huomioon toiminnalliset lähtökohdat, aluetuntemus sekä erityisosaaminen. Lausunnossa on tarkasteltu myös lääninhallituksen toimintaa läänin uudistuksen kriteereiden valossa. Lausunnossa tehtiin myös esityksiä uusien tehtävien vastaanottamisesta ja erikoistumisesta lääninhallituksen sisällä ja lääninhallitusten kesken.

Tulostavoite: Tietohallinnon voimavarojen kokoamista lääninhallituksissa lisätään.

Toteutuminen: Lääninhallitusten tietohallintopäälliköistä muodostettu tiimi lähetti sisäasiainministeriölle 5.4.2001 kirjeen, jossa tehtiin ehdotuksia lääninhallitusten tietohallinnon tehtävien organisoimiseksi. Tiimi esitti muun muassa eräiden tietojärjestelmävastuiden osalta lääninhallitusten erikoistumista tehtävien hoitamisessa. Itä-Suomen vastuualueella ovat henkilöstö- ja taloushallinnon tietojärjestelmät.

2. Henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen ja työssä jaksamisen edistäminen

Tulostavoite: Lääninhallitus osallistuu työssä jaksamisen tutkimus- ja toimenpideohjelmasta osarahoitettavaan kehittämishankkeeseen oman erillisen suunnitelmansa mukaisesti.

Toteutuminen: Lääninhallitus on toteuttanut jo edellisenä vuonna yhteistyössä Mediviren kanssa henkilöstön terveyttä ja jaksamista kartoittavan kyselytutkimuksen, joka muodostui henkilöstön koettua terveydentilaa ja terveystyötyymistä kartoittavasta terveystutkimuksesta sekä työuupumusta ja ns. burnoutin riskiä mittaavasta BBI-kyselystä. Tavoitteena oli saada ajoissa esille koetut kuntoutustarpeet ja toimeenpanna niiden perusteella henkilöstön työkykyä ja työssä jaksamista parantavia toimia.

Lääninhallitus osallistuu sisäasiainministeriön hallinto-osaston yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa suunnittelemaan kaikille lääninhallituksille yhteisesti suunnattuun kehittämishankkeeseen Yhteistyö vahvuutena. Hankkeen tavoitteena on henkilöstön hyvinvoinnin ja työssä jaksamisen lisääminen. Se täydentää lääninhallituksen omaa kehittämis- ja laatu-työtä ja siinä otetaan huomioon jo aikaisemmin suoritettujen kyselytutkimusten sekä työtyytyväisyysbarometrin tulokset. Kehittämissuunnitelman henkilöstötilaisuudet pidettiin marraskuussa kolmella paikkakunnalla jakautuen osastoittain sen mukaan kuin osastoilla on yhteistyötarpeita.

3. Johtamisen kehittäminen

Tulostavoite: Lääninhallitus kehittää johtamista vuorovaikutuksellisemmaksi. Lääninhallituksen johto osallistuu aktiivisesti uuden palkkausjärjestelmän kehittämiseen ja työssä jaksamisen hankkeeseen sekä muihin henkilöstön motivaation ja hyvinvoinnin kannalta keskeisiin hankkeisiin.

Toteutuminen: Lääninhallituksen johtoa on koulutettu uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottoon. Kaikki arviointityöhön osallistuvat ovat saaneet koulutuksen. Kehityskeskustelut, tehtävän vaatavuustason ja henkilökohtaisen suoritustason arvioinnit suoritettiin 15.6.2001 mennessä. Henkilöstötilinpäätöksestä saatavia tietoja käytetään henkilöstön tilan arvioinnin ja kehittämisen perustana. Työtyytyväisyyskyselyn tuloksia on käsitelty osastoissa ja yksiköissä ja kehittämistä edellyttävillä alueilla on ryhdytty toimenpiteisiin.

Tulostavoite: Lääninhallitus huolehtii siitä, että henkilöstö tuntee määritellyt visiot ja strategiat ja että ne näkyvät entistä enemmän käytännön työssä.

Toteutuminen: Lääninhallituksen toiminta-ajatus, arvot ja visiot olivat työstettävänä osastoilla ja yksiköissä. Lisäksi koko henkilöstö sai esittää niistä mielipiteensä ja ehdotuksensa. Ehdotusten pohjalta muotoiltiin kesäkuussa johtoryhmässä lääninhallituksen toiminta-

ajatus, menestystekijät ja visio, jotka olivat vielä kesän ajan henkilöstön arvioitavina. Myös osastot ja yksiköt ovat johtaneet itselleen oman toiminta-ajatuksen, menestystekijät ja visio, jotka on kirjattu ao. työnjakoihin.

4. Alaisen hallinnon ohjaus

Tulostavoite: Lääninhallitus vahvistaa alaisen hallinnon ohjausta siten, että ohjaus ohjattavan näkökulmasta aikaisempaa selkeämpää ja lääninhallituksessa hyvin koordinoitua. Lääninhallitukset ja sisäasiainministeriö suunnittelevat yhdessä keskushallinnon ja lääninhallituksen välisiä toimenpiteitä lääninhallitusten alaisen paikallishallinnon ohjauksen selkeyttämiseksi.

Toteutuminen: Lääninhallituksessa valmistellaan tulosneuvotteluja varten ehdotukset tulostavoitteiksi. Samassa tulosneuvottelutilaisuudessa tehdään myös edellisen vuoden tulosarvio kirjallisena. Lääninhallituksen edustajat ovat olleet kihlakunnanvirastojen ja maistraattien tukena ympäri vuoden. Sisäasiainministeriö on panostanut lääninhallituksen alaisen hallinnon ohjauksen kehittämiseen ja selkeyttäneet varsinkin maistraattien ohjausta, joka on hajanaisempaa johtuen useista tulostavoitteiden asettajista. Sisäasiainministeriö järjesti keväällä ensimmäisen kerran tulosneuvottelut kihlakunnanvirastojen tulosohtaukseen osallistuville lääninhallitusten edustajille. Sisäasiainministeriö järjestää kihlakunnanvirastojen ja maistraattien lääninyhdyshenkilöille kaksi kertaa vuodessa keskustelutilaisuuden. Lääninhallitus on järjestänyt virastokohtaisten tulosneuvottelujen lisäksi säännöllisiä tapaamisia vuosittain, esim. kihlakuntapäivät ja yhteisen henkilöstön ja kihlakunnanimismiesten koulutuspäivät.

Tulostavoite: Lääninhallitus jatkaa maistraattien uuden palkkausjärjestelmän alueellisten valmisteluryhmien työn ja järjestelmän testausten etenemisen huolehtimisesta annettujen ohjeiden ja aikataulujen mukaisesti. Lisäksi lääninhallitus luo valmiudet soveltaa, seurata ja ohjeistaa maistraatteja palkkausjärjestelmän käytössä. Lääninhallitus valmistautuu maistraattien uuden palkkausjärjestelmän vaatimiin muutoksiin palkanlaskennan teknisessä toteuttamisessa.

Toteutuminen: Maistraattien palkkausjärjestelmän alueellinen valmisteluryhmä on huolehtinut työn ja järjestelmän testauksen etenemisestä annettujen ohjeiden ja aikataulujen mukaisesti. Tehtävien vaativuustasokuvaukset on käsitellyt alueryhmä elokuussa. Henkilökohtaisen suoritusarvioinnin tasokuvauksia on myös testattu.

LÄÄNINHALLITUSKOHTAISET TULOSTAVOITTEET

Tulostavoite: Sähköisiä palveluja kehitetään vuorovaikutteiseen suuntaan. Eräänä kokeilukohteena selvitetään yhteishakumenettelyn verkkopalvelun monipuolistamista.

Tulosarvio: Ammattikorkeakoulujen yhteishaussa on käytössä sähköinen hakulomake. Lomake voidaan lähettää HST-korttia käyttäen tai täyttää ilman tunnistekorttia tarkistusohjelmaa hyväksikäyttäen ja tulostaa Internetistä postitettavaksi tavalliseen tapaan. Palvelu on ollut käytössä kaksi vuotta, mutta yhtään sähköisesti lähetettyä lomaketta ei ole saapunut lääninhallitukseen. Tulostusmahdollisuutta on käytetty jonkin verran. Palvelun hyväksikäyttö tulee laajenemaan vasta, kun tunnistusmenetelmä kehittyy yksinkertaisemmaksi ja halvemmaksi.

Toisen asteen yhteishaussa vastaavaa hanketta ei ole. Tosin hakulomakkeen voi tulostaa Internetistä. Ensisijainen kehittämiskohde olisikin ammattikorkeakoulujen yhteishaku, jossa

hakijat ovat täysi-ikäisiä ja palveluun voitaisiin jatkossa liittää mm. paikan vastaanottoilmoitus.

Yhteishakua kehitetään valtakunnallisesti. Lääninhallitus ei voi yksin tehdä omia sovelluksiaan.

Tulostavoite: Viranomaisten alueellista verkostoyhteistyötä syvennetään maakunnallisella pohjalla selvittämällä mahdollisuuksia tuottaa maakunnan viranomaisten yhteisiä verkkopalveluja ja maakunnallista lähestymistapaa asiakaspalvelussa.

Tulosarvio: Lääninhallitus on neuvotellut ja käynnistänyt valtion alueellisen tietoverkon ja sähköisten palvelujen saatavuuden selvitystyön Pohjois-Karjalassa yhdessä Pohjois-Karjalan liiton, TE-keskuksen ja ympäristökeskuksen kanssa yhteisten verkkopalvelujen kehittämiseksi. Selvitystyön pohjalta on asetettu tehtävään hanke, jossa tarkastellaan yhteistyömahdollisuuksia ja portaaliratkaisuja Pohjois-Karjalan kuntien alueverkkohankkeen kanssa. Hankkeen toteuttamiseen on haettu rahoitusta sisäasiainministeriöltä.

LÄÄNINHALLITUKSEN OMAT TULOSTAVOITTEET

Tulostavoite: Lääninhallitus osallistuu valtiovarainministeriön laatupalkinto ja palvelusitoumushankkeeseen ja tekee yhteistyötä Etelä-Suomen lääninhallituksen kanssa.

Toteutuminen: Lääninhallitus osallistui valtiovarainministeriön kansalliseen palvelu- ja laatuhankeeseen ja oli mukana myös siihen liittyvässä Valtionhallinnon organisaatiot yhteistyössä – vertailukehittämisen käynnistämishankkeessa henkilöstön osaamisen kehittämisryhmässä.

Hankkeisiin lähdettiin mukaan tietoisesti oman toiminnan kehittämisen näkökulmasta siten, että BSC- Tasapainotettu onnistuminen ja EFQM- Euroopan laatupalkintomalli yhdistettiin ja niistä saatiin työkaluja omaan kehittämistyöhön. Laaturyöitä tehtiin osana lääninhallituksen normaalia toimintaa eikä minään irrallisena kehittämishankkeena.

Johtoryhmä arvioi marraskuussa yhteistyössä osastojen ja yksiköiden laatuvaavien sekä henkilöstöjärjestöjen luottamusmiesten kanssa lääninhallituksen toiminnan kaikilla yhdeksällä arviointialueella EFQM- mallin kriteeristöä käyttäen. Arviointi on nähtävissä lääninhallituksen intranetissa siten, että koko henkilöstöllä on mahdollisuus tutustua aineistoon ja esittää omat näkemyksensä parannusehdotuksista. Osastot ja yksiköt ovat joko tehneet tai tekemässä oman toimintansa itsearviointia.

Hankkeeseen liittyen lääninhallituksen eri osastojen edustajista koostuva ryhmä teki oppimisprosessina liikenneosaston tavaraliikennelupaa koskevan palvelusitoumuksen. Lääninhallituksessa on jo aikaisemmin otettu käyttöön palvelusitoumuksia.

Lääninhallitus oli yhteistyössä Etelä-Suomen lääninhallituksen kanssa peruspalvelujen arviointiin liittyvän koulutuksen järjestämisessä sekä henkilöstön kehittämiseen ja osaamiseen liittyvässä kokemusten vaihdossa.

Tulostavoite: Sähköisten palvelujen käyttöönoton edellyttämät tietohallinnolliset järjestelyt toteutetaan.

Toteutuminen: Sähköisten palvelujen käyttöönoton edellyttämät tietotekniset järjestelyt on toteutettu ja testattu toimiviksi (HST-kortti, lukulaitteet ja niihin liittyvät ohjelmistot). Lääninhallituksella on käytössä asiointisähköpostiosoite.

Tulostavoite: Lääninhallitus parantaa ja tehostaa sähköistä viestintäänsä panostamalla erityisesti internet- ja intranetpalveluihin.

Toteutuminen: Lääninhallitus uusii internet-sivujaan yhteistyössä sisäasiainministeriön ja muiden läänien kanssa. Sivut uusitaan ottamalla käyttöön julkaisujärjestelmä, joka mahdol-

listaa sivujen tehokkaamman ylläpidon. Internet-sivujen uusimisen yhteydessä lisätään/parannetaan sivujen kautta tarjottavia sähköisiä palveluja. Uudet internet-sivut avataan viimeistään syksyllä 2002.

Lääninhallituksen sisäisen intranetin rakennetta ja sisältöä on kehitetty ja kehitystyö jatkuu.

Tulostavoite: Tietoturvasuunnitelmat saatetaan ajan tasalle ja lääninhallituksen sekä maistraattien henkilöstölle järjestetään tietoturvakoulutusta.

Toteutuminen: Lääninhallituksen valmiussuunnitelma tietoturvan osalta valmistui keväällä 2001. Tietoturvasuunnitelmat uudistetaan, kun sisäasiainministeriön tietoturvapoliittikka ja tietoturvaohjeistus koko hallinnonalaan varten on valmistunut. Maistraattien koko henkilöstölle järjestettiin tietoturvapäivät syksyllä 2001.

Tulostavoite: Uuden henkilöstön perehdyttämiseen laaditaan koulutusohjelma.

Toteutuminen: Perehdyttämishjelman laadinta on aloitettu.

Tulostavoite: Lääninhallitus osallistuu sisäasiainministeriön Hallintopalveluverkko –pilotti-hankkeeseen.

Toteutuminen: Lääninhallitus on osallistunut Hallintopalveluverkko-pilottihankkeeseen. Pilotoinnista saaduista kokemuksista kertomalla on osallistuttu raportin tekoon.

Tulostavoite: Jatketaan verkkopalvelujen kehittämistä veturiprojektin suositusten mukaisesti.

Toteutuminen: Verkkopalvelujen kehittämistä on jatkettu suositusten mukaisesti. Lääninhallitus on tukenut tarvittaessa seutukuntakohtaisten yhteistyöryhmien toimintaa.

Tulostavoite: Valmistaudutaan Euron käyttöönottoon vuoden 2002 alusta lukien sekä järjestelmien että henkilöstön tietotaidon osalta.

Toteutuminen: Lääninhallitus laati keväällä 2001 Euron käyttöönottosuunnitelman, jossa oli määritelty toteutuksen osa-alueet ja vaiheet sekä vastuuhenkilöt ja toimenpiteiden valmistumisaikataulu. Euron käyttöönotto sujui kaikilta osin vähintäinkin hyvin.

Tulostavoite: Laaditaan henkilöstötilinpäätös.

Toteutuminen: Lääninhallitus laati henkilöstötilinpäätöksen vuodelta 2000, joka sisälsi myös perustiedot kihlakuntien yhtenäis- ja erillisvirastojen osalta.

Tulostavoite: Laaditaan henkilöstöstrategia. Suunnittelu on käynnistetty.

Toteutuminen: Lääninhallituksen henkilöstöstrategia ja siihen liittyvät henkilöstöhallinnolliset menettelytapaohjeet on laadittu ja hyväksytty johtoryhmässä joulukuussa 2001 ja ne ovat tulleet voimaan kuluvan vuoden alusta lukien.

Tulostavoite: Laaditaan turvallisuussuunnitelmat lääninhallituksen toimipisteisiin.

Toteutuminen: Turvallisuussuunnitelmat on laadittu.

4. PERUSPALVELUJEN ARVIOINTI

Peruspalveluja arvioitiin lääni uudistuksen jälkeen neljännen kerran. Arviointityö tehtiin yhteistyössä arviointikohteiden kanssa. Eri toimialojen valitsemista asiantuntijoista koottu arviointiryhmä valmisteli työn, jota ohjasi lääninhallituksen johtoryhmä. Kunnat ovat olleet arvioinnissa aktiivisesti mukana ja kiinnostuneita tuloksista. Lääninhallitus järjesti arvioinnin tuloksista informaatiotilaisuuden sekä kolme maakunnallista tilaisuutta, joissa voitiin analysoida tuloksia perusteellisemmin.

Arvioinnin toteuttamisessa oleville virkamiehille on järjestetty erityistä arviointikoulutusta ja tilastojen käsittelyyn liittyvää koulutusta.

OTTEITA ARVIOINNIN TULOKSISTA

Pääkohdat arvioinnin tuloksista ovat maaliskuussa 2002 valmistuneesta vuotta 2001 koskevasta arvioinnista.

Esiopetus kysyttyä, ryhmäkoot suuria

Esiopetuksen hallinnon järjestämisessä ei ole juurikaan tapahtunut muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna. Kuntia, joissa 6-vuotiaiden esiopetus oli koulutoimen alaisuudessa, oli edelleen eniten ja kuntia, joissa se oli sekä sosiaali- että koulutoimen alaisuudessa, toiseksi eniten. Suurin osa esiopetuksessa olevista lapsista oli sosiaali- ja koulutoimen alaisuudessa. Järjestämispaikkana oli pääasiassa päiväkotipaikat maaseutumaisissa kunnissa, joissa yli puolet esiopetuksessa olevista oli koulussa. Kunnan järjestämään esiopetukseen osallistutaan melko kattavasti kaikissa maakunnissa ja kuntaryhmissä, ikäluokasta osallistui vuonna 2001 muutaman prosentin verran enemmän (95,8 %) lapsia esiopetukseen kuin edellisenä vuonna. Erityistä tukea tarvitsevien lasten osuus oli hieman suurempi kuin edellisenä vuonna.

Opetusministeriön suositusta ryhmien enimmäiskoosta ei kaikissa kunnissa vielä ole pystytty noudattamaan, sillä yli neljännes esiopetuksessa olevista lapsista oli yli 20 lapsen ryhmissä. Ylisuuret ryhmät olivat valtaosin päiväkodeissa. Liian suuressa ryhmässä varsinkin erityistä tukea ja erityisopetusta tarvitsevien lasten valmiuksien kehittämiseen ei ole yhtä tasa-arvoisia mahdollisuuksia kuin pienemmissä ryhmissä olevien. Näiden lasten esiopetus koettiin erääksi suurimmista ongelmista esiopetuksessa.

Kuljetuksen esiopetuspaikkaan järjesti miltei 84 % kunnista. Kuljetuksessa olevista lapsista noin 88 % sai maksuttoman kuljetuksen. Kunnissa, joissa kuljetus järjestettiin maksullisena, osallistuminen esiopetukseen oli yhtä suuri kuin keskimäärin kunnissa.

Ryhmäkokojen sääntelyssä suositus ei näytä riittävän. Lasten tasapuolisten kehittymismahdollisuuksien turvaamiseksi tulisi harkita ryhmäkoko sääntöjen ottamista opetustoimen lainsäädäntöön.

Erityistä tukea ja erityisopetusta tarvitsevien tunnistamiseen ja valmiuksien kehittämiseen tulee varata riittävä asiantunteva henkilöstö, jotta ennaltaehkäistään myöhempiä vaikeasti korjattavissa olevia ja runsaasti resursseja vaativia erityistarpeita.

Kuljetuksen tarve taajama- ja maaseutumaisissa kunnissa on suurempi kuin kaupunkimaisissa. Tämä aiheuttaa näille kunnille suhteellisesti suuremman menoerän, joka on pois puolestaan muun muassa opetukseen käytettävissä olevista resursseista.

Koulutuksellisen tasavertaisuuden vuoksi tulisi selvittää, kuinka paljon kunnalliseen esiopetukseen osallistumattomista 6-vuotiaista (vajaa 5 %), osallistuu muuhun kuin kunnalliseen 6-vuotiaiden esiopetukseen, millaiseen esiopetukseen he osallistuvat sekä miksi esiopetukseen ei osallistuta.

Kirjastovirat turvattava

Kirjastoista jää lähivuosina eläkkeelle erityisesti korkeakoulututkinnon suorittanutta henkilöstöä, Itä-Suomessa arviolta 30 henkilöä. Tehtäviä täytettäessä tulee huolehtia siitä, että kirjastoissa on myös ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita henkilöitä. Kirjastotoimessa suurimpana uhkana on se, että kunnat sopivat yhteisistä kirjaston johtajista, jotka ovat sitten ainoat pitkälle koulutetut henkilöt kirjastoissa ja muun henkilöstön kohdalla tyydyttään matalimpaan mahdolliseen koulutustasoon. Kirjastotoimen kehittämisen kannalta se ei ole toivottava suuntaus. Kuntien yhteistyö ja voimavarojen yhdistäminen on tärkeää, mutta se ei saisi johtaa kirjastohenkilökunnan koulutustason laskuun.

Nuorisotyöllä huumeita vastaan

Ennaltaehkäisevän huumetyön kannalta kunnat tekevät tärkeitä nuorisotyötä myöskin nuorisotaloilla ja kadulla. Avoin nuorisotyö antaa nuorille mahdollisuuden tavata toisiaan ja harrastaa vapaasti ilman ennalta suunniteltua ohjelmaa. Työ avoimen nuorisotyön ja jengityön parissa on varsin vaativaa. Huumeiden ja päihteiden välittäjät pyrkivät käyttämään hyväkseen ryhmän avoimuutta.

Pätevien ja pystyvien ohjaajien saaminen avoimen nuorisotyön pariin, on avainasemassa. Erityisnuorisotyötä tulisi kuntatasolla pyrkiä lisäämään. Työstä on saatu hyviä kokemuksia muun muassa myymälävarkauksien ja muiden pikkurikkeiden selvittelyssä.

Nuorisotoimella on paljon sellaisia toimintamuotoja, joiden yhteyteen huumeiden vastainen työ soveltuu. Nuorten asenteet ovat huumevastaisia. Neljä viidestä nuoresta suhtautuu erittäin kielteisesti huumeisiin. Asiallinen valistus erilaisten aktiviteettien yhteydessä on parasta lääkettä huumeiden vastaisessa taistelussa. Nuorisotyön ennaltaehkäisevä luonne myöskin huumetyössä tulee tiedostaa ja tunnustaa.

Kuntien sekä nuoriso- ja liikuntajärjestöjen toimintaa tulee kaikin tavoin tukea. Saumaton yhteistyö eri toimijatahojen välillä on huumeiden vastaisessa työssä välttämätöntä. Itä-Suomen huumeihanke on merkittävällä tavalla lisännyt viranomaistahojen yhteistyötä. Nuorisotoimi on ollut hankkeessa mukana nuorten työpajojen huumetyön muodossa. Hanketta tulisi ehdottomasti jatkaa ja se tulisi ulottaa laajemminkin nuorisotyön kenttään. Huumeetyössä tulisi toteuttaa nopean puuttumisen periaatteita. Mitä nopeammin ongelmiin päästään käsiksi, sitä parempiin tuloksiin työssä päästään.

Mielenterveyspotilaiden asumispalvelut eivät riittäviä

Mielenterveysasiakkaiden palveluasumisen kokonaismäärästä ei ole koottuna tarkkaa ja luotettavaa tietoa. Asumispaikkojen määrä ei kuitenkaan vastaa tarvetta. Myös usean eri tason asumispalveluista on puutetta, mikä vaikeuttaa asukkaiden muutttoa itsenäisempään asumismuotoon kuntoutumisen edistyessä.

Työntekijöiden käsitys siitä, kenellä on vastuu mielenterveysasiakkaiden hoidosta ja palvelujen järjestämisestä, näyttää vaihtelevan ja olevan osittain epäselvä. Asumisen laatu vaihtelee suuresti. Laatukriteerien puuttumisen vuoksi laatua on vaikea arvioida.

Itsenäistä selviytymistä tukevia kuntouttavia palveluja on liian vähän ja hoidon ja kuntoutuksen kokonaissuunnittelussa on puutteita. Osalta asiakkaista puuttuu kuntoutussuunnitelma. Osassa asumisyksiköitä on liian vähän henkilökuntaa ja henkilökunnan ammatillisessa osaamisessa on puutteita: joistakin puuttuu psykiatrasta osaamista ja joistakin mo-

niammatillisuutta. Suurissa yksiköissä on vaikea välttää laitospaisuutta sekä asumisympäristössä että

palvelukulttuurissa. Mielensterveyspotilaiden asuminen näyttää siirtyneen ja siirtyvän julkisyhteisöjen ylläpitämistä laitoksista yksityisille markkinoille. Yksityisen asumispalvelun tarjonnan lisääntyminen asettaa suuria haasteita palvelutoiminnan valvonnalle.

Toimenpidesuosituksena lääninhallitus ehdottaa, että kunnissa selvitetään mielensterveysasiakkaiden tuki- ja palveluasumisen tarve sekä lisätään asumispalvelujen määrää ja monimuotoisuutta tarvetta vastaavaksi. Erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja kunnan sosiaalitoimen kesken tulisi sopia työnjaosta ja vastuista siten, että eri sektorit ja toimintayksiköt ovat selvillä omasta roolistaan hoitoketjussa. Jokaiselle mielensterveyspotilaalle tulisi laatia kuntoutussuunnitelma, jossa on nimetty palvelukokonaisuudesta huolehtiva yhteyshenkilö.

Mielensterveyspalvelujen laatusuositusten jalkauttaminen tulisi toteuttaa TATO-rahoituksella yhteistyössä lääninhallitusten, alueellisten osaamiskeskusten ja työsuojelupiirien kanssa.

Vanhusten tarpeet kunnan kaikkien hallintokuntien asia

Vanhusväestöä ei voi pitää erityisryhmänä, jonka tarpeita arvioidaan ja suunnitellaan vain sosiaali- tai terveydenhuollon näkökulmasta. Tarpeiden arvioinnin on tapahduttava kaikilla sektoreilla. On arvioitava kunnan vanhustenhuollon tarpeita ja kehittämisenäkökohtia kokonaisuudessaan sekä erityisesti vanhusten omia tarpeita asiakaskyselyin.

Vanhuspoliittiset strategiat tulee laatia yhdessä kaikkien hallintokuntien kanssa. Mukaan on otettava myös luottamushenkilöitä samoin järjestöjen edustajia.

Henkilöstön ammattitaitoa on kehitettävä ja ylläpidettävä tukemalla kouluttautumista ja järjestämällä työnohjaus. Uusia työntekijöitä palkattaessa on varmistettava ammattitaito.

Hoito- ja palvelusuunnitelmaa laadittaessa on asiakkaan tai hänen edustajansa oltava mukana. Asiakkaan omaa näkemystä ja itsemääräämisoikeutta on kunnioitettava.

Palvelurakenteessa ja hoidon porrastuksessa on kiinnitettävä huomiota siihen, että kenenkään ei tarvitse olla turvattomana kotona ja ne, jotka haluavat ja kykenevät saavat olla kotona niin pitkään kuin mahdollista. Kotipalveluhenkilöstö on mitoitettava todellista tarvetta vastaavaksi.

Tiedottamista on lisättävä asiakkaille ja kuntalaisille ja sen on oltava monipuolisesti erilaisia tiedonvälityskanavia hyödyntäviä ja muodoltaan selkeää. Tiedottamista on lisättävä myös kuntien sisällä ja varmistettava, että luottamushenkilöillä on riittävästi tietoa päätöksenteon pohjaksi.

Joukkoliikenteeseen uusia palvelumuotoja

Useissa kunnissa tehtiin vuonna 2001 henkilöliikennesuunnitelma, jonka avulla on ollut mahdollisuus lisätä yhteistyötä ja tiedonkulkua sekä kunnan sisällä eri hallintokuntien että kunnan ja muiden osapuolten välillä. Samalla on voitu tarkastella yhdessä palvelutarpeita ja niiden täyttämiseksi tarkoituksenmukaisia ja taloudellisia ratkaisuja. Kunnat ovat palvelutasoaan määritellesä tarkastelleet sekä kunnan sisäisiä että kuntien välisiä liikennetarpeita. Lääninhallituksen tehtävänä on osallistua suunnitelmien toteuttamiseen myös oman ostoliikenteensä osalta, jolloin paitsi liikennepalveluja ja määrärahojen kohdistamista myös pitkällä aikavälillä liikennöitävien vuorojen toimintaedellytyksiä voidaan parantaa.

Lääninhallituksen hankkiman runkoliikenteen ajokilometrit lisääntyivät edellisestä vuodesta. Lisäys on kohdistunut toisaalta heikon kysynnän alueille, joissa matkustajamäärät muutto

liikkeen takia vähenevät sekä toisaalta alueille, joissa on mahdollisuuksia joukkoliikenteen kysynnän lisäämiseen palvelutarjontaa parantamalla.

Taksipalveluiden osalta muutos jatkui edellisten vuosien kaltaisena eli lupamäärä laski. Poistuma kohdistui lähinnä haja-asutusalueisiin ja väestötappiokuntiin. Taksien tarvetta on kuitenkin lisäämässä omalta osaltaan läänin ikääntyvä väestö. Lisäksi taksit hoitavat enenevässä määrin myös kaikille avointa joukkoliikennettä. Toisaalta kyläkoulujen lakkauttamiset ovat osaltaan vähentäneet koulukuljetusten määrää ja siten heikentäneet maaseutu-taksien toimintaedellytyksiä.

Kaupunkien paikallisliikenteen houkuttelevuutta ei kaikilta osin onnistuttu parantamaan, mikä näkyi sekä matkustajamäärän että ajokilometrien vähenemisenä. Palvelujen tarjonnan laajuuden ja laadun sekä matkustajamäärän välinen sidos on siten myös tässä selvästi nähtävissä. Paikallisliikenteen houkuttelevuutta tulee lisätä eri keinoin matkustuksen lisäämiseksi ja liikenteen kannattavuuden parantamiseksi.

Seutulipuilla tehtiin Itä-Suomen läänissä arvion mukaan kaupunkimaisen paikallisliikenteen ulkopuolisista matkoista noin 20 %. Seutulippujen samoin kuin muiden erilaisten kausikorttien rahoitus ja edullisten lipputuotteiden kehittäminen nähdään tärkeäksi painopistealueeksi. Asiakashintaan vaikuttamalla voidaan lisätä joukkoliikennematkustusta, mikä puolestaan parantaa joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja edistää näin palvelujen säilymistä.

Palveluliikenteet lisääntyivät tarjoten uudentyypistä ovelta ovelle palvelua, jonka avulla esteettömän liikkumisen mahdollisuudet ovat parantuneet. Kuntien uusien henkilöliikennesuunnitelmien myötä palveluliikenteiden määrän nousu on todennäköistä myös lähivuosina. Palveluliikenteisiin panostamalla kuntien on ollut mahdollista parantaa liikenteen palvelutasoa myös siten, että tarjonta on pystytty ulottamaan laajemmalle alueelle kuin aikaisemmin.

Joukkoliikenteen toimintaympäristön parantamiseksi tarvitaan laajaa eri osapuolten välistä yhteistyötä ja sitoutumista, jotta olosuhteet voidaan luoda myös mahdollisimman hyvin joukkoliikennettä palveleviksi. Matkakeskushankkeet ja liikennejärjestelmäsuunnittelutyö ovat jo osaltaan konkreettisesti osoittaneet tämän yhteistyön merkityksen.

Poliisin hälytyspalvelut vastaavat kysyntää

Suurin osa poliisin toiminnan yhteiskunnallisista vaikutuksista riippuu pitkälti muidenkin viranomaistahojen toiminnasta. Rikokset ja hälytykset ovat seurausta yhteiskunnallisista ongelmista, joiden ratkaiseminen tai lievittäminen on poliittisen päätöksenteon kautta tapahtuva prosessi. Ongelmanratkaisussa olisi niin tekemisen kuin päätöksenteonkin tasolla pyrittävä toimimaan yhdessä.

Poliisi on Itä-Suomen läänissä onnistunut tuottamaan hälytyspalveluja kysyntää vastaavasti. Tätä on pidettävä tärkeimpänä tuloksena poliisin ja palvelua tarvitsevan kansalaisen kannalta arvioituna, koska tämän asian toteuttaminen on eniten poliisin omissa käsissä. Yhteiskunnallisia tavoitteita erityisesti väkivaltarikosten lukumäärässä ei ole saavutettu. Henkilöstön kokonaismäärä taas riippuu poliittisesta tahdosta, ja on näin ollen tarvetta vastaava.

Turvallisuussuunnitelmia laatimatta

Tulipalojen ja muiden onnettomuuksien määrä on jonkin verran lisääntynyt. Muun muassa erilaiset varmistus- ja tarkastustehtävät ovat lisääntyneet huomattavasti. Vaikka onnettomuuksien kokonaismäärä on lisääntynyt, niiden seurauksissa ei ole tapahtunut käännettä pahempaan suuntaan, koska lisäystä on tapahtunut nimenomaan tarkastus- ja varmistustehtävissä.

Toinen merkittävä kasvanut tehtäväryhmä oli ihmishenkien pelastaminen, johon on tilastoitu myös ensivastetehtävät. Ne ovat lisääntyneet sitä mukaa kun palokunnat ovat ottaneet tehtävän hoitaakseen. Tällä hetkellä läänin kunnista 77 prosentissa palokunta suorittaa ensivastetoimintaa. Ensivastetehtävät sopivat erinomaisesti palokuntien toimenkuvaan. Toisaalta

palokunnan ensivastetoiminta on myös tehokas tuki sairaankuljetukselle. Siinä on usein kysymys ihmisen peruselintoimintojen turvaamisesta, mikä on pelastanut Itä-Suomessakin monta ihmishenkeä.

Kolmantena lisääntyneenä tehtäväryhmänä ovat liikenneonnettomuudet. Näiden onnettomuuksien ehkäisyssä ei pelastusviranomaisten panos ole ehkä kovinkaan merkittävä. Lääninhallitus kannustaa pelastusviranomaisia osaltaan vaikuttamaan myös liikenneturvallisuuden parantamiseen.

Tulipaloissa menehtyneiden määrä on hieman kasvanut. Pelastusviranomaisten tulee selvittää minkälaisissa olosuhteissa palokuolemat ovat sattuneet ja miten tämän tyyppiset onnettomuudet olisivat ehkäistävissä. Omaisuusvahinkojen määrässä on puolestaan ollut selvää laskua.

Turvallisuustietoutteen ja onnettomuuksien ehkäisyyn liittyviin tilaisuuksiin vuoden aikana osallistuneiden määrä on kasvanut 14 %. Läänin asukkaista 13 % on saanut turvallisuustietoutta. Siten tiedotus- ja valistustoiminnassa on saavutettu parina viime vuotena hyvä noususuhdanne. Lääninhallitus kannustaa kuntia edelleen lisäämään työpanostaan onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvässä neuvonta- ja valistustyössä.

Lakisääteisistä turvallisuussuunnitelmista on laadittu läänin alueella 56 %. Lääninhallitus muistuttaa edelleen eri yhteyksissä kuntia erityiskohteiden turvallisuussuunnitelmien laatimisvelvoitteesta sekä ohjaa kuntia tiedottamaan asiasta entistä tehokkaammin asianomaisille yrityksille ja laitoksille.

Vapaa-ajanasuntojen palotarkastuksia hoitamatta

Palotarkastukset kerran vuodessa tarkastettavissa erityiskohteissa ovat edelleenkin ongelmana joissakin kunnissa. Kunnan päättämien väliajoin tarkastettavissa kohteissa asetettuun tavoitteeseen on päästy vain 21 kunnassa. Vaikka kunnissa pystytäänkin pääsääntöisesti tarkastamaan vakituisesti asutut kiinteistöt, ovat vapaa-ajanasuntojen palotarkastukset edelleenkin heikolla tasolla. Pienemmissä kunnissa, joissa vapaa-ajan asuntojen määrä on suuri, ei ole riittävästi tarkastuksissa tarvittavia voimavaroja tai niitä ei ole kohdennettu riittävästi palotarkastustoimintaan. Tarkastustoiminnan laiminlyönteihin on jälleen kerran puuttettava ja kehotettava kuntia saattamaan palotarkastukset säädösten edellyttämälle tasolle.

Myönteistä kehitystä onnettomuuksien ehkäisyssä ja pelastustoimintaan varautumisessa

Palotarkastukset kerran vuodessa tarkastettavissa erityiskohteissa ovat edelleen ongelmana joissakin kunnissa. Kunnan päättämien väliajoin tarkastettavissa kohteissa asetettuun tavoitteeseen on päästy vain 21 kunnassa. Vaikka kunnissa pystytäänkin pääsääntöisesti tarkastamaan vakituisesti asutut kiinteistöt, ovat vapaa-ajanasuntojen palotarkastukset edelleenkin heikolla tasolla. Pienemmissä kunnissa, joissa vapaa-ajan asuntojen määrä on suuri, ei ole riittävästi tarkastuksissa tarvittavia voimavaroja tai niitä ei ole kohdennettu riittävästi palotarkastustoimintaan.

Palokuntien toimintavalmius on kehittynyt myönteiseen suuntaan. Toimintavalmiusajat eri onnettomuustilanteisiin ovat parantuneet ja hälytyksiin on saatu monesti niukoistakin voimavaroista huolimatta riittävästi henkilöstöä. Tilanteen edelleen parantamiseksi on häly-

tysohjeita kehitettävä ja kuntien yhteistyötä lisättävä niin, että hätäkeskukset voivat etupainotteisesti hälyttää kohteeseen lähimmät tai tarkoituksenmukaisimmat yksiköt kuntarajoista riippumatta. Useimmissa kunnissa on järjestetty peruslähtötason tai sitä vaativamman lähdön johtaminen ammattitaitoisen päällystön toimesta.

Itä-Suomen huumehankkeesta hyviä tuloksia

Vuonna 2001 oli havaittavissa merkkejä huumeiden käytön tasaantumisen myötä Itä-Suomen läänissä. Kuitenkin poliisin tutkimien huumerikosten määrä kasvoi etenkin suurilla paikkakunnilla. Tämä johtui osittain poliisin tehostuneesta toiminnasta huumerikosten torjumiseksi.

Huumeiden käytön ehkäisy ja huumeongelmaisten hoito kehittyivät läänissä myönteiseen suuntaan. Merkittävää kannustusta työlle tarjosi vuonna 2000 alkanut Itä-Suomen huumehanke, jota lääninhallitus koordinoi. Hyviä tuloksia saatiin etenkin niissä kunnissa, joissa huume- ja päihdetyö tehostuivat peruspalvelujen olennaisena osana. Myös kolmannen sektorin työ tuotti kestäviä tuloksia siellä, missä voimia suunnattiin lyhytkestoisten ja irrallisten projektien sijasta jatkuvaa tukea antavaan perustyöhön.

Itä-Suomen läänin kokemusten mukaan ei ole syytä luopua Suomessa omaksutun huumausainepolitiikan moniulotteisesta peruslinjasta, jossa ehkäisy, hoito, vaikeiden haittojen vähentäminen (harm reduction) ja järkevät rajoitukset tukevat toisiaan.

Kuntien palvelujen laadunhallintatyön tueksi saadaan piakkoin kaivattu päihdetyön laatusuositus. Se ei ole oikeudellisesti sitova, mutta sitä voidaan pitää asianmukaisten palvelujen mittapuuna myös yksityisiltä hankittavissa ostopalveluissa.

Huumetyötä ja siihen liittyvää moniammatillista yhteistyötä haittaa se, että lainsäädäntö kulkee jäljessä. Alaikäisten huumeongelman takia maahan tarvittaisiin huumeita koskeva kokonaislainsäädäntö. Erityislainsäädäntöä pitäisi lisäksi uudistaa pikaisesti salassapitoa koskevien säännösten osalta.

Päihdetyötä on tehostettava muun muassa alueellisen ja seudullisen yhteistyön avulla. Kuntien on varauduttava siihen, että yhä nuoremmat käyttävät päihteitä, huumeiden käyttö lisääntyy ja alkoholin hinta alenee muun EU:n tasolle. Päihteiden hinta ja saatavuus vaikuttavat suoraan kysyntään ja kulutukseen. Kulutuksen nousu lisää nopeasti sairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen tarvetta.

Kunnat ja kuntayhtymät voivat saada ns. korvamerkittyä valtionavustusta huumeiden käyttäjien hoidon kustannuksiin. Avustuksen myöntävät lääninhallitukset valtion vuoden 2002 talousarvion momentilla 33.32.38 olevasta määrärahasta. Itä-Suomen läänin rahaa on varattu 617 000 euroa. Myös muuta päihdetyötä on parannettava. Kunnat tarvitsevat tässä tukea valtiolta suurten kustannusten tasaamiseksi.

Päätäjien ja rahoittajien on syytä ottaa huomioon, että huumeisiin ja yleensä elämäntapoihin liittyvät haitat vähenevät ja työn osaaminen vahvistuu vain määrätietoisella ja pitkäjänteisellä työllä, johon on varattava aikaa riittävästi. Yksi nelivuotiskausi ei tuo kestäviä tuloksia. Ongelmia ei voi ratkaista yksin tiedonvälityksellä ja valistuksella eikä yksittäisillä tempuilla, tapahtumilla ja kampanjoilla.

Mukaan tarvitaan kaikkien tasojen toimijoita. Aina tulee uusia sukupolvia ja uusia työntekijöitä. Elämänpolitiikan kiemuroissa tulee eteen uusia haasteita. Terveystieteen ja hyvinvoinnin edistämisen strategiaa on linjattava kauas tulevaisuuteen, kuten esimerkiksi Terveystieteen 2015-ohjelma tekee.

Käytännössä huumeista on tullut osa päihdekulttuuria, vaikka lainsäädännössä huumausaineet ovat tiukasti erillään muista päihteistä. Eri päihteiden kokeilua voidaan kuitenkin eh-

käistä pitkälti samoin keinoin. Tärkeintä on ehkäistä syrjäytymistä. Päihteiden käyttäjiä ei pitäisi kohdella rikollisina vaan yrittää kiinnittää heidät yhteiskuntaan sekä antaa heille perustietoja ja toivoa tulevaisuudesta. Syrjäytymistä ehkäistään muun muassa yhdenvertaisten palvelujen, sosiaali- ja terveystieteiden, koulutuksen ja työllisyyden keinoin ja tarjoamalla ihmisille kiehtovampia elämyksiä kuin päihteiden käyttö.

Peruspalvelujen vahvistaminen – paras keino nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi

Hyvän elämän perusta luodaan lapsuudessa ja nuoruudessa. Tärkeä kulminaatiokohta on peruskoulun päättymisen vaihe ja muutama vuosi sen jälkeen, jolloin tehdään ratkaisuja loppuelämän suunnasta. Nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi vuonna 2001 tehtyjen toimenpiteiden arviointikohteeksi valittiin 16 - 17-vuotiaat nuoret.

Suurimmassa osassa Itä-Suomen läänin kunnista voidaan sanoa tehtävän moniammatillisesti ja määrällisesti paljon erilaisia toimenpiteitä 16 - 17-vuotiaiden nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi siitä huolimatta, että tähän työhön tarkoitettujen peruspalvelujen väheneminen voimavarojen puutteesta.

Itä-Suomen läänin kunnissa projekteja pidetään tervetulleina kehityksen eteenpäin sysääjinä, mutta peruspalvelujen vahvistamista puolestaan keinona saada aikaan tukevaa, pitkäjänteistä lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn tähtäävää toimintaa.

Suuri osa tähän selvitykseen osallistuneista Itä-Suomen läänin kunnista arvioi, että viime vuosina tehdyillä toimenpiteillä on ollut vaikutusta nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä. Arviot eivät kuitenkaan perustu suunnitelmalliseen seurantaan, koska suunnitelmallinen seuranta on läänin kunnissa hyvin harvinaista, harvinaisempaa kuin muissa lääneissä.

Nuorten syrjäytymisen ehkäisy –ohjelma (joka voisi sisältää päihdestrategian, joita kunnissa on jo valmiina tai valmisteilla) voisi olla keino saada kokonaisvaltainen, suunnitelmallinen työskentely, seuranta ja arviointi käynnistymään. Nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä on esiintynyt ja esiintyy jonkin verran seudullista yhteistyötä. Sopimuksiin perustuvat seutukuntakohtaiset nuorten syrjäytymisen ehkäisy-ohjelmat olisivat resurssoinnin kannalta hyvä vaihtoehto asukasluvuiltaan pääasiassa pienten kuntien Itä-Suomessa.

Nuorten mielenterveyspalvelujen tarpeen ja saatavuuden ongelmat ovat Itä-Suomen läänissä suuret. Tarve on lisääntynyt useimmissa kunnissa ja tehdyn selvityksen mukaan suhteellisesti ottaen useammassa kuin muissa lääneissä. Palvelut eivät myöskään suurimmassa osassa läänin kuntia riitä tutkimusta ja hoitoa tarvitsevien nuorten tarpeisiin, missä suhteessa Itä-Suomen lääni myös on vaikeammassa tilanteessa kuin muu Suomi. Erityisesti nuorisopsykiatrian poliklinikka- ja osastopaikkoja on liian vähän tarpeeseen nähden. Pohjois-Savossa tilanne korjaantui syksyllä 2001, kun Kuopion yliopistollisessa sairaalassa avattiin uusi kriisiosasto nuorille asiakkaille, mutta Etelä-Savossa ja Pohjois-Karjalassa tilanne on erittäin vaikea. Mikkelin ja Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiirien mahdollisuudet lisätä nuorisopsykiatrian poliklinikka- ja osastopalvelujen saatavuutta pitäisi selvittää.

Itä-Suomen läänin vahvuuksia nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä tämän arvioinnin mittareilla mitattuna ovat muun muassa lastensuojeluasioissa aktiivinen poliisikunta ja aktiivisuus rikosten sovittelutoiminnassa. Läänin alueella toimiva poliisikunta on valtakunnan aktiivisin lastensuojelulain velvoittamassa lastensuojeluilmoitusmenettelyssä. Itä-Suomen läänin kunnista taas suhteellisesti suurempi osa kuin muissa lääneissä järjestää rikosten sovittelutoimintaa joko omana toimintana tai ostopalveluna muilta kunnilta tai järjestöiltä.

Muiden tämän arvioinnin pohjana olevassa selvityksessä tutkittujen toimenpiteiden osalta nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn tähtävä toiminta Itä-Suomen läänissä näyttäisi vastavan maassa vallitsevaa tasoa.

Oppilashuolto ja oppimisympäristön turvallisuus koko koulun asia

Oppilashuoltoryhmät ovat vakiinnuttaneet paikkansa useimmissa kouluissa. Niitä ei juurikaan ole pienissä alle 50 oppilaan kouluissa. Oppilashuoltoryhmät ovat yleensä moniammatillisia ja ryhmiin osallistuvat säännöllisesti rehtori, erityisopettaja, kouluterveydenhoitaja, opinto-ohjaaja ja koulukuraattori. Koululääkäreiden säännöllinen osallistuminen oppilashuoltoryhmään on vähäistä.

Oppilashuoltoryhmien kehittämisen keskeisinä painopisteinä ovat toiminnan säännöllisyys, tavoitteellisuus ja moniammatillisuus. Oppilashuoltoryhmässä käsiteltävät asiat painottuvat korjaaviin toimenpiteisiin ehkäisevän työn jäädessä vähemmälle huomiolle. Useimmin käsiteltäviä asioita ovat luvattomat poissaolot, kiusaaminen, mielenterveys- ja työrauhongelmat ja päihteet. Oppilashuoltotyö on koko koulun henkilökunnan asia ja tulee näin nieltä koko kouluyhteisön toimintakulttuuriin.

Suuremmissa kouluissa on oppilashuollon toimintasuunnitelma ja oppilashuollon tavoitteet on kirjattu opetussuunnitelmaan. Kaksi kolmannesta kouluista arvioi oppilashuollon toimintaa osana koulun itsearviointia. Oppilashuollon palveluihin ollaan isommissa kouluissa tyytyväisiä, mutta ei vuosiluokkien 1-6 kouluissa eikä alle 300 oppilaan kouluissa. Koulupsykologin ja koulukuraattorin sekä osittain kouluterveydenhuollon palveluja pidettiin riittämättöminä. Osa oppilashuollon palveluista kuten esimerkiksi kuraattori-, sosiaalityö tai psykologitoiminta toteutuu usein koulun ulkopuolella. Kouluterveydenhuollon palvelut ovat pääsääntöisesti koulun tiloissa. Palvelujen saatavuuden, tietosuojakysymysten ja tehokkaan yhteistyön näkökulmasta oppilashuollolliset palvelut tulee ensisijaisesti turvata koulun tiloissa.

Kodin ja koulun yhteistyö koettiin hyväksi. Kuitenkin vanhemmat osallistuvat harvoin koko kouluyhteisön kehittämiseen tai opetussuunnitelmatyöhön. Yhteistyötä tulisi edelleen tehostaa erilaisten tukipalvelujen kanssa ja kehittää verkostomaista yhteistyötä. Lisäresursseja kaivataan erityisesti kouluterveydenhuoltoon, erityis- ja tukiopetukseen sekä koulupsykologi- ja kuraattoritoimintaan.

Eri koulumuotojen välillä ei oppimisympäristön turvallisuuteen liittyvien kysymysten osalta noussut esille merkittäviä eroja. Koulujen ongelmat tuntuvat olevan samanlaisia asuinpaikkakunnan tai koulun koosta riippumatta, poikkeuksena pienimmät kyläkoulut. Kiusaaminen, väkivalta, oppituntien vakava häirintä ja päihteet ovat tulleet osaksi koulun arkipäivää. Niiden ehkäisemiseksi koulut ovat laatineet erilaisia toimintamalleja ja -suunnitelmia sekä pyrkineet vaikuttamaan asioihin mm. oppilashuollon keinoin.

Kouluilla on koulumuodoista ja sijainnista riippumatta varsin paljon yhteisesti sovittuja toimintatapoja ja -malleja erilaisiin koulun turvallisuuteen liittyviin konkreettisiin ongelmatilanteisiin. Erityisen paljon ennalta sopimista on luokka-asteiden 7 - 9 suurissa kaupunkikouluissa ja erityiskouluissa, joissa myös tarve varautua ongelmatilanteisiin on luonnollisesti suurempi kuin pienissä maalaiskouluissa.

Koulujen ennaltaehkäisevä työ vaatii edelleen kehittämistä ja yhteisesti sovittuja, koulukohtaisia menettelytapoja. Erityistä huomioita tulee kiinnittää toimintamallien luomiseen vakavien kriisi- ja väkivaltatilanteiden varalle, samoin koulujen päihdestrategian luominen vaatii vielä terävöittämistä. Erilaisia uusia kotien ja koulujen yhteistyömuotoja tulee entisestään kehittää, sillä vastausten perusteella ilmeni, että yli puolet Itä-Suomen läänin kouluista ei tee oppimisympäristöön liittyvää yhteistyötä kotien kanssa.

Turvallisuuden häiriötekijöistä nousi tässä selvityksessä selvästi esiin kiusaaminen, jota esiintyi hyvin monissa kouluissa kuntaryhmästä ja koulumuodosta riippumatta. Kiusaamisen lisäksi oppituntien vakavan häirinnän ja oppilaiden keskinäisen väkivallan yleisyys yläasteilla kaikissa kuntamuodoissa heikentää oppilaiden oikeutta saada opiskella turvallisessa oppimisympäristössä.

Koulurakennusten uudisrakennus- ja peruskorjaustarpeet ovat nousseet niin tässä kuin muissa selvityksissä entistä voimakkaammin esille. Opetusministeriön vahvistetun rahoitussuunnitelman puitteissa pääsee toimenpiteitten piiriin vain pieni osa kouluista. Ellei kunta pysty itse rahoittamaan peruskorjauksia, siitä saattaa aiheutua oppimis- ja työympäristön jatkuvaa heikkenemistä.

Oppimisympäristön turvallisuuteen liittyen piha-alueiden ja lähiliikennejärjestelyjen hanke- ja järjestelytarpeet nousivat selkeästi esille. Turvallisuutta tulisi lisätä entistä enemmän kotien, koulujen ja viranomaisten yhteistyöllä niin tontti-, paikallis- kuin alueellisilla kokoojakaduilla.

Sosiaalihuollon kuljetusten tehokkuus lisääntynyt

Sosiaalihuollon kuljetusten asiakasmäärät ja kustannukset ovat kasvaneet läänin kaikissa maakunnissa. Kustannuskehitys vaihtelee suuresti kunnittain; joissain kunnissa kuljetuskustannukset ovat kasvaneet useita kymmeniä prosentteja, kun taas joissain kunnissa kuljetuskustannukset ovat vähentyneet 10 - 12 %. Suuret erot sosiaalihuollon kuljetusten järjestämiskustannuksissa johtuvat muun muassa kunnan taajama-asteesta, ikärakenteesta, vaikeavammaisten henkilöiden määrästä, sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetusten käytöstä, vammaispalvelulain soveltamiskäytännöstä ja kuljetusten järjestämistavasta.

Sosiaalihuollon kuljetusten tehokkuus on lisääntynyt. Kustannukset mk/asiakas ovat vähentyneet. Syitä asiakaskohtaisten kustannusten vähentymiseen ei voida tehdä arviointiaineiston pohjalta. Eri hallintokuntien välinen yhteistyö kuljetusten järjestämisessä vaihtelee kunnittain. Erityisesti matkojenyhdistelykeskusten vaikutusalueella kuljetusten järjestämisen tehokkuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota. Palveluliikenteen kehittämissuunnitelmia laaditaan yhä useammassa läänin kunnassa. Sosiaalihuollon matkojen kilpailuttaminen on kunnissa yllättävän harvinaista. Pienten kuntien kohdalla sosiaalihuollon kuljetusten kilpailuttaminen ei yleensä ole aiheellista, mutta suurten kuntien ja kaupunkien kohdalla kilpailuttamista olisi syytä käyttää myös kuljetuspalveluiden hankkimisessa.

Kuljetettavien oppilaiden kokonaismäärä laskussa

Koulukuljetusten tehokkuudesta tai sen muutoksista ei voi tehdä kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä saatujen aineistojen perusteella. Kuljetettavien oppilaiden kokonaismäärät ovat olleet laskussa, joka on pääasiassa seurausta ikäluokkien pienenemisestä ja muutto- liikkeestä. Kuljetusoppilaiden määrän suhde koko oppilasmäärään nähden näyttää pysyneen keskimäärin lähes samana Itä-Suomessa. Kuljetuskustannukset eivät ole nousseet kovin merkittävästi vaikkakin oppilasta kohden lasketut kustannukset ovat nousseet suhteellisesti ottaen enemmän kuin kokonaiskustannukset. Tämän perusteella voi arvioida koululaiskuljetusten tehokkuuden keskimäärin laskeneen Itä-Suomessa. Kuntien ja maakuntien välillä on havaittavissa eroja, mutta osa syntyneistä eroista on selitettävissä muun muassa eri hintaisilla kuljetussopimuksilla ei niinkään kuljetusjärjestelyjen erilaisuudella.

Koulujen lakkautuksilla on oma vaikutuksensa kuljetusjärjestelyihin, mutta tämän selvityksen perusteella sillä ei voi osoittaa olevan yksiselitteistä vaikutusta koulukuljetuskustannusten nousuun, koska lakkautuskuntien kustannusprofiili ei näyttäisi poikkeavan kovin merkittävästi muista kunnista. Koulumatkojen maantieteellinen pidentyminen koulujen lakkautusten vaikutuksesta ei ole suorassa suhteessa koulumatkojen laatuun ja ajalliseen pituuteen. Kuljetusten yleisellä organisoinnilla, teistön kunnolla ja ajoreitistöllä on tässä suhteessa suuri merkitys. Jopa lähes 50 kilometrin mittainen koulumatka on järjestettävissä ajallisesti siten, että oppilaan koulupäivä ei muodostu säädettyä pitemmäksi.

Liikenneonnettomuuksien määrä vähentynyt

Läänin liikenneturvallisuuksien tilanne on parantunut tarkasteltaessa henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrän kehitystä. Näiden onnettomuuksien määrä on vähentynyt lä-

hes 40 % vuoden 1992 tasosta vuoteen 2001. Kolmen vuoden seurantajakson aikana liikenneturvallisuustilanne ei ole muuttunut kovin paljon. Liikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden määrä on pysynyt melko tasaisena vuosien 1999 - 2001 aikana. Poliisin tietoon tulleiden rattijuopumustapausten määrissä ei ole ollut kovin suuria vaihteluita.

Läänin liikenneturvallisuusryhmät ovat toimineet niille asetettujen tavoitteiden mukaisesti - lääninhallituksen liikenneturvallisuustyötä rajoittaa eniten resurssipula

Kuntien liikenneturvallisuustilanne on Itä-Suomen läänissä melko hyvä. Liikenneturvallisuussuunnitelma on puuttuu kokonaan ainoastaan yhdestä läänin kunnasta, se laaditaan vuoden 2002 kuluessa. Noin puolessa läänin kunnista toimii liikenneturvallisuusryhmä ja muutamissa liikenneturvallisuustyötä tehdään yhteistyössä eri hallintokuntien kanssa. Kuntakyselystä kävi ilmi, että kunnilla on keskenään hyvin erilaiset resurssit liikenneturvallisuustyöhön. Kunnat kokevat liikenneturvallisuustyötä haittaavina resurssien puutteen rahoituksessa, valvonnassa ja ajankäytössä. Poliisin liikenneturvallisuustyö on työaikatilastojen valossa hyvin vähäistä. Riittävien resurssien puute haittaa myös poliisin panostusta liikenneturvallisuustyöhön.

Liikenneturvallisuuskoulutusta kuntien sivistystoimelle

Lääninhallitus toteuttaa valtakunnallista liikenneturvallisuussuunnitelmaa vuosille 2001 - 2005 sekä toukokuussa 2000 valmistunutta Itä-Suomen läänin liikenneturvallisuussuunnitelmaa vuosille 2000 - 2005. Läänin liikenneturvallisuussuunnitelma päivitetään kevään 2002 aikana.

Lääninhallitus pyrkii parantamaan ajankohtaisista liikenneturvallisuusasioista tiedottamista kehittämällä omia internetsivujaan. Sivuille lisätään mahdollisuudet ehdottaa läänin liikenneturvallisuuspalkinnon saajia ja parannetaan kansalaisten mahdollisuuksia kertoa oma mielipiteensä vaikkapa liikennekulttuurista.

Kuntien liikenneturvallisuustyötä tuetaan ja aktivoidaan edelleen. Kuntatilaisuuksien muotoa ja sisältöä pyritään kehittämään kuntakyselyssä esitettyjen toiveiden suuntaisesti. Maakunnalliset liikenneturvallisuusryhmät järjestävät alueensa kuntien hallintokuntien henkilöstölle suunnattuja koulutustilaisuuksia erilaisista teemoista. Koulutus suunnataan vuonna 2002 kuntien opetus- ja sivistystoimen edustajille aiheena liikennekasvatus, vuonna 2003 kuntien maankäytöstä ja kaavoituksesta vastaaville ja vuonna 2004 kuntien sosiaali- ja terveystoimen edustajille.

Lääninhallitus seuraa liikennekasvatusprojektin etenemistä ja pyrkii omalta osaltaan edistämään liikennekasvatuksen asemaa perusopetuksen opetussuunnitelmissa. Yhteiskunnan taholta edellytetään kaikille kansalaisille annettavaa elinikäistä liikennekasvatusta, siten liikennekasvatus tulisi säilyttää opetussuunnitelmissa.

Lääninhallitus pyrkii aktivoimaan kuntia liikenneturvallisuussuunnitelmien uudistamistyössä. Tavoitteena on, että kunnat tarkistaisivat ja uusisivat suunnitelmiaan 5 - 10 vuoden välein.

Itä-Suomen läänissä on käynnissä maakunnallisten liikennejärjestelmäsuunnitelmien laatiminen. Näiden suunnitelmien liikenneturvallisuutta käsittelevät osuudet ja läänin uudistettava liikenneturvallisuussuunnitelma tukevat toisiaan ja ovat tavoitteiltaan ja painopisteiltään samansuuntaiset.

5. KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Vuoden aikana on luotu toimivia yhteyksiä Karjalan tasavallan hallintoon sekä lähialueoimijoihin. Maaherran vieraili Karjalan tasavallassa ulkosuhteiden ministeriön kutsusta ja samalla allekirjoitettiin Karjalan tasavallan puheenjohtajan S. Katanandovin kanssa Itä-Suomen läänin ja Karjalan tasavallan välillä muistio pohjaksi yhteistoiminnalle. Tutustuttiin Karjalan tasavallan eri ministeriöiden johdon (sosiaali- ja terveysministeriö, opetusministeriö, ulkosuhteiden sekä kulttuuriministeriö) sekä Petroskoin kaupungin johdon ajankohtaisiin hankkeisiin.

Kehittämistyön pohjaksi toteutettiin kesäkuussa maaherran vierailu Sortavalaan, jossa tavattiin Sortavalan kaupungin eri alojen virkamiesjohtoa. Vierailujen ja yhteydenpidon avulla on lisätty ajankohtaista tuntemusta lähialueen tilanteeseen, ja raja-alueen ongelmiin sekä pyritty aktivoimaan yhteistyöhankkeita läänissä erilaisten verkostojen rakentamisen avulla.

Järjestettiin sosiaali- ja terveysalan yhteistyökokoukset eri toimijoiden kesken Itä-Suomessa ja luotiin asiantuntijaryhmä taustaryhmäksi Pohjoisen Ulottuvuuden Foorumin valmisteluun. Tiedotustoimintaa lähialueasioista on tehty sähköpostin välityksellä eri toimijaryhmille. Lähialueita koskevalla postituslistalla oli yli 260 lähialueoimijaa, ja tietojen vaihto on todettu tarpeelliseksi. Käynnissä olevia projekteja ja kansainvälisiä yhteistyöhankkeita on jatkettu mm. pelastustoimessa ja nuorisotoimessa.

Yhteyksiä on hoidettu tiedottamalla tapahtumista ja pidetty yhteyttä sähköpostitse ja seminaarien yhteydessä tapaamisissa.

Lähialueselvitys toteutetaan suppeampana vuonna 2002, koska nyt siihen on tullut tarvetta lähialueprojektien lisääntyttyä.

6. LÄÄNINHALLITUKSEN TOIMINTA TUNNUSLUVUIN

Henkilöstö

Lääninhallituksen vakituisen henkilöstön määrä oli vuoden lopussa 209 henkilöä, jossa edelliseen vuoteen verrattuna oli vähennystä kolme henkilöä. Vähennys johtui luonnollisesta poistumasta ja määräaikaisten henkilöiden työpanoksesta. Osa-aikaeläkkeelle siirtyi yksi henkilö.

Vuoden lopulla hyväksyttiin käyttöön lääninhallituksen henkilöstöstrategia. Henkilöstöstrategia on laadittu yhteistyössä henkilöstön kanssa. Strategia liittyy tärkeänä osana lääninhallituksessa käynnistettyyn laatutyöhön.

Henkilöstöstrategiaan on kirjattu yhteiset henkilöstöpoliittiset pelisäännöt ja toimintatavat, joista on hyötyä jokaiselle työyhteisön jäsenelle. Se on kehittämisen, yhteisen hallintokulttuurin ja henkilöstöjohtamisen väline. Henkilöstön hyvinvointi, ammatillinen osaaminen ja ammattitaitojen jatkuva kehittäminen sekä ajan tasalla pysyminen ovat tärkeitä menestystekijöitä. Strategian tavoitteena on avoin, oikeudenmukainen, tasa-arvoinen ja kilpailukykyinen työyhteisö.

Vuoden 2001 henkilöstöbarometrin tuloksista voi päätellä, että työtyytyväisyysindeksi kokonaisuudessaan parani hieman vuoden 1999 arvosta 2,9 vuoden 2001 arvoon 3,1. Erityi-

sesti työyhteisön toimivuus koettiin kehittyneen myönteisesti vuoden 1999 2,7:stä vuoden 2001 3,2:een. Muut työtyytyväisyysindeksit olivat: työn sisältö 3,5 (2001) ja 3,4 (1999),

johtaminen 2,8 (2001) ja 2,7 (1999), kehittymisen tuki 3,0 (2001) ja 2,8 (1999) sekä muut organisaatioon liittyvät asiat 3,1 (2001) ja 2,9 (1999).

Koulutuskustannukset vuonna 2001 olivat 4 153 mk/htv, mikä jäi merkittävästi vuoden 2000 panostuksesta 8525 mk/htv. Henkilöstökoulutusta saaneiden henkilöiden lukumäärän prosenttiosuus oli vuonna 2001 henkilöstöstä 89,2 %, kun se vuonna 2000 oli 67,1 %. Koulutuksen pituus vuonna 2001 koulutettua kohti oli 6,4 pv, kun se vuonna 2000 oli 12,3 pv.

Edellisenä vuonna käynnistynyt Aslak-kuntoutusryhmän toiminta päättyi kertomus-vuonna. Lääninhallitusten yhteinen Terve työyhteisö –hanke käynnistettiin Itä-Suomen lääninhallituksessa kiinteästi laatutyöhön liittyväksi Yhteistyö vahvuutena –hankkeena.

Vakituisen henkilöstön keski-ikä oli vuoden lopussa 50,15 vuotta eli sama kuin edellisenä vuonna. Henkilöstöstä oli naisia 64,9 % ja miehiä 35,1 %.

Ikärakenteen suurin viisivuotisryhmä oli 50-54 –vuotiaat (54 henkeä). 55-59 –vuotiaita oli 48 henkeä ja 45-49 –vuotiaita 47 henkeä. Pienimmät ryhmät olivat alle 35 –vuotiaat (13 henkeä) ja 35-39 –vuotiaat (15 henkeä).

Henkilöstön koulutustasoa kuvaava indeksi on noussut vuodesta 1998 arvosta 4,3 vuoden 2001 arvoon 5,3 (esim. koulutustasoindeksi saa arvon 6, jos kaikki henkilöt ovat suorittaneet alemman korkeakoulututkinnon).

Sairastavuus lisääntyi vuoden aikana. Sairauspoissaoloja oli yhteensä 2109 työpäivää, mikä teki 9,4 työpäivää henkilötyövuotta kohti. Vuosi aiemmin vastaavat sairauspoissaolot olivat 1876 työpäivää ja 8,3 työpäivää henkilötyövuotta kohti. Sairastavuus on siten hieman suurempaa kuin valtion budjettitalouden piirissä olevien virastojen ja laitosten sairastavuus keskimäärin.

Henkilötyövuositoteutumat

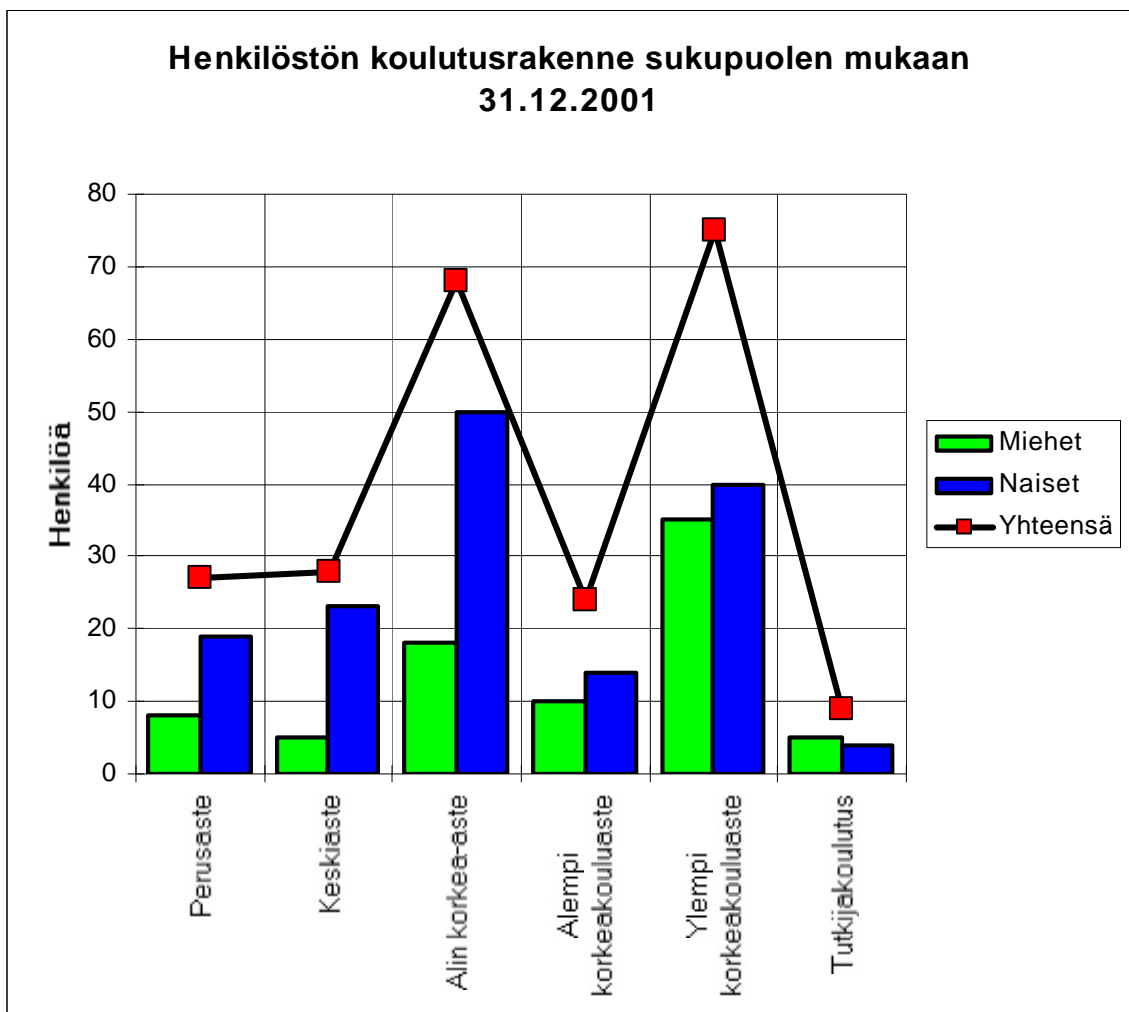
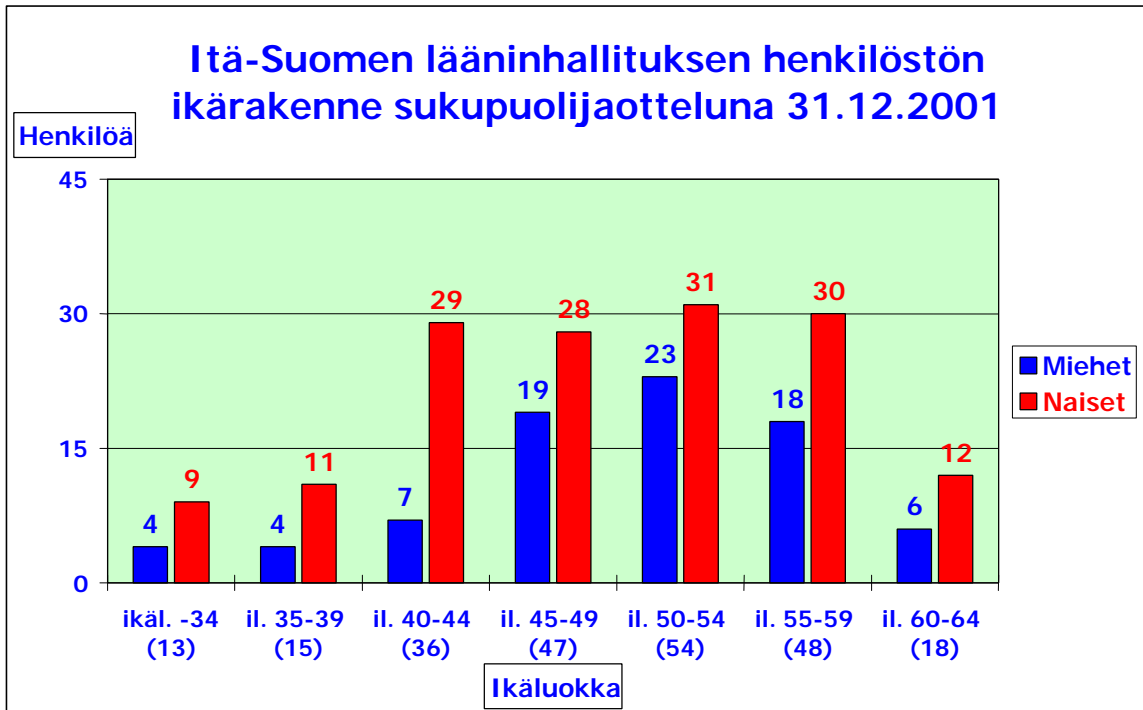
Lääninhallituksessa työskenneltiin yhteensä 223,30 henkilötyövuotta vuonna 2001. Ne ja kaantuivat osastoittain seuraavasti:

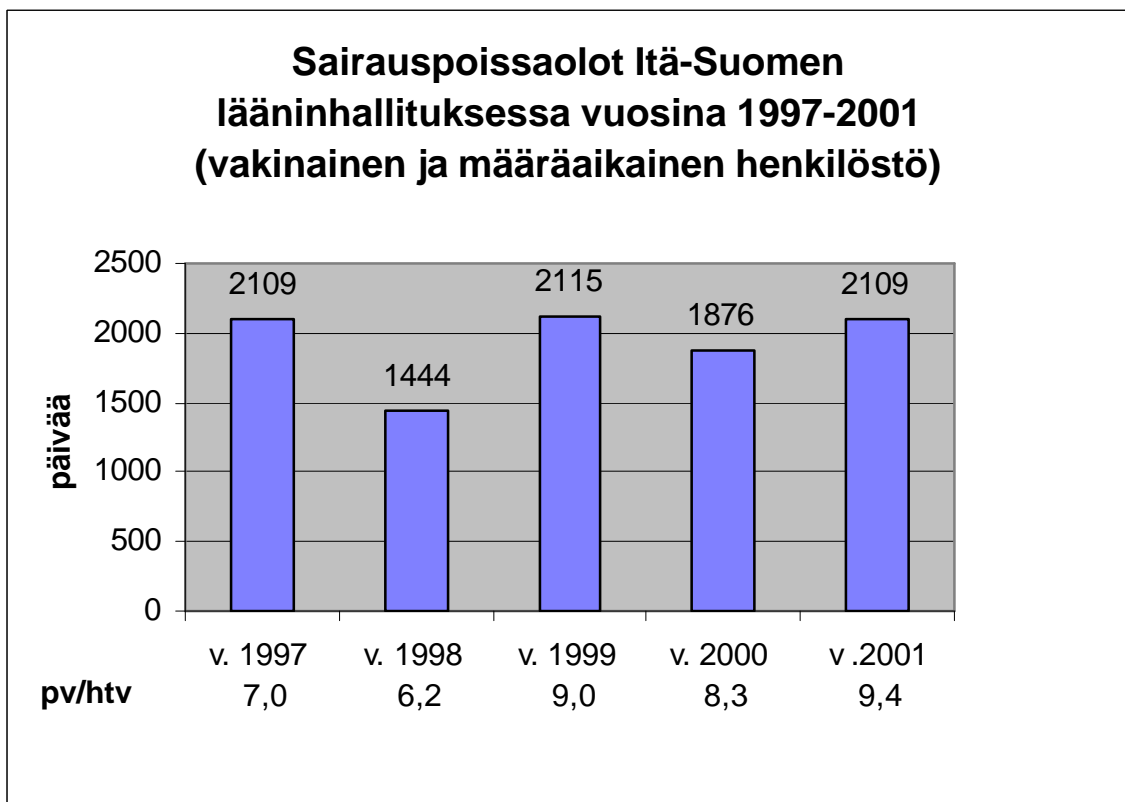
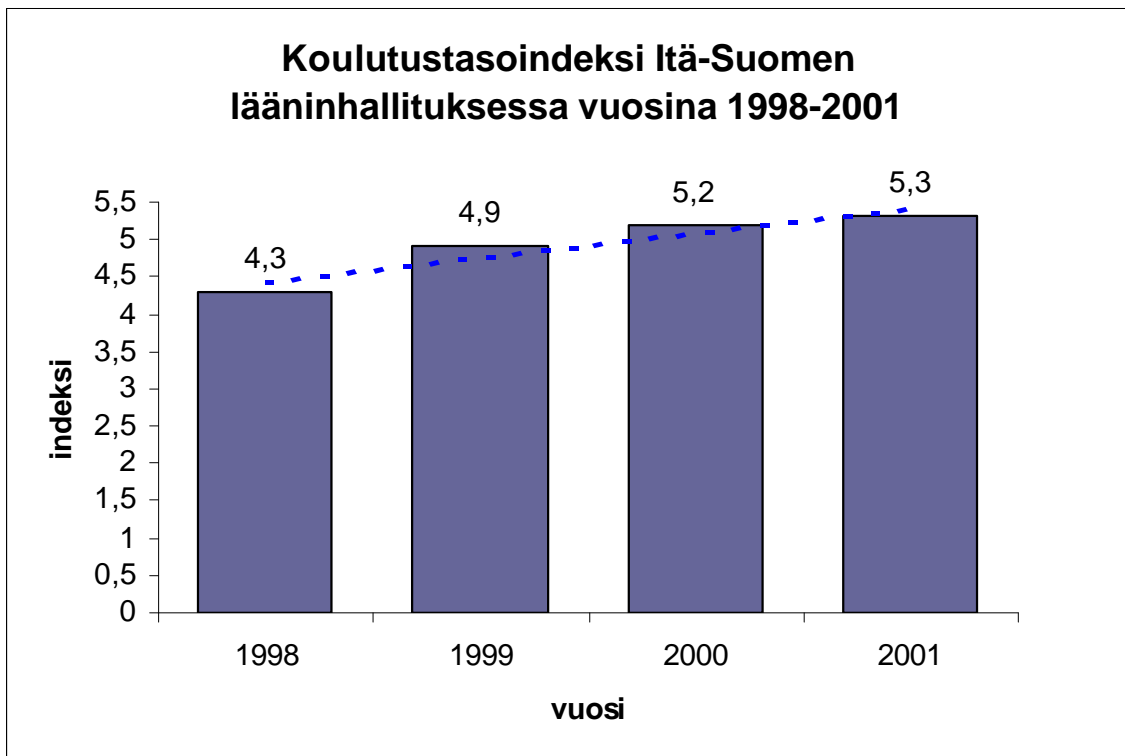
* sivistisosasto	44,46
* sosiaali- ja terveysosasto	49,76
* poliisiosasto	15,38
* pelastusosasto	7,04
* liikenneosasto	18,90
* kilpailu- ja kuluttajaosasto	13,01
* oikeushallinto-osasto	6,42
* yhteiset palvelut (hallinto)	64,95
* työvoimahallinnon rahoitus	3,38

Yhteensä 223,30 htv

Lääninhallituksen momentilta (260521) palkattuja henkilötyövuosia oli 198,79. Vakinaisia henkilöitä on ollut 209.

Henkilöstön ikärakenne, koulutusrakenne, koulutustasoindeksit ja sairauspoissa-olotiedot käyvät selville oheisista kaavioista.

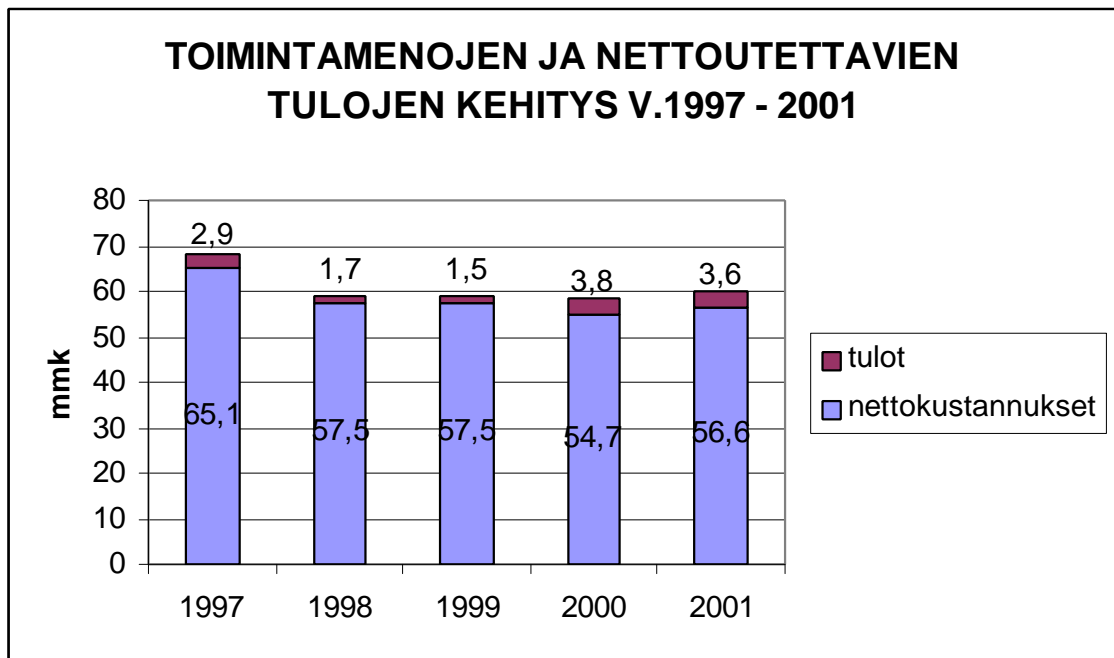

Talous

Lääninhallituksen toimintamenot

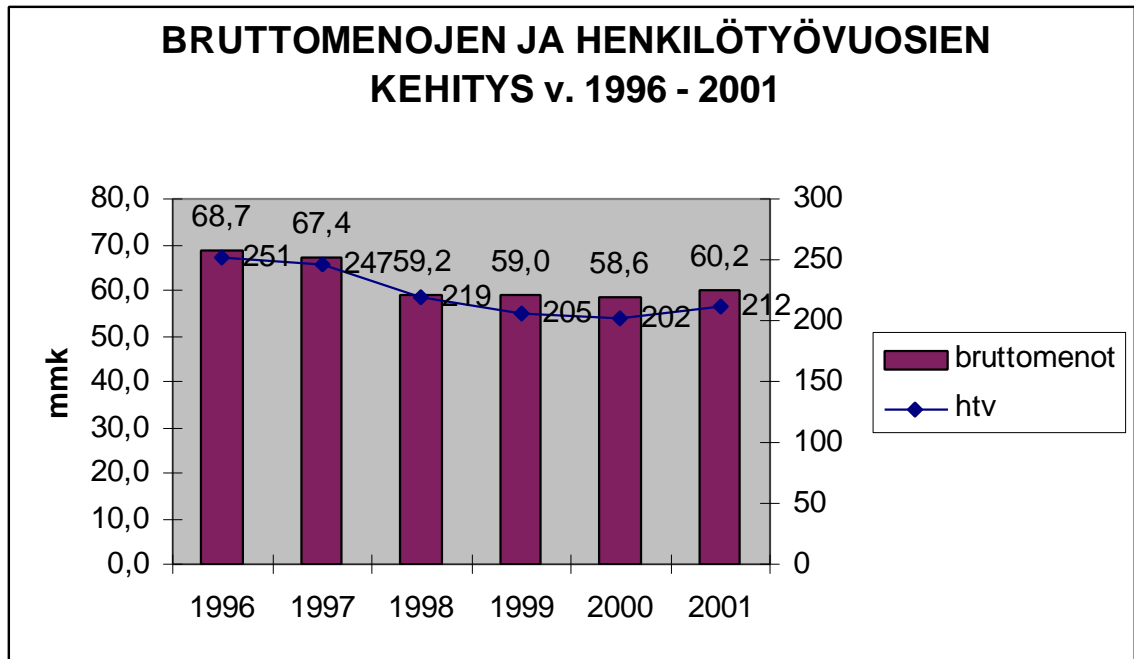
Lääninhallituksen toimintamenomomentilta maksettavat menot kasvoivat 3,7 % vuoteen 2000 verrattuna (58,6 mmk/60,8 mmk). Menojen nousua aiheuttivat palkkatkaisut sekä Kuopion ja Mikkelin toimitilojen korjaus- ja kalustustoimet.

Menojen vähentymisen vuodesta 1997 vuoteen 1998 verrattuna selittää osaltaan poliisin lääninjohdon menojen siirtyminen poliisin toimintamenomomentille (noin 5 mmk).

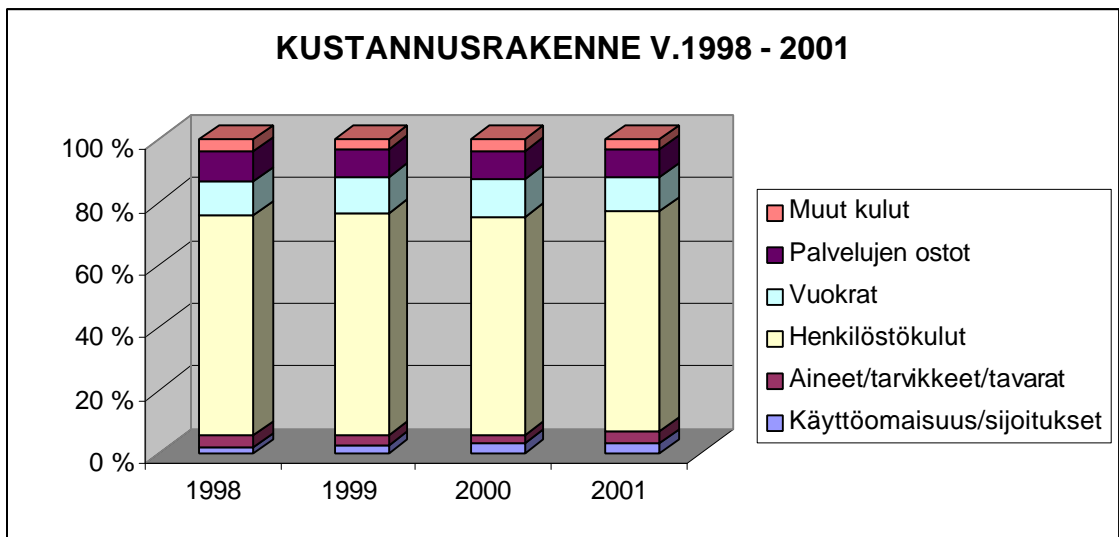
Vuodesta 2000 alkaen lääninhallitus sai nettouttaa myös julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot (lukuun ottamatta lainanhoitomaksuja) toimintamäärärahaan. Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot olivat 2,7 mmk vuonna 2001. Liiketaloudellisesti hinnoiteltujen suoritteiden tuotot vähenivät 43 % verrattuna vuoteen 2000. Väheneminen johtui pääasiassa puhelinvaihdetilujen sekä maksullisen koulutuksen vähenemisestä. Puhelinvaihdetilujen piirissä olleista virastoista 2 siirtyi vuoden 2000 aikana käyttämään valtakunnallista palvelunumeroa.

Seuraavasta kuvassa nähdään bruttomenojen ja henkilötyövuosien kehitys vuosina 1996 - 2001.

Kuvasta voidaan todeta, että menot eivät vähene samassa suhteessa henkilötövuosien kanssa.

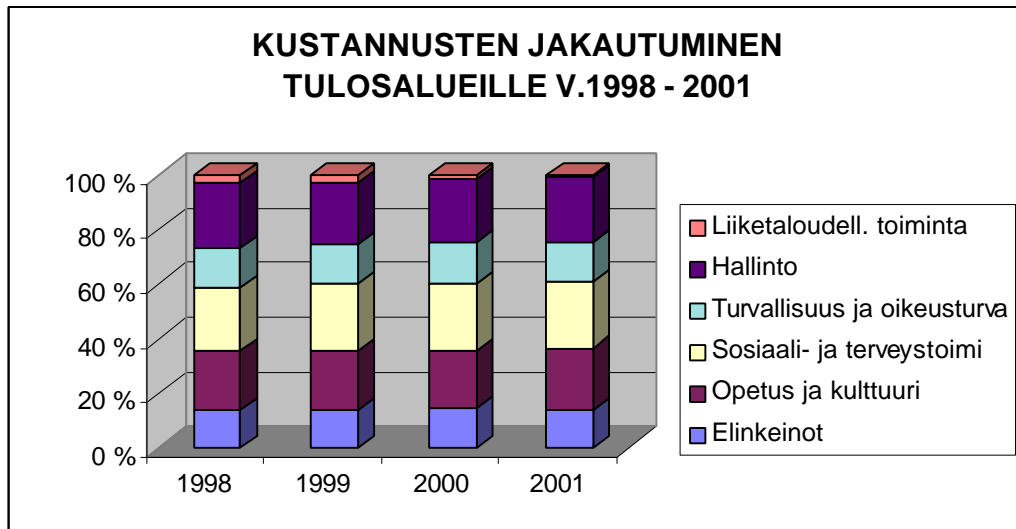
Lääninhallituksen kustannusrakenne on pysynyt samanlaisena vuosina 1998 - 2001. Suurimman osan menoista muodostivat henkilöstö- ja vuokramenot, yhteensä n. 84 %.

Kustannuslaskenta

Seuraavassa kuvassa esitetään kustannusten jakautuminen tulosalueille vuosina 1998 - 2001. Näissä kustannuksissa sekä suoritteiden omakustannushintojen laskemisessa on huomioitu seuraavat kustannukset ja henkilötövuodet: (ei sisällä läänintaitelijoiden eikä talousarviotilien 630/29905201/29995011/499290122 henkilötövuosia)

	kustannukset v. 1998	hvt:t v. 1998	kustannukset v. 1999	hvt:t v. 1999	kustannukset v. 2000	hvt:t v. 2000	kustannukset v. 2001	hvt:t v. 2001
lääninhallitus (26.05.21)	58 046 270	202,4	57 422 903	187,9	57 026 308	185,5	58 408 982	196,2
<i>poliisin lääninjohto (26.75.21)</i>	5 028 683	16,3	5 039 937	17,5	4 981 160	16,2	4 943 539	15,4
<i>pääomakustannukset</i>	2 015 306		2 068 397		1 980 041		1 994 398	
<i>työllisyysvaroin palkatut (34.06.021)</i>	1 328 504	8,8	1 267 145	6,3	772 009	5,7	394 243	3,4
<i>palkat 31.24.21.2</i>	0		0		37 120	0,3	157 602	1,0
<i>taide-, liikunta- ja nuorisolautakunnat, eu:n tekninen tuki</i>	1 615 362		1 632 048		1 663 377		2 801 759	4,8
kustannukset yhteensä	68 034 125	227,5	67 430 430	211,7	66 460 015	207,6	68 700 523	220,8

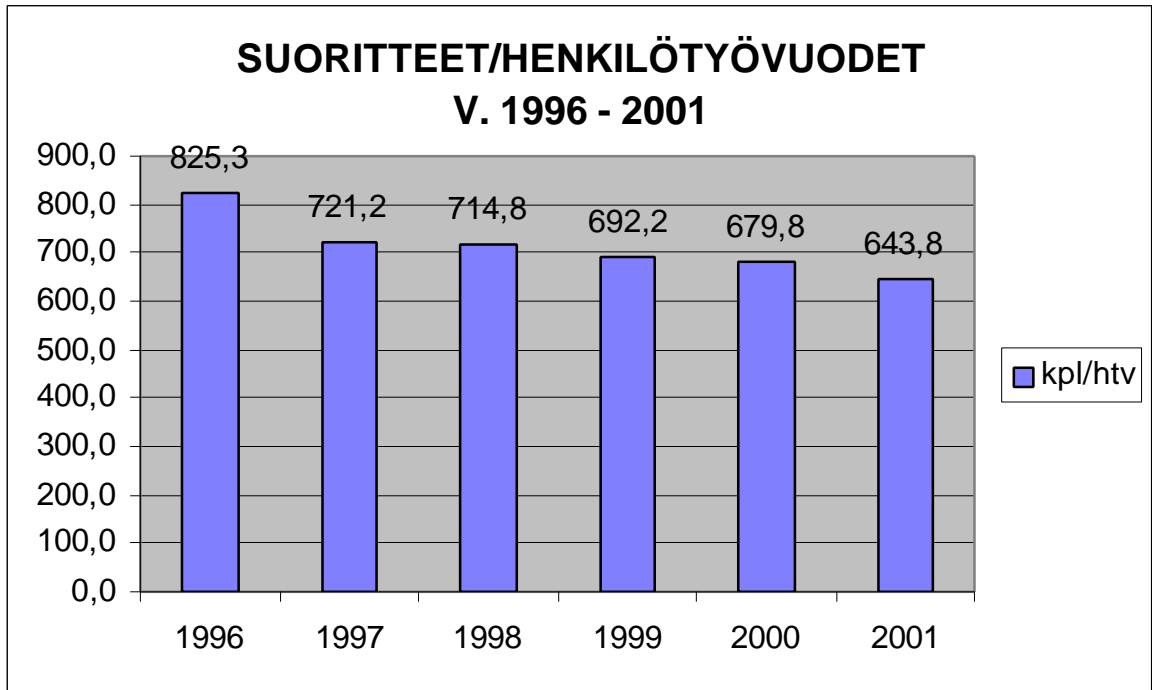
Suoritemäärät tulosalueittain

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Elinkeinot	9 037	10 442	7 887	5 662	4 023	5 038
Opetus ja kulttuuri	25 736	27 698	25 631	24 403	21 831	22 860
Sosiaali- ja terveystoimi	4 566	4 359	4 215	5 248	3 448	3 229
Turvallisuus ja oikeusturva	4 435	1 100	506	346	284	628
Hallinto	163 381	134 529	124 031	111 090	111 818	107 315
Yhteensä	207 155	178 128	162 270	146 749	141 404	139 070

Lääninhallituksen seurannassa olevien suoritteiden lukumäärätiedot

Yksittäisten suoritteiden määrä- ja kustannustiedot ovat liitteessä. Seurattaviin suoritteisiin käytetty työaika oli 22,1 % lääninhallituksen kokonaistyöajasta ja maksullisiin julkisoikeudellisiin suoritteisiin käytetty työaika oli 6,7 % työajasta.

Seuraavassa taulukossa esitetään lääninhallituksen tuottavuus seurattavien suoritteiden ja kokonaishenkilötyövuosien suhteessa.

Tuottavuuden alenemiseen on vaikuttanut seurattavien suoritteiden lukumäärän vähentyminen suhteessa enemmän kuin henkilötyövuosien väheneminen.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat on esitetty seuraavilla sivuilla.

ITÄ-SUOMEN LÄÄNINHALLITUS**MAKSULLISEN PALVELUTOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA****1.1. - 31.12.2001**

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma	1998	1999	2000	2001
TUOTOT	4 077 442	4 709 116	3 487 279	3 435 096
- nettoutettavat julkisoikeudelliset suoritteet			2 632 398	2 699 630
- lainanhoitomaksut			854 881	735 466
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
aineet, tarvikkeet ja tavarat	55 376	71 443	32 500	84 088
henkilöstökustannukset	2 907 335	3 795 066	2 455 358	2 928 055
vuokrat	466 841	616 465	369 161	444 603
palvelujen ostot (YLS)	284 682	233 952	190 689	71 539
muut erilliskustannukset	146 849	170 081	75 014	251 902
Erilliskustannukset yhteensä	3 861 083	4 887 007	3 122 722	3 780 187
KÄYTTÖJÄÄMÄ	216 359	-177 891	-490 324	-1 080 557
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
tukitoimintojen kustannukset	758 271	991 727	679 871	908 900
poistot	121 856	172 059	93 271	113 262
korot	18 208	26 507	11 671	20 362
muut yhteiskustannukset	423 738	500 793	236 309	267 774
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 322 073	1 691 086	1 021 122	1 310 298
Kokonaiskustannukset yhteensä	5 183 156	6 578 093	4 143 844	5 090 485
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-1 105 714	-1 868 977	-1 511 446	-2 390 855

Laskentaperusteet:

* työajanseurannan perusteella saatu maksuperustelain mukaisiin julkisoikeudellisiin suoritteisiin käytetty välitön työaika

* kustannukset laskettu suoritteisiin käytetyn välittömän työajan ja välittömän kokonaistyöajan suhteessa
(6,95 % v.1998; 9,6 % v.1999; 5,3 % v.2000; 6,7 % v.2001)

Nettoutettavien julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot lisääntyivät 2,5 %.

Lainanhoitomaksut vähenivät 16 % verrattuna vuoteen 2000 johtuen lainakannan pienenemisestä.

Julkisoikeudellisten suoritteiden alijäämä johtuu siitä, että työajanseurannan kautta laskettujen suoritteiden omakustannushinnat ovat yleensä huomattavasti korkeammat verrattuna maksuperustelain mukaisiin julkisoikeudellisten suoritteiden hintoihin.

Vuonna 2001 maksullisiin seurattaviin suoritteisiin otettiin mukaan kaikki SM:n suoritemaksupäätöksen mukaiset suoritteet.

Tämä on lisännyt seurattaviin suoritteisiin käytettyä työaika ja samassa suhteessa kustannuksia. Vertailutietoja näiden suoritteiden osalta vuodelta 2000 ei ole kerätty.

ITÄ-SUOMEN LÄÄNINHALLITUS**MAKSULLISEN PALVELUTOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA****1.1. - 31.12.2001**

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma	1998	1999	2000	2001
TUOTOT				
- liiketaloudelliset suoritteet	1 555 231	1 299 902	905 464	632 203
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
aineet ja tarvikkeet	9 561	7 442	4 906	6 002
henkilöstökustannukset	1 343 313	1 224 361	754 491	480 171
vuokrat	80 606	64 215	55 722	79 630
palvelujen ostot	24 454	20 255	17 250	12 964
muut kustannukset	25 377	20 901	11 323	5 041
Erilliskustannukset yhteensä	1 483 311	1 337 174	843 692	583 808
KÄYTTÖJÄÄMÄ	71 920	-37 272	61 772	48 395
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
tukitoimintojen kustannukset	130 924	103 305	218 072	271 089
poistot	55 792	71 041	44 602	26 793
korot	8 337	10 615	5 512	4 728
muut yhteiskustannukset	152 033	185 319	92 987	57 786
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	347 086	370 280	361 173	360 396
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 830 397	1 707 454	1 204 865	944 204
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-275 166	-407 552	-299 401	-312 001

Laskentaperusteet:

* sisältää liiketaloudellisesti hinnoitellut suoritteet

* kustannukset laskettu työajanseurannassa maksulliseen liiketaloudelliseen toimintaan kohdistuneen työajan suhteessa

* erilliskustannukset = osuus suoraan yksiköille kohdistuneista menoista

* tukitoimintojen kustannukset = osuus palvelut lääninhallituksille -toiminnon sekä johdon kustannuksista

* muut yhteiskustannukset = osuus jakamattomista vähennettynä vuokramenoilla

Liiketaloudellisesti hinnoiteltujen suoritteiden tuotot vähenivät 43 % vuoteen 2000 verrattuna.

Vähentämistä oli maksullisten koulutuspalvelujen järjestämisessä sekä puhelinvaihdopalveluissa.

Puhelinvaihdopalvelutulojen väheneminen johtui kahden laskutuksessa olleen viraston siirtymisestä käyttämään valtakunnallisia yritysnumeroita.

POLIISIN MAKSULLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA 2001

Yksikkö	Lisätietojen antajan yhteystiedot			Päivämäärä	
Itä-Suomi	Birgitt Karhusaari-Pusa 0205168061			14.3.2002	
Selite	1 000 mk				
	v. 2000	V.2001			Yhteensä
		1. Lupapalvelu suoritteet	2. Muut julkis- oikeudelliset suoritteet	3. Liike- taloudelliset suoritteet	
1. TUOTOT	18 223	18 545	253	44	18 842
2. KUSTANNUKSET					
Erilliskustannukset					
2.1 Henkilöstökustannukset	15 568	13 645	186	32	13 863
2.2 Toimitilakustannukset	2 047	1 579	22	3	1 604
2.3 Atk- ja informaatiotekniikka	0	278	4	0	282
2.4 Kuljetusvälineiden käyttö	0	36	0	0	36
2.5 Painatus	3 669	3 861	53	9	3 923
2.6 Muut käyttökustannukset	1 111	393	6	1	400
Yhteensä	22 395	19 792	271	45	20 108
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-4 172	-1 247	-18	-1	-1 266
Yhteiskustannukset (osuus)					
2.7 Tukitoiminnot	2 422	1 963	27	4	1 994
2.8 Poistot	292	347	5	1	353
2.9 Korot	32	44	0	0	44
2.10 Muut yhteiskustannukset	500	314	4	1	319
Yhteensä	3 246	2 668	36	6	2 710
KAIKKI KUSTANNUKSET	25 641	22 460	307	51	22 818
YLIJÄÄMÄ (+) ALIJÄÄMÄ (-)	-7 418	-3 915	-54	-7	-3 976

Laskelma laaditaan seuraavista rahoituslähteistä:

- * Mom. 26.75.21
- * Mom. 26.07.21
- * Mom. 26.05.21
- * Työministeriön momentit
- * Muut momentit

7. REKISTERIHALLINTO

Lääninhallitus on käynyt tulosneuvottelut maistraattikohtaisesti ja tehnyt kirjalliset tulosso-
pimukset.

Henkilöstöä maistraateissa oli 94,91 HTV. Työllisyysvaroin palkattuja oli lisäksi vuoden ai-
kana 0,50 HTV.

TALOUSARVIOTAVOITTEET

Tulostavoite: Maistraatit suorittavat aktiivisesti tietojen laadun seurantaan tekemällä koh-
dennettuja tarkistuksia omalla alueellaan. Henkilötietojen osalta seurataan erityisesti osoi-
tetietojen laatua ja kattavuutta. Kiinteistötietojen omistajatietojen laadun parannustoimen-
piteitä tehdään aktiivisesti. Rakennustietojen osalta tehdään yhteistyötä kuntien osoite- ja
koordinaattitietojen laadun parantamiseksi.

Toteutuminen: Laadunparannustoimenpiteitä on suoritettu tekemällä kohdennettuja tar-
kistuksia henkilö- ja rakennustietoihin. Osoitetietojen laatua ja kattavuutta on lisätty osal-
listumalla Postin osoitetietojärjestelmän ja väestötietojärjestelmän osoitevertailuun ja te-
kemällä tarvittavat korjaukset osoitetietoihin. Henkilötietojen laatua on seurattu tekemällä
massatietopalvelukannasta kyselyjä. Kyselyillä on etsitty muun muassa sellaisia henkilöitä,
joiden kansalaisuus on tuntematon tai äidinkieli puuttuu sekä nimettömät yli 6 kuukauden
ikäiset lapset. Rakennustietojen laadun parantamiseksi on tehty yhteistyötä kuntien kans-
sa. Rakennustietojen osoitetietojen puutteita on korjattu tarkistamalla massatietopalvelu-
kannasta asuttujen omakotitalojen osoitetiedot.

Tulostavoite: Taloyhtiöyhteistyötä kehitetään siten, että 25 % suurimmista taloyhtiöistä tai
isännöintiä harjoittavista yrityksistä on väestökirjahallinnon asiakkaina.

Toteutuminen: Suurimmat taloyhtiöt ja isännöintifirmat käyttävät väestökirjahallinnon pal-
veluja hankkien asukasluetteloja. Asukasluettelojen toimittamisen osalta tulostavoitteet
saavutetaan. Sen sijaan yhtään sopimusta jatkuvasta asiakastietopalvelusta ei ole saatu
solmittua. Taloyhtiöyhteistyötä on kuitenkin markkinoitu.

Tulostavoite: Väestökirjanpitoon liittyvät, tietokoneella annettavat todistukset ja tavan-
omaiset julkisen notaarin todistukset annetaan asiakkaalle odottaessa tai ne lähetetään
postitse päivän kuluessa. Rekisterihallinnon kaikkia palveluita on saatavilla maistraattien
palveluyksiköissä. Jokaisessa kihlakunnassa on saatavilla rekisterihallinnon peruspalve-
luita.

Toteutuminen: Yleishallintoa ja väestökirjanpidon tietopalvelua koskevat käsittelyaikata-
voitteet on saavutettu jopa ylitetty. Rekisterihallinnon kaikkia palveluita on saatavilla kaikis-
sa Itä-Suomen läänien maistraattien palveluyksiköissä ja peruspalveluita on saatavilla jo-
kaisessa kihlakunnassa tai kihlakunnan palvelutoimistossa tai yhteispalvelupisteessä.

Tulostavoite: Asunto-osakeyhtiöitä koskevien kaupparekisteri-ilmoitusten käsittelyaika on
keskimäärin alle 0,5 kuukautta.

Toteutuminen: Tavoite on saavutettu jopa alitettukin virheettömien kaupparekisteri-
ilmoitusten osalta.

Tulostavoite: Maistraatit arvioivat holhoustoimen uudistukselle asetettujen tavoitteiden
toteutumista ja toimintaa suunnataan tarvittaessa uudelleen tehtävän arvioinnin perusteel-
la.

Toteutuminen: Holhoustoimelle asetetut tulostavoitteet on pääosin saavutettu. Maistraatit ovat kehittäneet ja järjestäneet toimintaansa siten, että toiminta on ollut mahdollisimman tehokasta. Joissakin maistraateissa tilintarkastusten, lupien ja uusien edunvalvontojen kohdalla käsittelyaikatavoitteet ovat toivottuja pidempiä. Resursseja on kohdentamista muilta tulosalueilta on suoritettu tarpeen mukaan. Ja varsinkin vuosittain tarkastuksen aikana. Maistraatit ovat pyrkineet vaikuttamaan edunvalvontapalvelujen tuottajien toimintatapaan ja palvelujen määrään.

VÄESTÖREKISTERIKESKUKSEN ASETTAMAT TULOSTAVOITTEET

Tietojen laatu

Tulostavoite: Osoitetietojen taso säilytetään korkeana. Tavoitteena on, että 98 % osoitteista vastaa henkilön tosiasiallista asuinpaikan osoitetta.

Toteutuminen: Tavoite ja osin palvelukin ovat valtakunnallisia. Viimeisten mittausten mukaan 98,7 % osoitteista vastaa henkilön tosiasiallista asuinpaikan osoitetta luvun ollessa 98,3 % vuonna 2000.

Tulostavoite: Rakennusten yksilöivien osoitteiden laatua parannetaan yhteistoiminnassa maistraatin alueen kuntien kanssa tukemalla kuntia haja-asutusalueiden osoitteiden laatimisprosesseja sekä selvittämällä kunnan alueella olevat vaillinaiset, virheelliset tai standardista poikkeavat osoitteet sopimalla niiden korjaustoimenpiteistä.

Toteutuminen: Haja-asutusalueiden osoitejärjestelmä on toteutunut vakinaisten asuntojen osalta. Virheellisten ja puutteellisten osoitteiden selvittely suoritetaan päivittäisenä työnä muun muassa verottajan virhelistojen ja jätehuoltolaskutusjärjestelmien kautta. Varsinkin pienten kuntien voimavarat ovat olleet rakennustietojen laadun parantamiseksi niukat, joten tarkistus ja tallennustyö on jäänyt maistraatin tehtäväksi. Kuntien kanssa on asian edistämistä käyty neuvotteluja.

Tulostavoite: Rakennustietojen ajantasaisuutta (rakennusluvut ilmoitettu viimeistään luvan myöntämistä seuraavan kuun 15. päivänä) ja kattavuutta (virheellisiä tapauksia tai puuttuvia lupia on korkeintaan 10 %) parannetaan maistraateissa valvomalla ilmoitusliikenteen sujuvuutta ja jatkuvuutta ja sopimalla kunnan kanssa parannustoimenpiteistä.

Toteutuminen: Suurin osa läänin kunnista ilmoittaa tiedot suoraan väestötietojärjestelmään koneellisesti ja siltä osin maistraattien on vaikea toteuttaa tulostavoitetta. Rakennushanketietojen ilmoitusliikenteen sujuvuutta ja jatkuvuutta on valvottu. Ajantasaisuutta ja kattavuutta on parannettu pyrkimällä kuntayhteistyöhön rakentavin keinoin, muun muassa myöntämällä kunnille lupia välittää rakennushanketiedot konekielellisesti väestötietojärjestelmään.

Palvelujen laatu

Tulostavoite: Muutto/osoitte ilmoitusten keruussa annetaan laadukasta asiakaspalvelua, jonka seurantamenetelmistä ja laatutavoitteista sovitaan maistraattien, VRK:n ja Postin yhteisessä laaturyhmässä. Maistraattien muun väestökirjahallintoon kuuluvan asiakaspalvelun laatua pyritään arvioimaan maistraattien, sm:n ja vrk:n yhteistyönä.

Toteutuminen: Maistraattien antama asiakaspalvelu on täyttänyt tai jopa ylittänyt laatutavoitteen. Vrk:n ja Postin järjestämiin tilaisuuksiin on osallistuttu, mutta varsinaista asiakaspalvelun laadun arviointia ei ole suoritettu yhteistyössä.

Taloyhtiöyhteistyö

Tulostavoite: Taloyhtiöyhteistyötä kehitetään siten, että vuonna 2001

Kuopion seudun maistraatti

- 1) luovuttaa 50 kappaletta asukasluetteloja
- 2) tekee vähintään 5 kappaletta sopimuksia taloyhtiöiden kanssa

Ylä-Savon maistraatti

- 1) luovuttaa 10 kappaletta asukasluetteloja
- 2) tekee vähintään yhden kappaleen sopimuksia taloyhtiöiden kanssa

Mikkelin maistraatti

- 1) luovuttaa 150 kappaletta asukasluetteloja
- 2) tekee vähintään 1 kappaleen sopimuksia taloyhtiöiden kanssa

Savonlinnan maistraatti

- 1) luovuttaa 60 kappaletta asukasluetteloja
- 2) tekee vähintään 2 kappaletta sopimuksia taloyhtiöiden kanssa

Joensuun maistraatti

- 1) luovuttaa 20 kappaletta asukasluetteloja
- 2) tekee vähintään 3 kappaletta sopimuksia taloyhtiöiden kanssa

Pielisen-Karjalan maistraatti

- 1) luovuttaa 15 kappaletta asukasluetteloja
- 2) tekee vähintään 1-2 kappaletta sopimuksia taloyhtiöiden kanssa

Toteutuminen:

Kuopion seudun maistraatti on luovuttanut taloyhtiöille tai isännöitsijätoimistoille 116 kappaletta asukasluetteloja. Yhtään sopimusta ei saatu tehtyä markkinoinnista huolimatta.

Ylä-Savon maistraatti luovutti 31 kappaletta asukasluetteloja, joista 15 taloyhtiöille. Maistraatilla on ennestään yksi sopimus taloyhtiön kanssa, mutta yhtään uutta ei saatu solmittua.

Mikkelin maistraatti on luovuttanut 135 asukasluetteloja. Taloyhtiöiden kanssa ei saatu tehtyä yhtään sopimusta, joskin jonkin verran oli aluksi kiinnostusta.

Savonlinnan maistraatti luovutti asukasluetteloja 8 kappaletta. Sopimuksia taloyhtiöiden kanssa ei syntynyt.

Joensuun maistraatti luovutti asukasluetteloja 90 kappaletta. Sopimuksia neuvotteluista huolimatta taloyhtiöiden kanssa ei ole tehty.

Pielisen-Karjalan maistraatti on luovuttanut asukasluetteloita, mutta ei isoista taloyhtiöistä eikä taloyhtiöiden kanssa ole tehty sopimuksia.

MUUT LÄÄNINHALLITUKSEN JA MAISTRAATIN SOPIMAT TULOSALUEITTAISET TULOSTAVOITTEET

Kaupparekisteri

Tietoja on luovutettu kaupparekisteristä sekä atk-järjestelmän että mikrofilmikortiston osalta.

Kaupparekisterin otteet ja jäljennökset on toimitettu tilauspäivänä tai erityisestä syystä seuraavana työpäivänä sekä henkilökohtaisesti asioitaessa odottaessa. Rekisteröinnit on syötetty järjestelmään viimeistään kolmantena vireilletuloa tai korjauksen palauttamista seuraavana päivänä henkilömuutoksissa sekä viimeistään viikon kuluessa perusilmoituksissa, yhtiöjärjestyksen muutoksissa sekä eräissä erityistapauksissa. Ainoastaan loma-aikana jonkin yksittäistapauksen kohdalla rekisteriin syöttöaika on voinut olla pitempi.

Yhdistysrekisteri

Koska säädökset eivät ole muuttuneet tietoja ei ole voitu luovuttaa koko maasta.

Yhdistysrekisteristä annettavat otteet on annettu henkilökohtaisesti asioiville odottaessa ja lähetetty muille tilauspäivänä. Maistraatti ei ole voinut vaikuttaa rekisteröintinopeuteen valtuuksien puuttuessa. Yhdistyksiä on informoitu ajantasaisten rekisteritietojen tärkeydestä.

Holhustoimi

Holhustoimessa uuden lain henkeä vastaava hallintokulttuuri on toteutunut keskimääräistä paremmin ja jopa hyvin. Maistraatit ovat luoneet asiakaskeskeisen toimintatavan.

Läänin maistraatit ovat selvittäneet vajaavaltaisuuden jatkumisen aiheellisuuden lähes 100 prosenttisesti.

Maistraattien ja käräjäoikeuksien välillä on yhteistyö ja tiedonkulku toiminut hyvin.

Asiallisen ja rakentavan yhteydenpidon luominen edunvalvojiin ja edunvalvontapalvelujen tuottajiin on onnistunut hyvin. Yhteyden pito on ollut molemminpuolista ja jatkuvaa. Maistraatit ovat myös järjestäneet koulutusta ja antaneet neuvontaa.

Resursseja on kohdennettu uudelleen mahdollisuuksien mukaan. Seuraava vaihe on saada lisää henkilöstöresursseja osaan maistraatteja.

Yleishallinto

Sekä kaupanvahvistus- ja vihkimispalveluja on annettu myös virka-ajan ja –paikan ulkopuolella. Asiakkaiden kaikkia mahdollisia toiveita ei ole voitu toteuttaa.

Veneen rekisteröinti on hoidettu mahdollisuuksien mukaan odottaessa kuitenkin kolmessa työpäivässä rekisteröintikelpoisen ilmoituksen saapumisesta.

Hallinto

Palkkausjärjestelmän uudistaminen on viivästynyt eikä ole käyttöön otettavissa suunnitelmien mukaan.

Yhteistoiminta- ja työsuojelusopimukset on allekirjoitettu ja ovat toiminnassa.

Lääninhallitus ja VRK järjestivät yhteistyössä tietoturvapäivät syksyllä Mikkelissä ja Joensuuissa. Tietoturvapäiville osallistuivat kaikki läänin maistraatit.

Maistraatit ovat antaneet lääninhallitukselle tarvittavat perustiedot henkilöstötilinpäätöstä varten. Itä-Suomen läänin maistraatit ovat osallistuneet vuoden aikana kaksi kertaa työtyytyväisyyskyselyyn, ensimmäinen oli testaus ja toinen varsinainen tutkimus. Lääninhallitus on maistraattien kanssa käytyjen tuloskeskustelujen yhteydessä velvoittanut tarkastelemaan laaditun henkilöstöbarometrin tulokset yhdessä henkilöstön kanssa ja suorittamaan tarvittavia kehittämistoimenpiteitä.

Turvallisuussuunnitelmia henkilöstön ja omaisuuden turvaamiseksi ei ole laadittu.

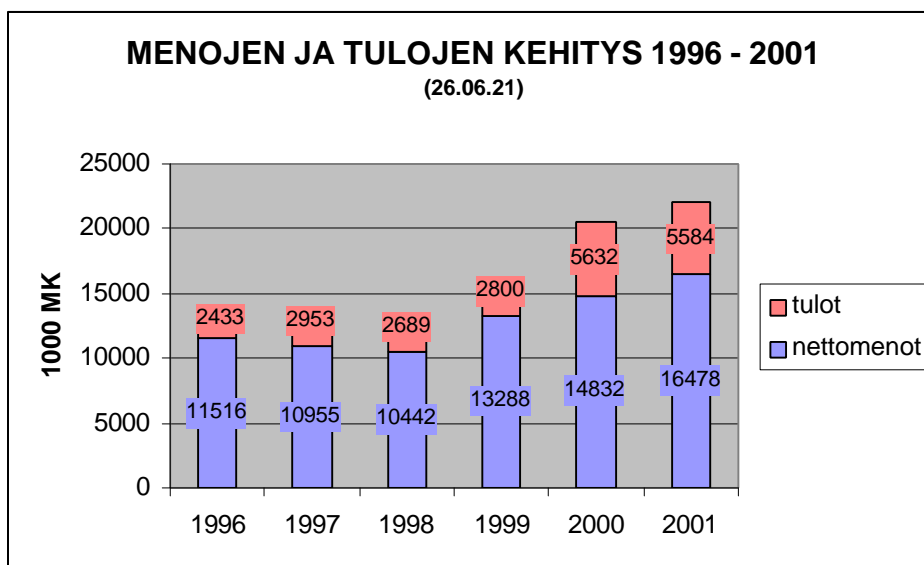
Maistraateilla on sähköpostiosoitteet, joiden kautta tapahtuu jonkin verran asiointia ja kyselyjä sekä palautetta. Internet sivuilla on maistraattien lomaketarjontaa. Maistraatit ovat myös mukana sopimusosapuolina yhteispalvelupisteissä.

Rekisterihallinnon yhteiset tunnusluvut

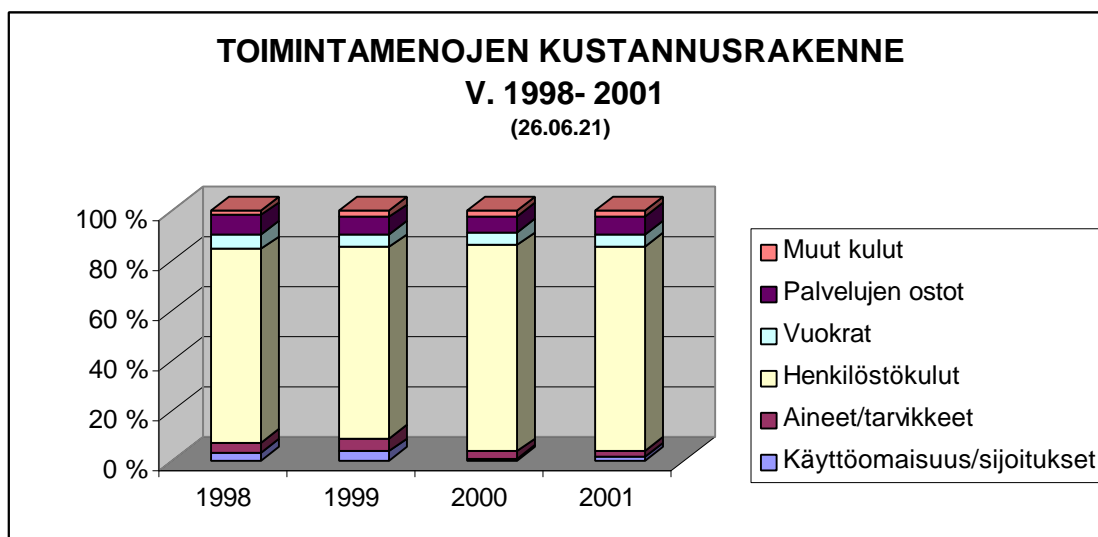
Maistraattien toimintamenot

Bruttomenot kasvoivat 7,8 % vuoteen 2000 verrattuna. Menojen kasvu johtui lähinnä palkkaus- ja vuokramenojen kohoamisesta. Lisäksi atk-laitteisiin investoitiin enemmän kuin vuonna 2000.

Tulot vähenivät 0,1 %. Vähenemistä tapahtui väestötietojärjestelmän sekä kauppa- ja yhdistysrekisterin tuloissa, sen sijaan holhustoimen sekä yleishallinnon tulot lisääntyivät.

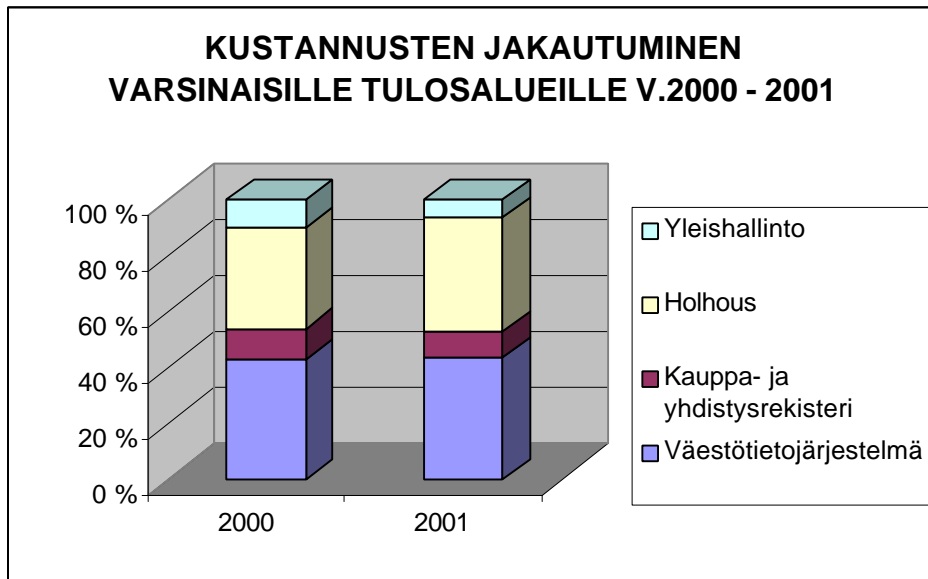

Maistraattien kustannusrakenne on pysynyt samanlaisena vuosina 1998 - 2001 seuraavan kuvan mukaisesti.

Kustannuslaskenta

Seuraavassa kuvassa esitetään kustannusten jakautuminen varsinaisille tulosalueille. Näissä kustannuksissa sekä kustannusvastaavuuslaskelmissa on huomioitu seuraavat kustannukset ja henkilötyövuodet:

Maistraattien taloudellisuuden kehitys tulosalueittain ja toiminnoittain vuosina 2000 - 2001 on esitetty seuraavassa taulukossa:

<i>Taloudellisuus mk/suorite</i>	<i>2000</i>	<i>2001</i>
VTJ: ylläpito	24	30
VTJ: julkisoik. tietopalvelu	15	16
VTJ: liiketal. tietopalvelu	3	2
Kaupparek: ylläpito	152	110
Kaupparek: liiketal.tietopalvelu	17	0
Kaupparek: maksuton palvelu	414	581
Holhous: julkisoik.maksull.palvelu	768	618
Holhous: maksuton palvelu		1027
Yleishallinto: julkisoik. maksull. palvelu	171	104
Yleishallinto: liiketal.palvelu	36	36
Yleishallinto: kaupanvahvistus		120
Yleishallinto: maksuton palvelu	330	334

Holhouksen maksuttoman palvelun sekä yleishallinnon kaupanvahvistuksen taloudellisuutta ei laskettu vuonna 2000.

Maistraattien tuottavuus tulosalueittain ja toiminnoittain vuosina 2000 - 2001 on esitetty seuraavassa taulukossa.

<i>Tuottavuus; suorite/htv</i>	<i>2000</i>	<i>2001</i>
VTJ: ylläpito	14 205	13 066
VTJ: julkisoik. tietopalvelu	22 586	24 814
VTJ: liiketal. tietopalvelu	118 475	180 598
Kaupparek: ylläpito	2 716	3 543
Kaupparek: liiketal.tietopalvelu	19 481	0
Kaupparek: maksuton palvelu	833	667
Holhous: julkisoik.maksull.palvelu	435	617
Holhous: maksuton palvelu	0	371
Yleishallinto: julkisoik. maksull. palvelu	2 694	3 864
Yleishallinto: liiketal.palvelu	9 498	0
Yleishallinto: kaupanvahvistus	0	3 482
Yleishallinto: maksuton palvelu	1 568	1 229

Myöskään tuottavuutta ei ole laskettu vuonna 2000 holhoustoimen maksuttoman palvelun sekä yleishallinnon kaupanvahvistuksen osalta.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat on esitetty seuraavilla sivuilla. Näissä laskelmissa sisäisen hallinnon sekä koulutuksen ja palkallinen poissaolo -tulosalueen kustannukset on vyörytetty varsinaisille tulosalueille ja suoritteille. Vuonna 2001 maistraateissa oli koko vuoden käytössä MATTI-työajanseurantajärjestelmä, jonka avulla jokaisen työaika kohdistettiin tulosalueille.

REKISTERIHALLINNON TALOUSARVION TOTEUMA VUODELTA 2001

Itä-Suomi 2001

Maistraatin suunnittelu- ja seurantalomake; VTJ:n tuottavuus, taloudellisuus ja kustannusvastaavuus

1. Tuottavuus ja taloudellisuus

	211 Ylläpito	212 Julkisoik. tietopalvelu	213 Liiketal. tietopalvelu
Suoritteiden kokonaismäärä; kpl	315 031	46 898	307 017
Henkilöstön määrä; htv	24,11	1,89	1,70
Kustannukset	9 442 047	732 946	668 158
Tuottavuus; suoritetta/htv	13 066	24 814	180 598
Taloudellisuus; mk/suorite	30	16	2

2. Kustannusvastaavuuslaskelma

	Maksuperustelain muk. julkisoik. suoritteet	Maksuperustelain mukaiset liiketal. suoritteet
Tulot; mk	463 062	276 869
Kustannukset; mk		
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset		
40 Aineet, tarv. ja tavarat	8 313	7 319
41 Henkilöstökulut	357 661	318 565
42 Vuokrat	51 559	46 451
43 Palvelujen ostot	42 365	39 718
45 Muut kulut	8 492	6 120
Erilliskustannukset yhteensä	468 390	418 173
Käyttäjäämä; mk	-5 327	-141 304
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista		
poistot	12 729	11 352
korot	1 098	981
muut yhteiskustannukset	250 730	237 652
Yhteiskustannukset yhteensä	264 556	249 985
Kustannukset yhteensä	732 946	668 158
Yli-/alijäämä	-269 883	-391 289

REKISTERIHALLINNON TALOUSARVION TOTEUMA VUODELTA 2001

Itä-Suomi 2001

Maistraatin suunnittelu- ja seurantalomake; kaupparekisterin ja yhdistysrekisterin tuottavuus, taloudellisuus ja kustannusvastaavuus

1. Tuottavuus ja taloudellisuus

	221 Kaupparek. ylläpito ja ...	222 Liiketal. tietopalvelu	223 Maksuton palvelu
Suoritteiden kokonaismäärä; kpl	10 238	0	2 088
Henkilöstön määrä; htv	2,89	0,10	3,13
Kustannukset	1 123 576	39 475	1 213 188
Tuottavuus; suoritetta/htv	3 543	0	667
Taloudellisuus; mk/suorite	110		581

2. Kustannusvastaavuuslaskelma

	Erillislain muk. julkisoikeudelliset suoritteet
Tulot; mk	941 564

Kustannukset; mk	
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset	
40 Aineet, tarv. ja tavarat	13 157
41 Henkilöstökulut	552 367
42 Vuokrat	88 671
43 Palvelujen ostot	67 677
45 Muut kulut	10 519
Erilliskustannukset yhteensä	732 391

Käyttäjäämä; mk	209 173
------------------------	---------

Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista	
poistot	19 385
korot	1 658
muut yhteiskustannukset	370 142
Yhteiskustannukset yhteensä	391 184

Kustannukset yhteensä	1 123 576
------------------------------	-----------

Yli-/alijäämä	-182 011
----------------------	----------

REKISTERIHALLINNON TALOUSARVION TOTEUMA VUODELTA 2001

Itä-Suomi 2001

Maistraatin suunnittelu- ja seurantalomake; holhoustoimen tuottavuus, taloudellisuus ja kustannusvastaavuus

1. Tuottavuus ja taloudellisuus

	231 Julkisoik. maksull. palv.	232 Liiketalou- del- linen palvelu	233 Maksuton palvelu ja muut
Suoritteiden kokonaismäärä; kpl	8 940		3 924
Henkilöstön määrä; htv	14,48	1,55	10,57
Kustannukset	5 524 770	580 961	4 028 000
Tuottavuus; suoritetta/htv	617	0	371
Taloudellisuus; mk/suorite	618		1 027

2. Kustannusvastaavuuslaskelma

	Maksuperuste- lain muk. julkisoik. suoritteet
Tulot; mk	2 506 878

Kustannukset; mk	
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset	
40 Aineet, tarv. ja tavarat	82 951
41 Henkilöstökulut	2 708 725
42 Vuokrat	347 145
43 Palvelujen ostot	199 459
45 Muut kulut	130 122
Erilliskustannukset yhteensä	3 468 403

Käyttäjäämä; mk	-961 525
------------------------	----------

Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista	
poistot	99 635
korot	8 515
muut yhteiskustannukset	1 948 217
Yhteiskustannukset yhteensä	2 056 367

Kustannukset yhteensä	5 524 770
------------------------------	------------------

Yli-/alijäämä	-3 017 892
----------------------	-------------------

REKISTERIHALLINNON TALOUSARVION TOTEUMA VUODELTA 2001

Itä-Suomi 2001

Maistraatin suunnittelu- ja seurantalomake; yleishallinnon tuottavuus, taloudellisuus ja kustannusvastaavuus

1. Tuottavuus ja taloudellisuus

	241 Julkisoik. maksull. palv.	241 Erillislain muk.julkis. oik.suor. (kaupanvah- vistus)	243 Maksuton palvelu ja muut
Suoritteiden kokonaismäärä; kpl	9 659	975	1 512
Henkilöstön määrä; htv	2,50	0,28	1,23
Kustannukset	1 002 567	116 636	504 521
Tuottavuus; suoritetta/htv	3 864	3 482	1 229
Taloudellisuus; mk/suorite	104	120	334

2. Kustannusvastaavuuslaskelma

	Maksuperuste- lain muk. julkisoik. suoritteet	Erillislain muk.julkisoik. suoritteet (kaupanvahvistus)
Tulot; mk	837 958	503 171
Kustannukset; mk		
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset		
40 Aineet, tarv. ja tavarat	31 699	3 675
41 Henkilöstökulut	471 740	54 389
42 Vuokrat	75 801	9 110
43 Palvelujen ostot	53 944	5 811
45 Muut kulut	15 729	2 308
Erilliskustannukset yhteensä	648 913	75 293
Käyttäjäämä; mk	189 045	427 878
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista		
poistot	16 894	1 771
korot	1 488	164
muut yhteiskustannukset	335 273	39 408
Yhteiskustannukset yhteensä	353 655	41 343
Kustannukset yhteensä	1 002 567	116 636
Yli-/alijäämä	-164 609	386 535

8. KIHlakUNNANVIRASTOT

Lääninhallitus on käynyt tulosneuvottelut jokaisen kihlakunnanviraston kanssa erikseen sekä laatinut kirjalliset tulossopimukset.

Yhteistä henkilöstöä kihlakunnanvirastoissa oli 31.12.2001 yhteensä 21.

Lääninhallitus järjesti syksyllä 2001 kolmannet Itä-Suomen läänin kihlakuntapäivät, joissa oli osanottajina kihlakunnanvirastojen osastopäälliköt, erillisvirastojen päälliköt sekä kihlakuntien muut lakimiehet.

Syksyllä järjestettiin myös yhteisen henkilöstön ja kihlakunnanimismiesten koulutuspäivät, jotka painoutuivat henkilöstö- ja taloushallinnon sekä yhteispalvelun ajankohtaisiin asioihin.

TALOUSARVIOTAVOITTEET

Tulostavoite: Kihlakunnanviraston palveluja lisätään yhteispalvelupisteissä. Erityisesti selvitetään palvelutoimistojen ja -pisteiden mahdollisuudet toimia yhteispalvelupisteinä tai niiden palveluiden siirtämistä muiden viranomaisten yhteydessä toimiviin yhteispalvelupisteisiin.

Toteutuminen: Yhteispalvelupisteissä on saatavana kihlakunnanvirastojen eri osastojen peruspalveluja. Palvelutoimistojen palvelujen tuottamista eri viranomaisten kanssa yhteispalvelupisteissä on selvitetty ja edistetty voimakkaasti. Yhteispalvelusopimuksia tehtiin 4 kappaletta. Näistä kolme yhteispalvelupistettä aloitti vuonna 2001 ja yksi 2002. Vireillä on vielä neuvotteluja useiden yhteispalvelupisteiden perustamisesta.

Tulostavoite: Verkkopalveluita lisätään kihlakunnanvirastoissa ja seudullisten tietoverkkojen syntymistä edistetään.

Toteutuminen: Kihlakunnanvirastoissa on lisätty erityisesti sähköisten kotisivujen kautta mahdollisuutta verkkoasiointiin. Sähköisiä lomakkeita on lisätty kotisivuille. Sähköiseen verkkoasiointiin perehtymistä ja yhteispalvelupisteiden virkailijoille sähköisten lomakkeiden käytön opastamista varten on kihlakunnanimismiehille ja yhteiselle henkilöstölle hankittu HST -kortteja.

Kaksisuuntaiseen sähköiseen asiointiin olisi valmiuksia jo muutamassa kihlakunnanvirastossa, mikäli tietotekniset ratkaisut sen sallisivat.

Nurmeksen kihlakunnanvirasto on ollut kiinteässä yhteistyössä Pohjois-Karjalassa Oppiva Ylä-Karjala projektin kanssa ja yhteistyön tuloksena on otettu yksisuuntainen asiointi käyttöön. Yksisuuntainen asiointi mahdollistaa, että poliisin lupahallinnossa allekirjoittamattomat hakemukset tulevat vireille sähköisesti kihlakunnanvirastoon. Asiointi nopeutuu, koska hakemus on virastossa vain allekirjoitettava. Oppiva Vaara- Karjalan kansalaisverkko on laajentunut lähes koko maakunnan alueelle Keski-Karjalan verkoksi. Lieksan kihlakunnassa on seudullisen tietoverkon työasemien määrä kasvanut ja käyttäjät ovat lisääntyneet yksin Lieksassa vuoden aikana 1 000 hengellä. Kansalaisverkon asiakasneuvoja on myös koulutettu opastamaan julkishallinnon palvelujen käytössä. Nurmeksen kihlakunnanvirasto on ollut aktiivisesti mukana Oppiva Ylä-Karjala projektissa. Pieksämäen kihlakunnanvirasto on mukana Oppivat seutukunnat projektin Piisavo-hankkeessa. Ylä-Savon kihlakunnanvirasto on ollut mukana laatimassa YS-Net verkkopalveluiden kehittämisen esiselvitystä. Itä-Savon kuntayhtymässä on tullut vireille seutuportaalihanke. Savonlinnan kihlakunnassa viranomaisyhteistyöryhmän perustava kokous, johon osallistuivat valtion paikallishallintoviranomaisten ja muutaman kunnan edustajat, pidettiin joulukuussa 2001.

Tulostavoite: Yhteisen henkilöstön avulla hoidettavia kihlakuntien hallinto- ja tukipalveluita yhtenäistetään ja laajennetaan.

Toteutuminen: Lääninhallitus ja kihlakunnanvirastot ovat odottaneet sisäasiainministeriön asettaman työryhmän loppuraporttia ja suosituksia yhteisen henkilöstön toimenkuvien yhtenäistämistä ja laajentamisesta. Suurimmissa kihlakunnanvirastoissa toimenkuvat ovat työryhmän linjausten mukaisia. Varsinainen asiaa koskeva selvitystyö ja toimenpite-esitykset tehdään kuluvana vuonna.

Tulostavoite: Kihlakunnanvirastojen toimitiloja koskeva läänikohtainen uudelleen arviointi tehdään toimitilastrategian mukaisesti ja strategian edellyttämät toimenpiteet käynnistetään käytettävissä olevien resurssien mukaisesti.

Toteutuminen: kihlakunnanvirastojen toimitilat on kartoitettu ja erityisesti palvelutoimistojen ylimääräiset tilat on irtisanottu tai irtisanotaan vuokrasopimusten sen salliessa. Kihlakunnanvirastot odottavat poliisin lääninjohtajan toimitilastrategian mukaisia suunnitelmia erikoisesti poliisin erikoistilojen tarpeesta ja sijoittelusta. Tästä johtuvien toimenpiteiden käynnistäminen ei ole mahdollista kihlakunnanviraston tämän hetkisen tasoisella yhteisellä määrärahalla vaan tarvitaan huomattavaa lisäresurssointia.

MUUT TULOSTAVOITTEET

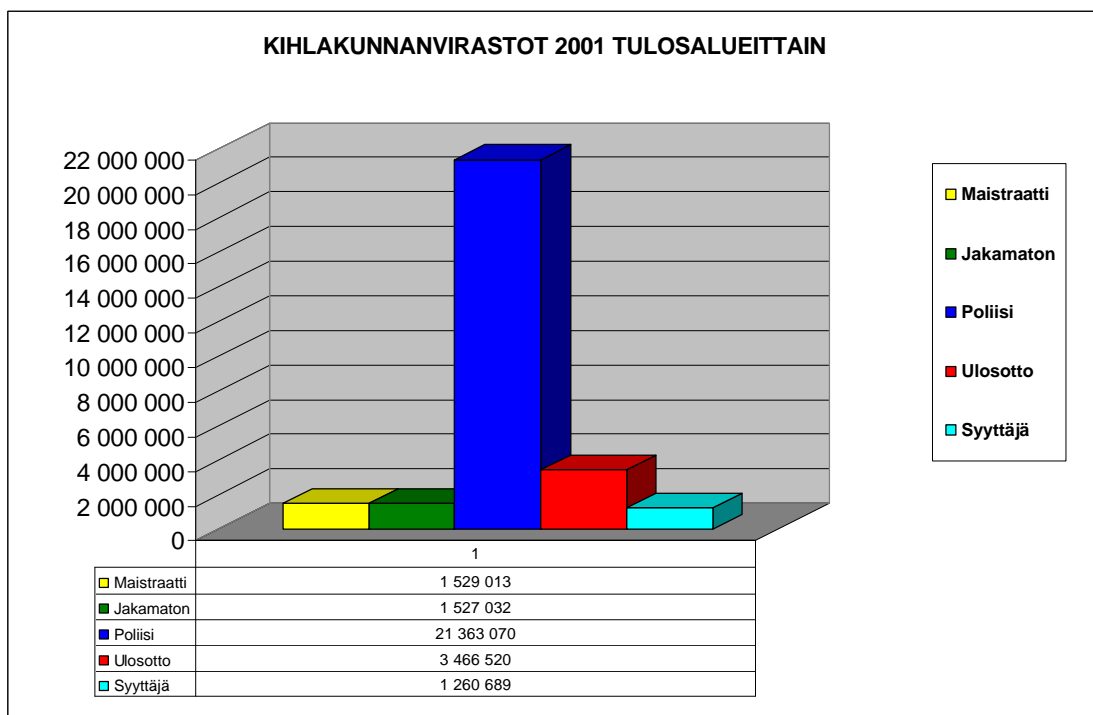
Tulostavoite: Työsuojelu- ja yhteistoimintasopimukset saatetaan voimaan.

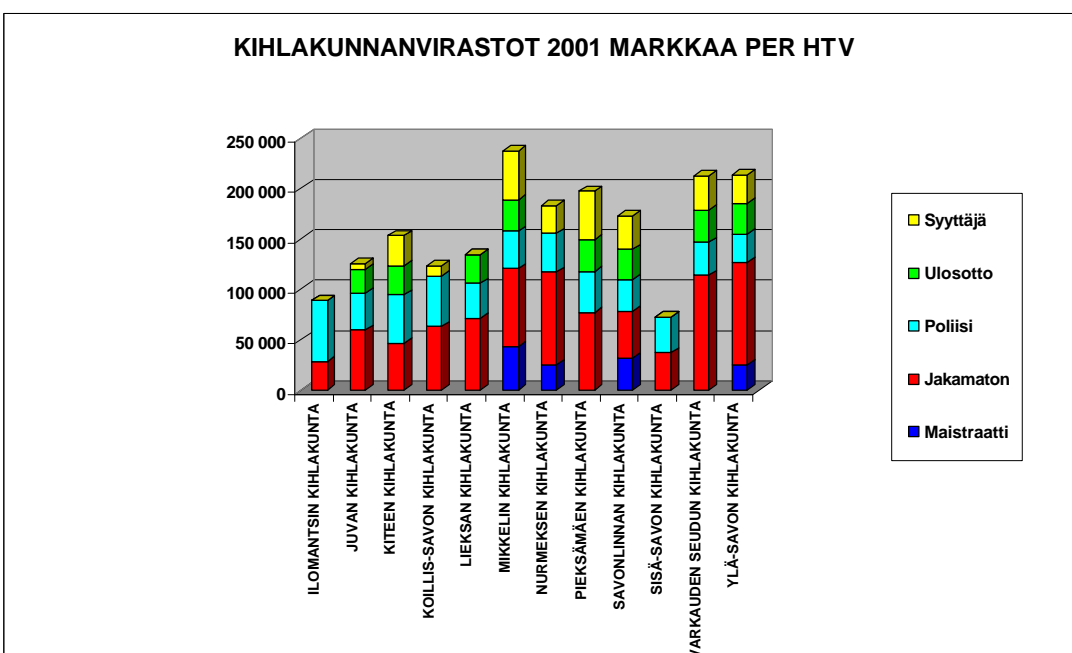
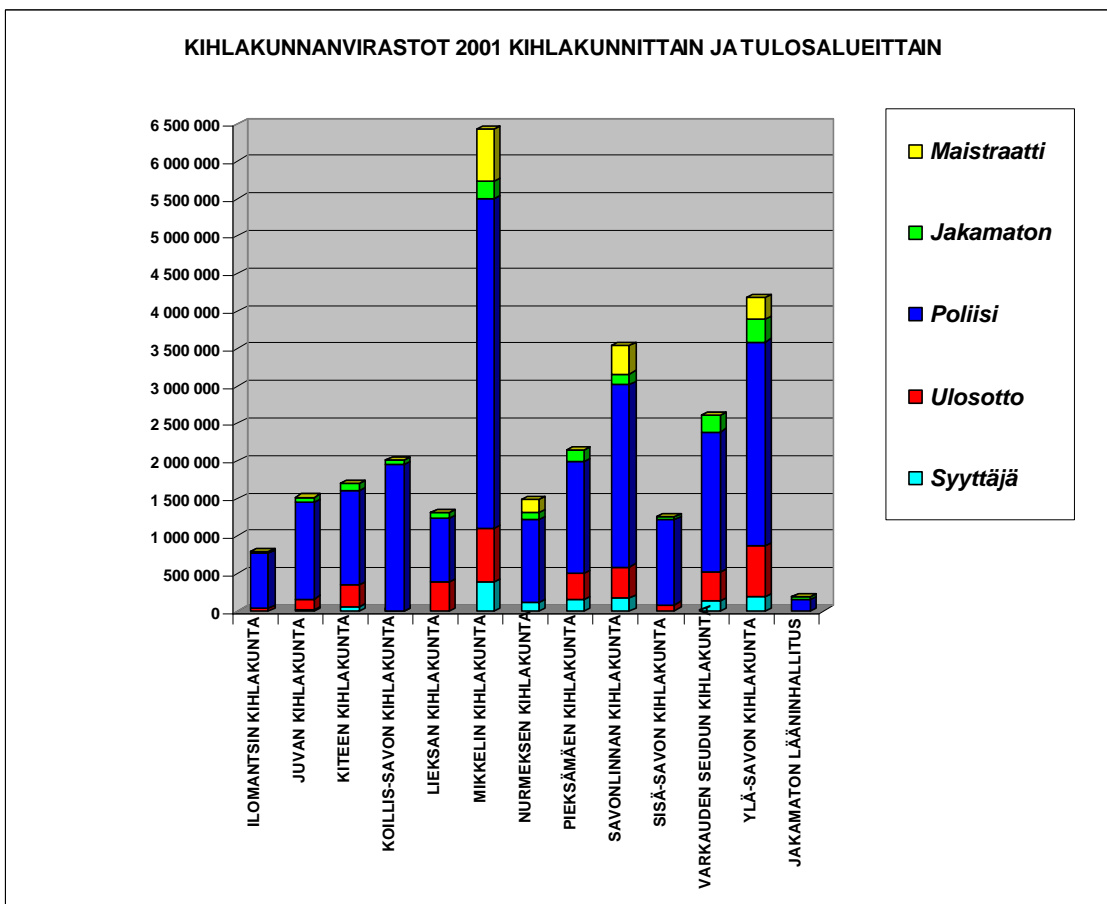
Toteutuminen: Työsuojelu- ja yhteistoimintasopimukset on allekirjoitettu ja niitä noudatetaan.

Tulostavoite: Laaditaan TYKY –toimintasuunnitelmat.

Toteutuminen: Koko virastoa koskevat TYKY –toimintasuunnitelmat on laadittu ja niitä toteutetaan.

Seuraavista kaavioista kihlakunnanvirastojen menot tulosalueittain, menot kihlakunnittain ja tulosalueittain sekä menot mk/htv vuonna 2001.

9. POHJOIS-KARJALAN HÄTÄKESKUS

Toiminnan ja ympäristön muutokset

Hätäkeskuslaitos itsenäisenä keskusvirastona aloitti toimintansa hätäkeskuslain tullessa voimaan 1.1.2001.

Kokeiluhätäkeskus muuttui valtion vakinaiseksi hätäkeskukseksi 1.4.2001 ja siirtyi sisäasianministeriöstä hätäkeskuslaitoksen alueelliseksi yksiköksi.

Pohjois-Karjala on ollut muuttotappioaluetta. Joensuun talousalue on viime aikoina kehittynyt positiivisesti. Sen asukasluku on nousussa ja talouden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut ovat maakuntakeskusten huippua jo toisena vuotena peräkkäin.

Perhekriisejä varten Joensuun kaupungin omistaman Lähtelän turvakodin kanssa on yhteistyösopimus. Psykososiaalisia tarpeita varten on sopimus Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiiriin ea-poliklinikan kanssa. Sairaanhoitopiiriin johdolla ollaan rakentamassa kattavampaa järjestelmää psykososiaalisista ja perhekriiseistä aiheutuvia tarpeita varten.

Joensuun ja Ilomantsin kihlakuntien yhteistyötä lisättiin toimintavuoden kuluessa. Hätäkeskus hälyttää pelastustoimen yksiköt määriteltyjen vasteiden kautta.

Keskuksen toiminnan muuttuessa vakinaiseksi kokeilun aikaiset yhteistyöryhmät purkautuivat ja tilalle perustettiin asetuksen edellyttämä yhteistyöryhmä ja sen työskentelyn tueksi viestintä- ja hälytysjaostot.

Kertomusvuoden aikana toimitilat lisääntyivät 80 m².

Valtion talousarviossa asetetut tulostavoitteet

Turvataan hätäkeskustoiminnan laadukkuus siirryttäessä kokeiluhätäkeskuksista uuteen järjestelmään.

Hätäkeskus huolehtii siitä, että hätäpuheluun vastaamista ja hälyttämistä koskevat seuraavat tavoitteet saavutetaan:

- 90 %:ssa hätäpuheluista vastausaika on alle 10 sekuntia
- 90 %:ssa tehtäväksiantoa edellyttävistä hätäilmoituksista aika ilmoituksesta tehtäväksiantoon on enintään 90 sekuntia
- Hälytystoiminnasta aiheutuvat kustannukset ovat enintään 50 mk/asukas/vuosi.

Hätäkeskustoiminta järjestetään tasapuolisesti koko maassa vuorokaudenajasta riippumatta. Turvataan hätäkeskuksen palveluja käyttäville viranomaisille ja niiden suoritusyksiköille toimintaa tukevat palvelut.

Hätänumerona käytetään yleiseurooppalaista hätänumeroa 112. Hätäkeskukset tiedottavat toiminnasta hätätilanteissa ja hätänumeron käytöstä.

Hätäkeskuksessa on henkilöstöä niin, että palvelut voidaan aina turvata.

Henkilöstön määrä on oikea – hätäkeskukset esittävät tarvittavat virka- ja henkilöstörakenteen muutokset ja toteuttavat ne yhteisen mallin pohjalta. Keski-Suomen ja Pohjois-Karjalan hätäkeskukset nimittävät sosiaali- ja terveystoimen toimiala-asiantuntijat.

Henkilöstö on oikein koulutettua – hätäkeskus huolehtii henkilöstönsä kyvystä työskennellä yhteisen hätäkeskusmallin mukaisesti. Koulutuksessa huomioidaan eri hallinnonalojen hätäkeskustehtävät.

Toteutuminen

Hälytyspäätöksiä on tehty 107 281 kpl. Kentältä saadun palautteen mukaan ongelmia on ollut peräti vähän.

Ajalliset tavoitteet on saavutettu, keskimääräinen vastausviive on 8 sekuntia ja keskimääräinen toimintavalmiusaika on 101 sekuntia. Hälytysten tekemisen tärkein kriteeri on oikea apu oikeaan paikkaan. Kriteerien noudattaminen tuo parhaimman lopputuloksen.

Hätänumeroita on hätäkeskuksesta riippumattomista syistä käytössä edelleen kaksi. Hätäkeskus on ollut mukana esim. 112-päivässä. Hätänumeron käytön valtakunnallinen tiedottaminen ja toimintaohjeiden antaminen hätätilanteessa sopii parhaiten hätäkeskusyksikön tehtäviin.

Ympäri vuorokautinen palvelu on hoidettu parhaan taidon mukaan käytettävissä olevat resurssit huomioiden. Sosiaali- ja terveystoimen asiantuntijan hakuprosessi käynnistyi vuoden lopulla. Henkilöstöä on koulutettu yhteisen hätäkeskusmallin mukaiseen työskentelyyn resurssien rajoissa. Yhteistyö viranomaisten kanssa toimii, vaikka siinä on aina kehittämisen varaa. Viestijärjestelminä käytetään edelleen vanhoja PETO- ja POVI-verkkoja.

4. Palvelusten kysyntä

VUOSI	1999	2000	2001
Hätäkeskukseen tulleita puheluita,			
Joista yleisen hätänumeroon 112 :	60 284	68 533	69 733
Poliisin hätänumeroon 10022 :	36 881	37 293	37 548
Yhteensä:	97 165	105 826	107 281
Vaihteeseen		47 752	49 946
Yhteensä tulleet (vaihte ja hätänumerot):		153 578	157 227
Hätäkeskuksesta soitetut puhelut (operatiivinen toiminta)		42 811	49 946
VÄLITETYT TEHTÄVÄT:			
* palokuntien tehtävät	2 799	2 898	2 867
* poliisin tehtävät	20 219	20 893	20 879
* sairaankuljetustehtävät	25 966	25 897	25 975
* ilmoitukset muille hätäkeskuksille	19	115	12
Vastuuorganisaatioiden valmiustietojen ylläpito-, valvonta-, päivystys-, kysely- ym. palvelutehtävät vastuuorganisaatioille (kohta on noin lukuna, koska poliisi on poistanut rekistereistä mahdollisuuden tarkistaa suoritettujen ATK-kyselyjen määrän)	142 800	158 841	157 517
*turvapuuhelinhälytykset	7 029	7 204	9 104
*viranomaistiedotteet yleisölle	26	3	5
*pelastushelikopteri Ilmari hälytyskertoja	7	27	47
LAKISÄÄTEISET TEHTÄVÄT YHTEENSÄ:	198 865	215 878	216 406
MUUT TEHTÄVÄT			
Automaattisten rikosilmoittimien hälytykset(ryöstö/murto)	538	603	524
Kunnallistekniset hälytykset (LVIS ja Hissit)	200	281	177
MUUT TEHTÄVÄT YHTEENSÄ:	738	884	701
TEHTÄVÄT YHTEENSÄ:	199 603	216 762	217 107
Automaattisia paloilmittimia kytketty	308	315	331
Automaattisten paloilmittimien hälytykset: (sis.suoritteisiin)			
- kokeiluja	3 169	3 556	3 445
- palohälytyksiä	499	560	616
- laitevika	512	631	726
- yhteysvika	252	445	571
Automaattisia rikosilmoittimia kytketty 31.12.2000	120	113	112
- kokeiluja		463	427
LVI- ja hissihälyttimiä kytketty 31.12.2001	12	12	14
Turvapuhelimia kytketty	490	424	466

poliisin kyselyt 83 000 ja H tehtävät 74 517 = 157 517

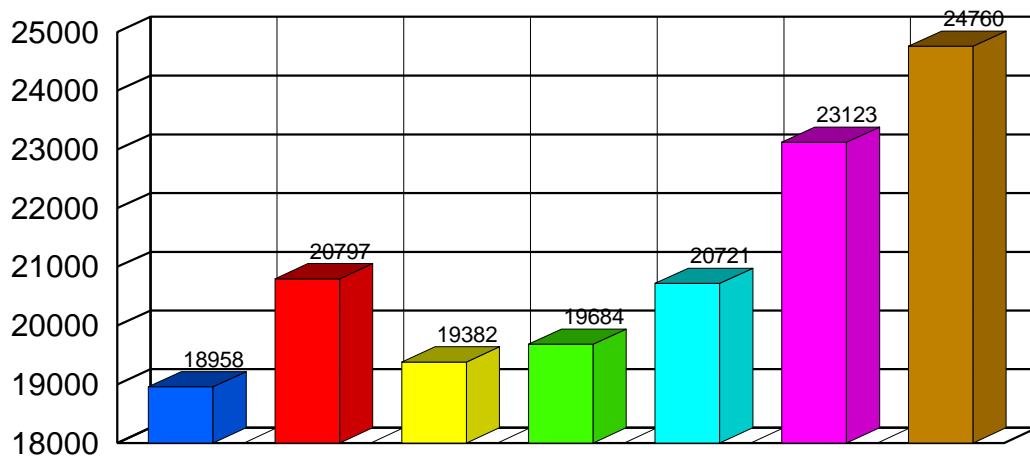
Tehtävien jakautuminen tunneittain ja viranomaisittain v. 2001

Saapuneet ilmoitukset viikonpäivittäin 1.1.-31.12.2001

Sunnuntai	18 958	kpl
Maanantai	20 797	kpl
Tiistai	19 382	kpl
Keskiviikko	19 684	kpl
Torstai	20 721	kpl
Perjantai	23 123	kpl
Lauantai	24 760	kpl

=====

Yhteensä:	147 425	kpl
------------------	----------------	------------

Hätäkeskuksen talous**Määrärahat**

Hätäkeskukselle myönnettiin määrärahaa yhteensä 10 800 000mk (8 050 000mk). Lisäksi käytettävissä olivat vuoden 2000 siirtomääräraha 529 310,92 mk eli yhteensä 11 329 310,29 mk.

Talousarvion toteutuminen

Talousarviotili	Määräraha	Käytetty/ Kertynyt	Siirretty vuo- delle 2002	Vertailu tal.arviioon
400.26.80.21.3 Siirtomääräraha	529.310,92			
26.80.213 Toimintamenot	10.800.000	9.611.481,35	1.717.829,57	
Tulot	178.000	199.683,64		+ 21.683,64

Kustannusvastaavuuslaskelma

	2001 Arvio mk	2001 Toteutunut mk
Tuotot		
Maksullisen toiminnan tuotot		
- maksullisen toiminnan myyntituotot	178.000	199.683
- maksullisen toiminnan muut tuotot		
Yhteensä	178.000	199.863
Kustannukset		
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset		
- aineet, tarvikkeet ja tavarat		1.329
- henkilökustannukset		115.040
- vuokrat		764
- palvelujen ostot		5.148
- muut erilliskustannukset		578
Yhteensä		122.859
Käyttäjäämä		
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista		
- tukitoimintojen kustannukset		13.840
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä		13.840
Kokonaiskustannukset yhteensä		136.699
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)		+63.164

Kokonaisarvio toimintavuodesta ja tulevaisuuskatsaus

Vuosi oli kokonaisuutena tiukka johtuen lähinnä tehtävien jatkuvasti kasvavasta määrästä, vakinaistamisen yhteydessä viipyneistä ratkaisuista sekä kiinteistön kosteusvaurioiden aiheuttamista ylimääräisistä ongelmista.

Kokonaisuuden kannalta positiivista oli ja on vakinaistamisen tuoma varmuus, henkilökunnan lisäys, tietojärjestelmän toimivuus ja tulossa oleva radiojärjestelmän muutos.

Johtamisjärjestelmän muutos selkeyttää operatiivista työskentelyä ja sen johtamista.

Valtakunnallista tietoutta hätäkeskusjärjestelmästä tulee jakaa nykyistä enemmän.

10. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA NIIDEN LIITTEINÄ ANNETTAVAT TIEDOT**10.1 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT****TILIVIRASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA**

	1.1.2001 - 31.12.2001		1.1.2000 - 31.12.2000	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	28 048 190,20		28 453 833,79	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	248 344,76		195 749,16	
Muut toiminnan tuotot	<u>5 179 297,41</u>	<u>33 475 832,37</u>	<u>4 252 933,89</u>	<u>32 902 516,84</u>
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-12 869 647,65		-13 489 138,74	
Henkilöstökulut	-282 951 720,96		-276 305 626,29	
Vuokrat	-34 300 914,39		-34 087 471,85	
Palvelujen ostot	-29 749 841,16		-29 445 906,84	
Muut kulut	-7 971 467,42		-8 233 644,00	
Poistot	-6 560 230,77		-6 879 689,03	
Sisäiset kulut	<u>-31 006 111,55</u>	<u>-405 409 933,90</u>	<u>-11 435 703,37</u>	<u>-379 877 180,12</u>
JÄÄMÄ I		-371 934 101,53		-346 974 663,28
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT				
Rahoitustuotot	74 904,56		69 638,08	
Rahoituskulut	<u>-15 587,92</u>	<u>59 316,64</u>	<u>-28 050,72</u>	<u>41 587,36</u>
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	15 773,45		13 969,90	
Satunnaiset kulut	<u>-48 204,67</u>	<u>-32 431,22</u>	<u>-22 960,84</u>	<u>-8 990,94</u>
JÄÄMÄ II		-371 907 216,11		-346 942 066,86
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
KULUT				
Kunnille	-78 604 165,99		-74 917 625,57	
Kuntayhtymille	-172 743 079,56		-180 025 456,91	
Elinkeinoelämälle	-30 790 356,02		-30 102 298,09	
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	-13 663 652,14		-15 487 370,93	
Kotitalouksille	-2 096 781,02		-2 087 568,95	
Kulujen palautukset	<u>40 073,35</u>	<u>-297 857 961,38</u>	<u>91 599,84</u>	<u>-302 528 720,61</u>
JÄÄMÄ III		-669 765 177,49		-649 470 787,47
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	62 611 847,00		58 205 507,00	
Muut pakolliset maksut	9 184,98		15 296,90	
Perityt arvonnisäverot	206 270,07		219 724,39	
Suoritetut arvonnisäverot	<u>-15 967 352,05</u>	<u>46 859 950,00</u>	<u>-15 091 076,81</u>	<u>43 349 451,48</u>
TILIKAUDEN KULUJÄÄMÄ		<u>-622 905 227,49</u>		<u>-606 121 335,99</u>

TILIVIRASTON TASE

VASTAAVAA	31.12.2001		31.12.2000	
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	356 026,00		432 452,35	
Muut pitkävaikutteiset menot	322 693,02	678 719,02	373 575,18	806 027,53
Aineelliset hyödykkeet				
Rakennelmat	49 723,78		27 300,00	
Koneet ja laitteet	13 328 407,47		13 767 748,92	
Kalusteet	1 544 891,06		1 190 850,50	
Muut aineelliset hyödykkeet	531 222,93	15 454 245,24	472 227,99	15 458 127,41
Käyttöomaisuusarvopap. ja muut pitkä.sijoitukset				
Käyttöomaisuusarvopaperit	971 200,00	971 200,00	985 600,00	985 600,00
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
Pitkäaikaiset saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset	2 984 294,84	2 984 294,84	3 312 291,80	3 312 291,80
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	583 969,61		849 733,40	
Siirtosaamiset	105 503,88		67 962,44	
Muut lyhytaikaiset saamiset	11 754 931,85		2 677 864,05	
Ennakkomaksut	1 451 474,14	13 895 879,48	1 222 135,56	4 817 695,45
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat				
Kassatili	219 020,00		183 301,00	
Muut rahat ja pankkisaamiset	8 335 387,44	8 554 407,44	8 434 691,86	8 617 992,86
VASTAAVAA YHTEENSÄ	42 538 746,02		33 997 735,05	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Valtion pääoma				
Valtion pääoma 1.1.1998	-51 738 889,35		-51 738 889,35	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	363 493,93		1 263 642,62	
Pääoman siirrot	626 828 807,92		605 221 187,30	
Tilikauden kulujaämä	-622 905 227,49	-47 451 814,99	-606 121 335,99	-51 375 395,42
VIERAS PÄÄOMA				
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	9 987 510,84		10 414 334,21	
Saadut ennakot	81 525,33		0,00	
Ostovelat	24 357 947,92		25 877 698,46	
Tilivirastojen väliset tilitykset	5 872 589,15		6 667 548,25	
Edelleen tilitettävät erät	8 900 638,10		8 545 909,23	
Siirtovelat	40 657 787,60		33 714 878,50	
Muut lyhytaikaiset velat	132 562,07	89 990 561,01	152 761,82	85 373 130,47
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	42 538 746,02		33 997 735,05	

TILIVIRASTON TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA

		TILINPÄÄTÖS 2000	TALOUSARVIO 2001	TILINPÄÄTÖS 2001	TILINPÄÄTÖS - TALOUSARVIO
TULOARVIOTILIT					
110401	ARVONLISÄVERO	144 132,63	147 835,81	147 835,81	0,00
110403	APTEEKKIMAKSUT	58 205 507,00	62 611 847,00	62 611 847,00	0,00
122675	TULOT POLIISIN LUPAPALVELUISTA	17 947 848,60	18 545 160,99	18 545 160,99	0,00
122699	SISÄASIAINMINISTERIÖN MUUT TULOT	919 694,76	837 369,37	837 369,37	0,00
1226991	LÄÄNINHALLITUSTEN LAINANHOITOMAKSUT	854 880,60	735 466,20	735 466,20	0,00
1226992	MUUT TULOT	64 814,16	101 903,17	101 903,17	0,00
123035	HIRVIELÄINTEN METSÄSTYSMAKSUT	67 155,00	138 520,00	138 520,00	0,00
123099	MAA- JA METSÄTALOUSHIN. MUUT TULOT	1 000,00	3 020,00	3 020,00	0,00
123299	KAUPPA- JA TEOLLISUUSMIN. MUUT TULOT	31 500,00	31 500,00	31 500,00	0,00
12329907	MUUT TULOT	31 500,00	31 500,00	31 500,00	0,00
123398	VALTIONAPUJEN PALAUTUKSET	86 599,84	3 091,48	3 091,48	0,00
12339801	KUNNALLINEN SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO	86 599,84	0,00	0,00	0,00
12339803	MUUT VALTIONAVUT JA OSUUDET	0,00	3 091,48	3 091,48	0,00
123901	SAKKORAHAT	15 296,90	9 184,98	9 184,98	0,00
123902	VERONLISÄYKSET JA VIIVEKOROT	2 247,10	916,60	916,60	0,00
123904	MENORÄSTIEN/SIIRR. MÄÄRÄRAH. PERUUT	152 457,58	3 398,17	3 398,17	0,00
123909	PÄIVÄ- JA ÄITIYSRAHAT, SOSIAALITURVAM	2 746,57	0,00	0,00	0,00
123910	MUUT SEKALAISET TULOT	12 049,02	544 899,41	544 899,41	0,00
130301	OSINKOTULOT	63 600,00	70 704,00	70 704,00	0,00
150104	MUIDEN LAINOJEN LYHENNYKSET	9 295,60	16 147,80	16 147,80	0,00
TULOARVIOTILIT YHTEENSÄ		77 661 130,60	82 963 595,61	82 963 595,61	0,00
MENOARVIOTILIT					
260521	TOIMINTAMENOT LÄÄNINHALLITUS (S2V)	53 699 000,00	55 672 000,00	55 672 000,00	0,00
260621	TOIMINTAMENOT REKISTERIHALL. (S2V)	14 993 000,00	15 513 000,00	15 513 000,00	0,00
260721	KIHLAKUNNANVIR. TOIMINTAMENOT (S2V)	28 890 000,00	28 056 000,00	28 056 000,00	0,00
267521	TOIMINTAMENOT POLIISI (S2V)	234 530 010,00	244 197 000,00	244 197 000,00	0,00
268021	PELASTUSHALLINNON TOIMINTAMENOT (S2V)	8 050 000,00	10 830 000,00	10 830 000,00	0,00
2680213	HÄTÄKESKUSTEN TOIMINTAMENOT (S2V)	8 050 000,00	10 800 000,00	10 800 000,00	0,00
2680214	MUUT PELASTUSHALLINNON TOIMINTAMENOT (S2V)	0,00	30 000,00	30 000,00	0,00
268022	ERITYISMENOT PELASTUSHALLINTO (A)	350 186,74	192 900,00	192 889,54	10,46
268031	VALTIONOSUUDET (S2V)	2 662 000,00	6 993 000,00	6 993 000,00	0,00
2680311	VALT.OS. KUN. HÄTÄKESK. PERUSTAMISKUST. (S2V)	0,00	115 000,00	115 000,00	0,00
2680312	VALT.OSUUS PELASTUSTOIMEN KALUSTOHANK. (S2V)	2 605 000,00	6 730 000,00	6 730 000,00	0,00
2680313	PELASTUSTOIMILAIN 74 § MUKAISET AVUST. (S2V)	57 000,00	148 000,00	148 000,00	0,00
269735	VALTION KORV. EDUNVALV.PALV. TUOT. (A)	2 867 770,00	3 149 000,00	3 148 525,00	475,00
269861	EU-ALUEK.EH.RAH. OSAL EU RAK.RAH.OHJ. (A)	2 620 743,19	11 326 500,00	10 023 334,61	1 303 165,39
26986151	EAKR ITÄ-SUOMI (A)	2 620 743,19	11 326 500,00	10 023 334,61	1 303 165,39
288024	VEL-PERUST/VARHAISKUNTOTUSTOIM. (S2V)	106 694,00	89 053,76	89 053,76	0,00
288123	ARVONLISÄVEROMENOT (A)	14 770 499,94	14 884 085,20	14 884 085,20	0,00
290122	KEHITTÄMISTOIMINTA (S3V)	30 000,00	30 000,00	30 000,00	0,00
2901222	KIRJASTOTOIMEN KEHITTÄMINEN JA TUTKIMUS (S3V)	30 000,00	0,00	0,00	0,00
290122	KEHITTÄMISTOIMINTA (S3V)	0,00	30 000,00	30 000,00	0,00
290162	EU:N RAK.RAHAST. VALT. RAHOIT./OPM (A)	3 609 552,62	26 504 200,00	23 783 831,72	2 720 368,28
2901621	ESR 2000 - 2006 (A)	1 732 277,14	18 974 700,00	18 318 493,52	656 206,48
2901622	EAKR ITÄ-SUOMI (A)	1 877 275,48	7 529 500,00	5 465 338,20	2 064 161,80
296922	OPETUSTOIMEN HENKILÖSTÖKOUL. (S2V)	400 000,00	584 000,00	584 000,00	0,00
29692209	OPETUSTOIMEN HENKILÖSTÖKOULUTUS (S2V)	400 000,00	0,00	0,00	0,00
29692211	OPETUSMINISTERIÖN KÄYTETTÄVÄKSI (S2V)	0,00	584 000,00	584 000,00	0,00
296931	VALT.OSUUS AMM. LISÄKOUL. KÄYTTÖK. (A)			8 276 369,22	3 630,78
		0,00	8 280 000,00		

	TILINPÄÄTÖS 2000	TALOUSARVIO 2001	TILINPÄÄTÖS 2001	TILINPÄÄTÖS - TALOUSARVIO
29693123 ITÄ-SUOMEN LÄÄNINHALLITUS	0,00	8 280 000,00	8 276 369,22	3 630,78
296933 AMMATILLINEN LISÄKOULUTUS (S2V)	60 850 000,00	39 000 000,00	39 000 000,00	0,00
29693304 AMMATILLINEN LISÄKOULUTUS (S2V)	60 850 000,00	0,00	0,00	0,00
29693333 AMMATILLINEN LISÄKOULUTUS (S2V)	0,00	39 000 000,00	39 000 000,00	0,00
298853 VEIK/RAHA-ARP.VOIT. TIETEEN TUKEMIS (A)	0,00	30 000,00	29 995,82	4,18
29885307 MUUT TIETEEN TUKEMISESTA AIH. MENOT (A)	0,00	30 000,00	29 995,82	4,18
299021 TAIDETOIMIKUNTIEN TOIMINTAMENOT (S2V)	150 000,00	150 000,00	150 000,00	0,00
2990211 TAIDETOIMIKUNTIEN TOIMINTAMENOT (S2V)	150 000,00	150 000,00	150 000,00	0,00
299052 VEIK/RAHA-ARP. VOITTOVARAT/TAIDE (A)	6 056 144,09	6 300 000,00	6 286 075,19	13 924,81
29905201 ELOKUVATAITEEN EDISTÄMINEN (A)	99 125,60	110 000,00	110 000,00	0,00
299052171 AVUSTUKSET KIRJASTOILLE (A)	12 502,48	20 000,00	6 100,79	13 899,21
29905220 TAIDETOIMIKUNTIEN HALLINTOMENOT (A)	799 907,01	0,00	0,00	0,00
29905221 TAIDETOIMIKUNTIEN HALLINTOMENOT (A)	0,00	800 000,00	799 998,09	1,91
29905221 TAIDETOIMIK. TAITEEN EDISTÄMISEEN (A)	5 144 609,00	0,00	0,00	0,00
29905222 TAIDETOIMIK. TAITEEN EDISTÄMISEEN (A)	0,00	5 370 000,00	5 369 976,31	23,69
299850 VEIK/RAHA-ARP. VOITTOVA/URH./LIIKUNTA (A)	3 819 553,57	3 990 000,00	3 989 108,39	891,61
29985003 LASTEN JA NUORTEN LIIKUNTAOHJELMA (A)	1 470 000,00	1 050 000,00	1 050 000,00	0,00
299850061 LIIKUNTAPAIIKARAKENYTTÄMINEN (A)	2 000 000,00	2 600 000,00	2 600 000,00	0,00
29985012 LÄÄNIEN LIIKUNTATOIMI (A)	349 553,57	340 000,00	339 108,39	891,61
299950 VEIKK/RAHA-ARP. VOITTOV./NUOR.KASVAT (A)	825 290,91	985 000,00	972 992,78	12 007,22
29995008 KOULULAISTEN ILTAPÄIVÄTOIMINTA (A)	400 000,00	415 000,00	402 999,98	12 000,02
29995010 LÄÄNIEN NUORISOTOIMI (A)	425 290,91	420 000,00	420 000,00	0,00
29995011 ENNALTAEHKÄISEVÄ HUUMETYÖ (A)	0,00	150 000,00	149 992,80	7,20
299951 NUORTEN TYÖPAJATOIM KEHITTÄMINEN (S2V)	710 000,00	750 000,00	750 000,00	0,00
300425 ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO (A)	230 427,68	300 000,00	298 490,01	1 509,99
312421 PERUSTIENPITO (S2V)	279 000,00	161 000,00	161 000,00	0,00
3124212 MUU PERUSTIENPITO (S2V)	279 000,00	161 000,00	161 000,00	0,00
316063 JOUKKOLIIKENT PALV. OSTO JA KEHITT. (S3V)	45 000 000,00	34 500 000,00	34 500 000,00	0,00
3160632 JOUKKOLIIKENTEN PALV. OSTO (S3V)	45 000 000,00	26 000 000,00	26 000 000,00	0,00
3160634 KAUPUNKI / SEUTULIPPUALENNUSTEN VALT.APU (S3V)	0,00	8 500 000,00	8 500 000,00	0,00
321095 MAANOMIST. OSUUS PUOLUSTUSMAKS (A)	15 750,00	15 750,00	15 750,00	0,00
330626 MIELENTILATUTKIMUSTOIMINNAN MENOT (A)	5 069 220,00	7 173 980,00	7 173 980,00	0,00
333231 VALT.OSUUS KUN. SOS/TERV.PALV.P.KUST (A)	30 049 628,00	25 180 240,00	25 180 240,00	0,00
3332311 PIENET HANKKEET (A)	30 049 628,00	20 791 740,00	20 791 740,00	0,00
3332312 SUURET HANKKEET (A)	0,00	4 388 500,00	4 388 500,00	0,00
333232 KORVAUS ERIK..HOITOL. MUK. TUTK.TOIM (A)	49 972 009,00	52 254 000,00	52 254 000,00	0,00
333233 VALT KORVAUS LÄÄKÄR.KOUL.AIH.KUST (A)	59 693 605,00	61 213 900,00	61 213 900,00	0,00
3332331 KOULUTUSKORVAS YLIOPISTOLLISILLE SAIRAAL. (A)	45 894 005,00	47 988 000,00	47 988 000,00	0,00
3332332 ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN KORVAUKSET (A)	7 888 200,00	8 597 500,00	8 597 500,00	0,00
3332334 LÄÄKÄRIN PERUSTERV.HUOLLON LISÄKOUL.KORV. (A)	5 803 400,00	4 369 600,00	4 369 600,00	0,00
3332335 HAMMASLÄÄKÄRIN KÄYTÄNNÖN PALVELU (A)	108 000,00	258 800,00	258 800,00	0,00
333234 KORVAUS KUNNILLE POTILASSIIRROISTA (A)	115 900,00	112 800,00	112 800,00	0,00
3332342 POTILASSIRROT (A)	115 900,00	112 800,00	112 800,00	0,00
333237 VALT.KORV. LASTEN/NUOR PSYKIAT PALV. (K)	8 058 000,00	4 426 000,00	4 426 000,00	0,00
333238 VALT.OS. KUN. SOS/TERV.PALV.KÄYKUST (A)	9 483 274,00	0,00	0,00	0,00
3332381 TOIMEENTULOTURVA (A)	1 824 392,00	0,00	0,00	0,00
3332382 LASTEN KOTIHOIDON TUKI (A)	2 693 191,00	0,00	0,00	0,00
3332383 SOSIAALIPALVELUT (A)	3 222 155,00	0,00	0,00	0,00
3332384 YMPÄRISTÖTERVEYDENH JA YMP.SUOJELUN HALL. (A)	430 519,00	0,00	0,00	0,00
3332385 KANSANTERVEYSTYÖ (A)	1 266 074,00	0,00	0,00	0,00
3332386 ERIKOISSAIRAANHOITO (A)	46 943,00	0,00	0,00	0,00
340561 EUR. SOSIAALIRAH. OSAL. EU:N RAK. OHJ. (A)	2 321 062,12	32 775 700,00	25 719 279,98	7 056 420,02
3405611 ESR 2000 - 2006 (A)	2 321 062,12	32 775 700,00	25 719 279,98	7 056 420,02
340562 EU:N RA.RAH. VALT. RAH.OS./TYÖMIN. (A)	0,00	1 300 000,00	484 065,00	815 935,00
3405622 EAKR 2000 - 2006 (A)	0,00	1 300 000,00	484 065,00	815 935,00
340602 PALKKAPERUSTEINEN TYÖLLISTÄMISTUKI (A)	4 355 968,73	3 860 547,00	3 840 705,55	19 841,45
3406021 PALKKAUKSET (A)	4 355 968,73	3 860 547,00	3 840 705,55	19 841,45
MENOARVIOTILIT YHTEENSÄ	654 634 289,59	700 779655,96	688 831 471,77	11 948 184,19
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	<u>-576 973158,99</u>		<u>-605 867876,16</u>	

10.2 TILINPÄÄTÖSLASKELMIEN LIITTEINÄ ANNETTAVAT TIEDOT

LIITE 1 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tilivirastossa yhdenmukaisin periaattein käyttömajaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöiän mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet eivät ole muuttuneet varainhoitovuoden aikana.

Omaisuusryhmä	Poistomenetelmä	Vuotuinen poisto %	Poistoaika	Jäännösarvo %
1120 Ostetut atk-ohjelmistot	Tasapoisto	33,33	3 vuotta	0
1140 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	Tasapoisto	33,33	3 vuotta	0
1149 Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	20	5 vuotta	0
123 Rakennelmat	Tasapoisto	20	5 vuotta	0
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	Tasapoisto	33,33	3 vuotta	0
125-126 Koneet ja laitteet (kaikki muut)	Tasapoisto	20	5 vuotta	0
127 Kalusteet	Tasapoisto	20	5 vuotta	0
128 Muut aineelliset hyödykkeet	Tasapoisto	20	5 vuotta	0
1280 Taide-esineet	Ei poistoja			
13 Käyttömajaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	Ei poistoja			

Poistomenettelyn alarajana on yhden vuoden taloudellinen pitoaika ja kolmen tuhannen (3.000) markan arvonnisäveroton hankintahinta.

Vähäiset omaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 3.000 mk, on kirjattu vuosikuluksi.

LIITE 2 Henkilöstökulut ja luontoisedut sekä lomapalkkavelka

HENKILÖSTÖKULUT JA LUONTOISEDUT	1.1 - 31.12.2001 mk
PALKAT JA PALKKIOT	224.462.944,49 mk
LUONTOISEDUT	35.760 mk
ELÄKEKULUT	42.714.950,74 mk
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	15.773.825,73 mk
YHTEENSÄ	282.987.480,96 mk

Palkat ja palkkiot sisältävät palkkioita 2.760.768 mk sekä tulospalkkioita 0 mk

LOMAPALKKAVELAT	1.1.2001 MK mk	31.12.2001 mk
	32.410.903,20	33.355.357,87

LIITE 3 Kansallisomaisuuden ja käyttöomaisuuden hankintamenojen ja muiden pitkävaikutteisten menojen muutokset

	Aineettomat hyödykkeet						Käyttöomaisuus- arvopaperit	
	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävai- kutteiset menot	123 Rakennelmat	125 -126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineelli- set hyödykkeet	130 Käyttöomai- suusarvopaperit	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.2001	1 872 356,65	458 921,87	90 474,57	34 023 457,24	3 244 004,10	472 728,00	985 600,00	41 147 542,43
Lisäykset	115 462,94	57 255,30	33 786,89	5 481 323,38	808 512,43	69 318,84	0,00	6 565 659,78
Vähennykset	-104 282,00	0,00	0,00	-1 661 390,81	-5 672,14	0,00	-14 400,00	-1 785 744,95
Hankintameno 31.12.2001	1 883 537,59	516 177,17	124 261,46	37 843 389,81	4 046 844,39	542 046,84	971 200,00	45 927 457,26
Kertyneet poistot 1.1.2001	1 439 904,30	85 346,69	63 174,57	20 255 708,32	2 053 153,60	500,01	0,00	23 897 787,49
Vähennysten kertyneet poistot	-104 282,00	0,00	0,00	-1 512 448,18	-5 672,14	0,00	0,00	-1 622 402,32
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	191 889,29	108 137,46	11 363,11	5 759 399,26	454 471,87	10 323,90	0,00	6 535 584,89
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat pois- tot	0,00	0,00	0,00	12 322,94	0,00	0,00	0,00	12 322,94
Tilikauden arvonalennukset								0,00
Kertyneet poistot 31.12.2001	1 527 511,59	193 484,15	74 537,68	24 514 982,34	2 501 953,33	10 823,91	0,00	28 823 293,00
Arvonkorotukset								0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2001	356 026,00	322 693,02	49 723,78	13 328 407,47	1 544 891,06	531 222,93	971 200,00	17 104 164,26

Liite 4 Kansallis- ja käyttöomaisuuden arvonkorotukset

Tilivirastossa ei ole tehty kansallis- ja käyttöomaisuuteen kohdistuvia arvonkorotuksia.

LIITE 5 Viraston ja laitoksen myöntämät, varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleet lainat eriteltyinä

Tilivirastolla on hoidossaan entisen Pohjois-Karjalan lääninhallituksen 10.3.1980 päätöksellä myönnetty siirtokustannuksista 9.3.1962 (muutettu 31.1.1969) annetun vuokra-alueiden järjestelylain mukainen laina, joka on nostettu rahana lääninhallituksen lääninkassasta.

Lääninhallitus hoitaa myös lainan takaisinperinnän.

Lainan ulkona olevan pääoman määrä 31.12.2001 oli 0,00 mk.

Laina on loppuun maksettu.

Lainat käyttötarkoituksittain eriteltyinä	Lainapääoma 1.1.2001 mk	Muutos 2001 mk	Lainapääoma 31.12.2001 mk
Siirtokustannuslaina	16.147,80	16.147,80	0,00

LIITE 6 Viraston ja laitoksen myöntämät, varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleet valtiontakaukset, valtion takuut ja muut vastuusitoumukset eriteltyinä

Tilivirastolla ei ole sen myöntämiä varainhoitovuoden 2001 päättyessä voimassa olevia valtiontakauksia eikä valtion takuita.

Muut vastuusitoumukset, mk

Leasingvastuut	31.12.2001
Kopiokoneet	
Tilikaudella 2002 maksettavat	616.528
Myöhemmin maksettavat	1.383.912
Postimaksukoneet	
Tilikaudella 2002 maksettavat	77.364
Myöhemmin maksettavat	117.516
Puhelinvaihte	
Tilikaudella 2002 maksettavat	185.688
Myöhemmin maksettavat	222.024
Muut koneet ja laitteet	
Tilikaudella 2002 maksettavat	35.305
Myöhemmin maksettavat	37.623
Leasingvastuut yhteensä	2.675.960

Leasingsopimukset ovat pääsääntöisesti 3, 4 tai 5 vuoden leasingsopimuksia, joihin ei liity lunastusehtoja.

Vastuusitoumuksia muiden tilivirastojen puolesta ei ole.

Muita vastuusitoumuksia ja taloudellisia vastuita, joita ei ole merkitty taseeseen ei tilivirastolla ole.

Liite 7 Peruste, jonka mukaista kurssia on käytetty muunnettaessa ulkomaanrahan määräiset velat, saamiset ja muut sitoumukset suomen rahaksi

Virastolla ei ole ulkomaanrahan määräistä velkaa, saamista tai muuta sitoumusta, joka olisi pitänyt muuntaa Suomen rahaksi.

LIITE 8 Viraston ja laitoksen hallinnassa olevat eri yhtiöiden erilaiset osakkeet ja osuudet sekä muut osakkeisiin rinnastettavat arvopaperit

Arvopaperin nimi ja sarja	Omistus- osuus- % ¹	Myynti- oikeuksien alaraja, % ²	Kpl	Markkina-arvo, yhteensä, mk ³	Kirjanpitoarvo, yhteensä, mk	Osingot, yhteensä, mk
1301 MUUT OSAKKEET						
Telekarelia Oy, puhelinosa- kkeita			10		9.000,-	
Outokummun puhelin Oy, puhe- linosa- kkeita			17		32.300,-	
Tikka Communications Oy, puhe- linosa- kkeita			113		226.000,-	39.530,-
MUUT OSAKKEET YHTEENSÄ			140		267.300,-	39.530,-
1303 MUUT OSUUDET						
Mikkelin puhelin Oyj, osuustodistuksia			71		204.700,-	
Savonlinnan puhelin Oy, osuusto- distuksia			38		98.800,-	
Kuopion puhelin Oyj, osuustodistuksia			143		343.200,-	31.174,-
Iisalmen puhelin Oy, osuustodis- tuksia			22		57.200,-	
MUUT OSUUDET YHTEENSÄ			274		703.900,-	31.174,-
ARVOPAPERIT YHTEENSÄ			414		971.200,-	70.704,-

Osingot -sarakeeseen merkitty saadut osingot ja osuskorot.

Tikka Communications Oy esiintyi v. 2000 luettelossa nimellä Joensuun Puhelin Oy Tilikaudella 2001 siirretty hallinnan siirtona (2083 / 14.400,-) 6 kpl Kuopion Puhelin Oyj:n osaketta Keskusrikospoliisille.

LIITE 9 Viraston ja laitoksen hallinnassa oleva kansallisomaisuus, jota ei ole merkitty taseeseen

Tilivirastolla ei ole hallinnassa kansallisomaisuutta

¹ Omistusosuus kaikista arvopapereista, mikäli omistusosuus yhtiön kaikista osakkeista on vähintään 10 prosenttia

² Jos eduskunnalta on saatu suostumus osakkeiden myyntiin, tässä ilmoitetaan eduskunnan suostumuksen mukainen valtion omistusosuuden alaraja

³ Julkisesti noteerattujen osakkeiden osalta

LIITE10 Selvitys kirjanpidon täydentämisestä tilinpäätöksessä 42 f §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla

Muiden kuin tuotannontekijöiden hankinnasta aiheutuneiden menojen ja suoritteiden myynnistä saatavien tulojen kirjaamisperusteet talousarviokirjanpidossa.

Talousarviokirjanpidon tili		Tulo-/menolaji	Kirjausperuste TaKP:ssa
TULOARVIOTILIT			
110403	Apteekkimaksut	Veroluonteiset tulot	Maksuperuste
1226992	Sisäasiainministeriön muut tulot	Sekalaiset tulot	Maksuperuste
123035	Hirvieläinten metsästysmaksut	Sekalaiset tulot	Maksuperuste
123099	Maa- ja metsätalousministeriön muut tulot	Sekalaiset tulot	Maksuperuste
12329907	Kauppa- ja teollisuusministeriön muut tulot	Sekalaiset tulot	Maksuperuste
12339803	Muut valtionavut ja osuudet	Tulonsiirtojen palautukset	Maksuperuste
123901	Sakkorahat	Sekalaiset tulot	Maksuperuste
123902	Veronlisäykset ja viivekorot	Sekalaiset tulot	Maksuperuste
123904	Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset	Sekalaiset tulot	Budjetoitiperuste
123910	Muut sekalaiset tulot	Sekalaiset tulot	Maksuperuste
130301	Osinkotulot	Sekalaiset tulot	Maksuperuste
150104	Muiden lainojen lyhennykset	Sekalaiset tulot	Maksuperuste
MENOARVIOTILIT			
2680311	Valtionosuus kunnallisten hätäkeskusten perustamiskust	Harkinnanvarainen valtionapu	Maksuperuste
2680312	Valtionosuus pelastustoimen kalustohankintoihin	Harkinnanvarainen valtionapu	Maksuperuste
2680313	Pelastustoimilain 74 § mukaiset avustukset	Harkinnanvarainen valtionapu	Maksuperuste
269735	Valtion korvaus edunvalvontapalveluiden tuottamiseksi	Lakisääteinen valtionapu	Maksuperuste
26986151	EAKR - Itä-Suomi	Harkinnanvarainen valtionapu	Maksupäätösperuste
2901621	ESR 2000 - 2006	Harkinnanvarainen valtionapu	Maksupäätösperuste
2901622	EAKR 2000 - 2006	Harkinnanvarainen valtionapu	Maksupäätösperuste
29693123	Valtionosuus ammatillisen lisäkoulutuksen käyttökust.	Harkinnanvarainen valtionapu	Maksuperuste
2969333	Ammatillinen lisäkoulutus	Harkinnanvarainen valtionapu	Maksuperuste
29905201	Elokuvataiteen edistäminen	Harkinnanvarainen valtionapu	Myöntöpäätösperuste
299052171	Avustukset kirjastoille	Harkinnanvarainen valtionapu	Myöntöpäätösperuste
29905222	Taidetoimikunnat/Taiteen edistämiseen	Harkinnanvarainen valtionapu	Myöntöpäätösperuste
29985003	Lasten ja nuorten liikuntaohjelma	Harkinnanvarainen valtionapu	Myöntöpäätösperuste
299850061	Liikuntapaikkarakentaminen	Harkinnanvarainen valtionapu	Myöntöpäätösperuste
29995008	Koululaisten iltapäivätoiminta	Harkinnanvarainen valtionapu	Myöntöpäätösperuste
299951	Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen	Harkinnanvarainen valtionapu	Maksuperuste
3160632	Joukkoliikenteen palvelujen osto	Harkinnanvarainen valtionapu	Maksuperuste
3160634	Kaupunki ja seutulippualennusten valtionapu	Harkinnanvarainen valtionapu	Maksuperuste
3332311	Pienet hankkeet	Lakisääteinen valtionapu	Maksuperuste
3332312	Suuret hankkeet	Lakisääteinen valtionapu	Maksuperuste
333232	Korvaus erikoissairaanhoidon mukaiseen tutkimustoim.	Lakisääteinen valtionapu	Maksuperuste
3332331	Koulutuskorvaus yliopistollisille sairaaloille	Lakisääteinen valtionapu	Maksuperuste
3332332	Erikoislääkärikoulutuksen korvaukset	Lakisääteinen valtionapu	Maksuperuste
3332334	Lääkärin perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen korvaus	Lakisääteinen valtionapu	Maksuperuste
3332335	Hammaslääkärin käytännön palvelu	Lakisääteinen valtionapu	Maksuperuste
3332342	Potilassiirrot	Lakisääteinen valtionapu	Maksuperuste
333237	Valtionavustus kunnille lasten ja nuorten psykiatrian palv.	Lakisääteinen valtionapu	Maksuperuste
3405611	ESR 2000 - 2006	Harkinnanvarainen valtionapu	Maksupäätösperuste
3405622	EAKR 2000 - 2006	Harkinnanvarainen valtionapu	Maksupäätösperuste

Tuotannontekijän hankinnasta aiheutuneiden menojen ja suoritteiden myynnistä saatavien tulojen kirjaamisperusteet talousarviokirjanpidossa siltä osin kuin ne eroavat liikekirjanpidon kirjaamisperusteesta (suoriteperuste).

Talousarviokirjanpidon tili		Tuotto-/kululaji	Kirjausperuste TaKP:ssa
MENOARVIOTILIT			
260521	Toimintamenot, Lääninhallitus	Loma-ajan palkka	Maksuperuste
260621	Toimintamenot, Rekisterihallinto	Loma-ajan palkka	Maksuperuste
260721	Toimintamenot, Kihlakunnanvirastot	Loma-ajan palkka	Maksuperuste
267521	Toimintamenot, Poliisi	Loma-ajan palkka	Maksuperuste
2680213	Toimintamenot, Hätäkeskus	Loma-ajan palkka	Maksuperuste
3124212	Muu perustienpito	Loma-ajan palkka	Maksuperuste
3406021	Palkkaukset	Loma-ajan palkka	Maksuperuste

LIITE 11 Erittely seuraavaan varainhoitovuoteen siirretyistä määrärahoista

			Alkusaldo	Kertymä vuo-	Loppusaldo
			1.1.2001	den alusta	31.12.2001
499290122	Kehittämistoiminta (osa EU)	S3V	-175 118,04	175 118,04	0,00
49929012221	Kehittämistoiminta/ Tietokantaprojekti	S3V	-175 118,04	175 118,04	0,00
400260521	Toimintamenot Lääninhallitus	S2V	-1 916 206,60	1 916 206,60	0,00
400260621	Toimintamenot Rekisterihallinto	S2V	-4 163 797,29	4 163 797,29	0,00
400260721	Kihlakunnanvirastojen yhteiset toimintamenot	S2V	-2 275 169,96	2 275 169,96	0,00
400267521	Toimintamenot Poliisi	S2V	-2 778 339,16	2 778 339,16	0,00
400268021	Pelastustoimen toimintamenot	S2V	-529 310,92	529 310,92	0,00
4002680213	Hätäkeskusten toimintamenot	S2V	-529 310,92	529 310,92	0,00
400268031	Valtionosuudet	S2V	-1 831 706,00	1 831 706,00	0,00
4002680312	Valtionosuus palo- ja pelastustoimen kalustohankint.	S2V	-1 831 706,00	1 831 706,00	0,00
400288024	VEL-perusteinen ja varhaiskuntoutustoiminta	S2V	-17 573,62	17 573,62	0,00
400290122	Kehittämistoiminta	S3V	-19 084,62	19 084,62	0,00
4002901222	Kirjastotoimen tutkimus/kehittäminen	S3V	-19 084,62	19 084,62	0,00
400296922	Opetustoimen henkilöstökoulutus	S2V	-107 613,84	107 613,84	0,00
40029692209	Opetusministeriön käyttöön	S2V	-107 613,84	107 613,84	0,00
400296933	Ammatillinen lisäkoulutus	S2V	-16 998 835,43	16 998 835,43	0,00
40029693304	Itä-Suomen lääninhallitus	S2V	-16 998 835,43	16 998 835,43	0,00
400299021	Taiteen keskustoimik. ja taidetoimik. toim.menot	S2V	-61 374,93	61 374,93	0,00
4002990211	Toimintamenot taidetoimikunnat	S2V	-61 374,93	61 374,93	0,00
400312421	Perustienpito	S2V	-5 188,59	5 188,59	0,00
4003124212	Muu perustienpito	S2V	-5 188,59	5 188,59	0,00
400316063	Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen	S3V	-18 386 375,86	13 274 447,38	-5 111 928,48
4003160632	Alueellisen ja paikallisen liikenteen palvelut	S3V	-18 386 375,86	13 274 447,38	-5 111 928,48
401260521	Toimintamenot Lääninhallitus	S2V	0,00	-1 093 153,61	-1 093 153,61
401260621	Toimintamenot Rekisterihallinto	S2V	0,00	-3 198 668,17	-3 198 668,17
401260721	Kihlakunnanvirastojen yhteiset toimintamenot	S2V	0,00	-1 184 845,12	-1 184 845,12
401267521	Toimintamenot Poliisi	S2V	0,00	-9 102 087,12	-9 102 087,12
401268021	Pelastustoimen toimintamenot	S2V	0,00	-1 732 818,05	-1 732 818,05
4012680213	Hätäkeskusten toimintamenot	S2V	0,00	-1 717 829,57	-1 717 829,57
4012680214	Muut pelastushallinnon toimintamenot	S2V	0,00	-14 988,48	-14 988,48
401268031	Valtionosuudet	S2V	0,00	-5 135 795,00	-5 135 795,00
4012680312	Valtionosuus pelastustoimen kalustohankintoihin	S2V	0,00	-4 987 795,00	-4 987 795,00
4012680313	Pelastustoimilain 74 § mukaiset avustukset	S2V	0,00	-148 000,00	-148 000,00
401288024	VEL-perusteinen ja varhaiskuntoutustoiminta	S2V	0,00	-31 895,47	-31 895,47
401290122	Kehittämistoiminta	S3V	0,00	-14 981,76	-14 981,76
401296922	Opetustoimen henkilöstök. ja eräät muut menot	S2V	0,00	-366 708,79	-366 708,79
40129692211	Opetusministeriön käytettäväksi	S2V	0,00	-366 708,79	-366 708,79
401296933	Ammatillinen lisäkoulutus	S2V	0,00	-1 279 399,59	-1 279 399,59
4012969333	Itä-Suomen lääninhallitus	S2V	0,00	-1 279 399,59	-1 279 399,59
401299021	Tait. keskustoimik. ja taidetoimik. toimintamenot	S2V	0,00	-61 746,29	-61 746,29
4012990211	Toimintamenot taidetoimikunnat	S2V	0,00	-61 746,29	-61 746,29
401299951	Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen	S2V	0,00	-11 322,05	-11 322,05
401312421	Perustienpito	S2V	0,00	-8 586,78	-8 586,78
4013124212	Muu perustienpito	S2V	0,00	-8 586,78	-8 586,78
401316063	Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen	S3V	0,00	-5 258 268,96	-5 258 268,96
4013160632	Al. ja paikal. liikent. palvelut ja paikal. liikent. valtionapu	S3V	0,00	-2 088 783,96	-2 088 783,96
4013160634	Kaupunki ja seutulippuallennusten valtionapu	S3V	0,00	-3 169 485,00	-3 169 485,00
SIIRRETYT MÄÄRÄRAHAT YHTEENSÄ			-49 265 694,86	15 673 489,62	-33 592 205,24

LIITE 12 Talousarviossa myönnettyt valtuudet sekä niiden käyttö ja käytöstä aiheutuneet menot

Valtuudet, niiden käyttö ja käytöstä aiheutuvat menot vuonna 2001 (1000 mk)												
Valtuudet ja niiden käyttö					Valtuuksien käytöstä aiheutuvat menot							
	Valtuuslaji	Määrä	Käytetty	Jäljellä	Aikaisempina vuosina	2001	2002	2003	2004	2005-	Yhteensä	
Käytettävissä olevat valtuudet												
26986151	EAKR Itä-Suomi	EUM	24 300	18 572	5 728	0	2 130	14 500	1 942	0	0	18 572
2901621	ESR 2000 - 2006	EUM	57 973	46 067	11 906	0	2 892	33 000	10 175	0	0	46 067
2901622	EAKR Itä-Suomi	EUM	17 169	13 326	3 843	0	1 151	11 000	1 175	0	0	13 326
3405611	ESR 2000 - 2006	EUM	74 173	65 155	9 018	0	4 285	47 000	13 870	0	0	65 155
Yhteensä			173 615	143 120	30 495	0	10 458	105 500	27 162	0	0	143 120

LIITE 13 Tilinpäätöksen täsmäytyslaskelma

1. Tuotto-/kulujäämä	-622 905 227,49
2. Kirjaukset, jotka ovat mukana tuotto-/kulujäämässä mutta eivät talousarvion yli-/alijäämässä	24 063 967,06
2.1 Liikekirjanpidon tuotot ja kulut, joita ei kirjata talousarviokirjanpitoon	8 884 095,43
2.3 Liikekirjanpidon tuotot, kulut ja tekniset kirjaukset, jotka on kirjattu talousarviokirjanpidon tililuokassa siirrettyjen määrärahojen tileille	15 179 691,63
2.5 Liikekirjanpidon tuotot ja kulut, jotka on kirjattu talousarvio-kirjanpidon tililuokassa ulkopuolisen rahoituksen tilille	180,00
3. Kirjaukset, jotka eivät ole mukana tuotto-/kulujäämässä mutta ovat mukana talousarvion yli-/alijäämässä	-7 026 615,73
3.1 Liikekirjanpidon tasetilikirjaukset, jotka on kirjattu talousarviotulona tai -menona	-7 026 615,73
4. Laskelma yhteensä	-605 867 876,16
5. Talousarvion yli/alijäämä	-605 867 876,16
6. Ero	0,00

LIITE 14 Oman pääoman muutokset

OMA PÄÄOMA	2001	2000
Valtion pääoma 1.1.1998	-51 738 889,35	-51 738 889,35
Edellisten tilikausien pääoman muutos 1.1	1 263 642,62	-943 953,13
Tilinavaussiirto (Tilikauden kulujäämä)	-606 121 335,99	-608 035 480,75
Tilinavaussiirto (Pääoman siirrot)	605 221 187,30	610 243 076,50
Edellisten tilikausien pääoman muutos 31.12	363 493,93	1 263 642,62
Pääoman siirrot 1.1	605 221 187,30	610 243 076,50
Tilinavaussiirto	605 221 187,30	610 243 076,50
Siirrot valtion yleiseltä postisiirtomenotililtä	777 401 533,36	756 494 863,98
Siirrot valtion yleiselle postisiirtotulotilille	-151 806 682,84	-152 953 327,58
Siirrot läheteiden tililtä	1 058 948,00	1 404 334,00
Tilivirastojen väliset hallinnan siirrot	160 648,10	257 835,90
Yhteishankinnoista aiheutuvat menonsiirrot	14 361,30	17 481,00
Pääoman siirrot 31.12	626 828 807,92	605 221 187,30
Tilikauden kulujäämä 1.1	-606 121 335,99	-608 035 480,75
Tilinavaussiirto	605 221 187,30	610 243 076,50
Tilikauden kulujäämän siirto taseeseen	-622 905 227,49	-606 121 335,99
Tilikauden kulujäämä 31.12	-622 905 227,49	-606 121 335,99
Valtion pääoma yhteensä 31.12	-47 451 814,99	-51 375 395,42

Tilivirastolla ei ollut vuonna 2001 tehtyjä tulo- tai menokirjauksia, jotka kohdistuivat tiliviraston hallinnassa tai vastuulla jo ennen 1.1.2001 olleeseen omaisuuteen tai velkaan.

LIITE 15 Tuotto- ja kululaskelmaan kirjattava talousarvion ulkopuolinen rahoitus

Rahoitus- lähde	Saldo 1.1.2001	Kertynyt	Käyttö			Saldo 31.12.2001	Ulkopuolinen rahoitus käyttötarkoituksittain eriteltynä
			Käytetty me- noihin (mk)	Tuloutettu (mk ja tilit)	Siirretty (mk ja tilit)		
Kotitaloudet	6.733,10	-	180,00	6.553,10 Tuloutettu tileille: Takp: 267521 Lkp: 6099	-	-	Kehittämistoiminta
YHTEENSÄ	6.733,10	-	180,00	6.553,10	-	-	

Liite 16 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tilivirastolla ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Liite 17 Taseeseen sisältyvät tiliviraston hallinnoimat rahastoidut varat, säätiöt ja yhdistykset

Tilivirastolla ei ole taseeseen sisältyviä tiliviraston hallinnoimia säätiöitä, yhdistyksiä eikä rahastoituja varoja.

Liite 18 Arviomäärärahojen ylitykset ja niiden perustelut

Tilivirasto ei ole ylittänyt arviomäärärahoja eikä sillä siten ole arviomäärärahojen ylityslupia.

TILINPÄÄTÖKSEN LASKELMIEN TARKASTELU**TUOTTO- JA KULULASKELMA 1.1. - 31.12.2001 ja 1.1. - 31.12.2000**

Tiliviraston tuotto/kulurakenteessa ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia vuoteen 2000 verrattuna.

Maksullisen toiminnan tuotot (28,05 mmk) koostuvat seuraavasti:

Liiketaloudelliset tuotot	1,20 mmk
Julkisoikeudelliset tuotot	26,89 mmk

Maksullisen toiminnan tuottojen tileistäpoistot olivat 0,04 mmk.

Vuokrat ja käyttökorvaukset koostuvat pääosin taidetoimikuntien perimistä ulkomaan residenssien varausmaksuista, Joensuun ja Kuopion poliisilaitosten asuntojen vuokratuotoista ja lääninhallituksen Joensuun auditorion vuokratuotoista

Muiden toiminnan tuottojen (5,2 mmk) kasvu 0,9 mmk:lla johtuu pääosin vanhojen talletusten tulouttamisesta valtiolle (0,53 mmk) sekä patentti- ja rekisterihallituksen kaupparekisteri-ilmoitusmaksujen uudesta kirjauskäytännöstä (kustannusten korvausta 0,6 mmk)

Tilikauden aikana suoritetujen ostojen määrän pieneneminen 0,62 mmk:lla edelliseen vuoteen verrattuna johtuu toimintamäärärahojen yleisestä niukkuudesta, tarvittavien säästöjen määrä heijastuu suoraan ostoihin, koska palkkauskuluista ei enää juuri voida tinkiä.

Toiminnan kuluista henkilöstökuluissa nousua vuoteen 2000 verrattuna oli n. 6,6 mmk.

Henkilöstökulujen nousu johtuu osittain lomapalkkavelan muutoksesta 1,1 mmk sekä poliisiin 3,5 mmk ja lääninhallituksen 1,5 mmk palkkauskulujen kasvusta

Vuokrakustannukset pysyttelivät pääosin edellisen vuoden tasolla.

Suurin vuokraerä oli toimitilojen vuokrat (31,5 mmk)

Palvelujen ostot pysyttelivät edellisen vuoden tasolla:

Korjaus ja kunnossapitopalvelut	1,8 mmk.	
Toimistopalvelut	9,8 mmk, suurin erä tietoliikennepalvelut	6,7 mmk
Henkilöstöpalvelut	2,9 mmk, suurin erä työterveyspalvelut	2,2 mmk
Puhtaanapito- ja pesulapalvelut	3,0 mmk, suurin erä siivouspalvelut	2,9 mmk
Muut palvelut	12,2 mmk, asiantuntija- ja tutkimuspalvelut	3,4 mmk
	muut ulkopuoliset palvelut	6,3 mmk

Muut kulut pienenevät 0,26 mmk vuoteen 2000 verrattuna.

Suurimmat muiden kulujen erät:

Matkakulut 6,5 mmk

Muut henkilöstölle maksettavat korvaukset 1,0 mmk, esim. poliisikoiran ruokintaraha 0,177 mmk.

Poistojen määrässä (6,6 mmk) ei tapahtunut oleellista muutosta.

Tilivirastolla on käytössään käyttöomaisuuskirjanpitojärjestelmä, joka mahdollistaa esinekohtaisen poistolaskennan.

Sisäisten kulujen 19,6 mmk:n nousu vuoteen 2000 verrattuna johtuu pääosin lääninhallituksen sivistysosaston EU - momenteilta maksetuista eristä Kuopion, Joensuun ja Helsingin yliopistoille.

EU - rakennerahastotehtävien siirto Opetusministeriöltä lääninhallituksille ja siitä johtuvat maksatukset käynnistyivät pääosin vasta vuoden 2001 aikana.

Rahoitustuotot (0,07 mmk) koostuvat lähinnä Kuopion ja Joensuun Puhelin Oyj:n maksamista osingoista ja osuuskoroista.

Rahoituskulut (0,02 mmk) koostuvat lähinnä poliisiin toimintamenoista maksetuista korkokuluista Valtion eläkerahastolle.

Satunnaiset tuotot (0,015 mmk) koostuvat lähinnä saaduista vahinkovakuutuskorvauksista.

Satunnaiset kulut (0,048 mmk) koostuvat lähinnä maksetuista vahingonkorvauksista.

Siirtotalouden kulut pienenevät noin 4,7 mmk edelliseen vuoteen verrattuna.

Kulujen pieneminen johtuu pääasiassa sosiaali- ja terveysosaston maksamien käyttötalouden kuluerien mak-suosuuksien pienemisestä kuntayhtymille sekä sivistysosaston maksamien kuluerin pienemisestä voittoa ta-voittelemattomille yhteisöille.

Käyttötalouden kulujen palautukset (0,04 mmk) koskevat lähinnä taidetoimikuntien ja lääninhallituksen sivistys-osaston eri henkilöille ja järjestöille myöntämien avustusten palautuksia.

Tuotot veroista ja pakollisista maksuista kasvoivat 3,5 mmk edelliseen vuoteen verrattuna.

Pääosa noususta johtuu Lääkelaitoksen puolesta perityistä apteekkimaksuista, joissa nousua v. 2000 verrattuna oli 4,4 mmk. Nousu johtuu liikevaihdon perusteella maksettavan apteekkimaksua alarajan tarkistuksesta vuodelle 2001.

Muut pakolliset maksut (0,009 mmk) ovat pääosin poliisien perimiä sakkotuottoja.

Arvonlisäverotuottoja perittiin 0,21 mmk ja arvonlisäverokuluja suoritettiin 15,97 mmk. Määrät ovat edellisvuoden ta-soa. Arvonlisäverokuluista oli sisäisiä arvonlisäverokuluja 0,83 mmk. Sisäiset arvonlisäverokulut kasvoivat n. 0,8 mmk. Kasvu johtuu lääninhallituksen sivistysosaston EU-momenttien kirjauskäytännöstä

Tiliviraston yleishallinnollisen luonteen johdosta vuosittaiseksi kulujäämäksi näyttäisi vakiintuvan yli 600 mmk.

TASE 31.12.2001 ja 31.12.2000**VASTAAVAA**

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten määrä pysytteli edellisen vuoden tasolla (17,1 mmk)

Aineettomat hyödykkeet pienenevät 0,127 mmk edelliseen vuoteen verrattuna.

Aineettomat hyödykkeet koostuivat pääosin kolmesta erästä:

Ostetuista (0,356 mmk) ja itsevalmistetuista (0,139 mmk) atk-ohjelmista sekä muista pitkävaikutteisista menoista (pääasiassa puhelinvaihteen päivityksiä, 0,183 mmk)

Aineellisten hyödykkeiden määrä (15,454 mmk) on lähes samansuuruinen kuin vuonna 2000.

Rakennelmat sisältää Kuopion poliisilaitoksen autotallin nosto-oven ja 100 -vuotisjuhlaan ostetut näyttelysermit.

Suurin yksittäinen koneiden ja laitteiden erä koostuu ostetuista atk-laitteista ja niiden oheislaitteista. (7,9 mmk). Koneisiin ja laitteisiin sisältyy myös tilivirastolle (Pohjois-Karjalan hätäkeskus, lääninhallitus Joensuu, poliisin lääninjohto Mikkeli) ostetut kolme uutta henkilöautoa (0,612 mmk).

Kalusteiden nousu (0,353 mmk) johtuu lähinnä lääninhallituksen Kuopion palveluyksikön remontin jälkeisistä kalustehankinnoista, Mikkelin ja Savonlinnan kihlakunnanvirastojen sekä Kuopion poliisilaitoksen kalustehankinnoista.

Muut aineelliset hyödykkeet koostuvat lähinnä lääninhallituksen taide-esineistä sekä poliisilaitosten luotiliiveistä.

Käyttöomaisuusarvopapereiden muutos johtuu Keskusrikosrikospoliisille hallinnan siirtona tehdystä 6 puhelinosuuden (Kuopion Puhelin Oyj) siirrosta.

Vaihto- ja rahoitusomaisuus kasvoi tilikauden aikana edellisvuoteen verrattuna 8,69 mmk.

Kasvu on näennäistä, sillä se johtuu pääasiassa lääninhallituksen muista lyhytaikaisista saamisista (tili 17493 10,4 mmk). Ko. tilin kautta on korjattu tiliviraston joulukuun työnantajamaksujen tilityksen virheellinen kirjaus vuoden 2001 kirjanpidosta vuoden 2002 kirjanpitoon. Virheellisestä menettelystä johtuvan erän suuruus oli n. 10,3 mmk.

Ilman oikaisumenettelyä vaihto- ja rahoitusomaisuuden määrä olisi ollut 15,059 mmk eli 1,69 mmk pienempi kuin vuonna 2000.

Pitkäaikaisten saamiset koskevat lähinnä poliisiautojen ostoja Poliisin tekniikkakeskukselta.

Saamiset laskivat 0,328 mmk. Lasku johtuu lähinnä edelliseen vuoteen verrattuna vähentyneistä poliisiautojen (7 kpl, edellisenä vuonna 16 kpl) hankinnoista.

Myyntisaamiset laskivat 0,266 mmk.

Siirtosaamiset koostuvat pääosin kopio ym. koneiden vuokrien jaksotuskirjauksista (vuodelle 2002 kuuluva osa vuokrasta kirjattu siirtosaataviin)

Muiden lyhytaikaisten saatavien näennäinen kasvu on selostettu jo edellä (tili 17493)

Ennakkomaksujen kasvu (0,23 mmk) johtuu poliisiautojen seuraavan tilikauden aikana kirjattavien kulukirjausten siirrosta lyhytaikaisiin saamisiin.

Rahat ja pankkisaamiset pysyttelivät edellisvuoden tasolla, koostuen tiliviraston kassojen saldoista per 31.12.2001 sekä valtion hoitoon jätettyjen vieraiden varojen talletuksista.

VASTATTAVAA

Tiliviraston oman pääoman kokonaismäärä (alipääoma) pieneni 3,9 mmk.

Pääoman siirrot lisäsivät omaa pääomaa 626,8 Mmk ja tilikauden kulujäämä vähensi sitä 622,9 mmk. Pääoman siirrot sisältävät myös hallinnan siirtoja (Sisäasiainministeriöltä) 0,16 mmk sekä yhteishankinnoista aiheutuneita menonsiirtoja 0,014 mmk

Tilikauden kulujäämä kasvoi 16,8 mmk.

Valtion hoitoon jätettyjen vieraiden varojen määrä pieneni 0,426 mmk. Tiliviraston taseessa olevat vieraat varat yhteensä 9.987.510,84 markkaa koostuvat pääasiassa vesijätöjen lunastuskorvauksista, valtauskorvauksista, voimatalous- ja vesivoimakorvauksista ja jätevesikorvauksista, jotka on jouduttu eri lakien mukaan tallettamaan lääninhallitukseen, kunnes ne voidaan suorittaa edelleen laillisille asianosaisille. Varoista noin 1350 kappaletta on pankkitalletuksina ja 31.12.2001 niiden arvo oli n. 8,3 mmk markkaa. Loput ovat talletettuina valtion yleisissä kassavaroissa (pääosin Savon Sanomien ja Kansalliskaupan osakkeita)

Saatujen ennakoiden tilille on kirjattu tilinpäätöksen ajaksi Ulkomaalaisvirastolle edelleen tilittävät osuudet.

Ostovelkojen määrä pysyi näennäisesti edellisvuoden tasolla, mikä johtui tiliviraston joulukuun 2001 työnantajasuoritusten virheellisestä kirjausmenettelystä v. 2001 kirjanpitoon.

Ilman virhettä ostovelkojen määrä olisi jäänyt n. 11,9 mmk pienemmäksi vuoteen 2000 verrattuna. Ostovelkojen tosiasiallinen pieneneminen johtuu siitä, että sosiaali- ja terveysosaston, liikenneosaston ja sivistysosaston useimmat suuret valtionapuerät oli ennätetty maksaa hyvissä ajoin ennen vuodenvaihdetta.

Tilivirastojen väliset tilitykset koostuvat pääosin joulukuussa maksettujen palkkojen tilittämättömästä ennakonpidätyks- ja sosiaaliturvamaksuvelasta.

Edelleen tilittävistä eristä suurin osa johtuu työnantajan ja palkansaajien tilittämättömistä eläkemaksuista sekä palkkojen aputilin 2598 saldon (4,2 mmk) päätyneeseen vuoteen kohdistuneista, seuraavan vuoden puolella maksetuista palkkojen kokonaismääristä ja näistä aiheutuvista työnantajamaksuista.

Siirtovelat koostuvat lomapalkkavelasta (33,4 mmk) ja menorästeistä (7,3 mmk)

Lomapalkkavelka kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna n. 0,9 mmk.

Menorästien kasvu (n. 6,1 mmk) johtuu lähinnä valtion talousarvion momentista 29693123 (valtionosuus ja avustus ammatillisen lisäkoulutuksen käyttökustannuksiin arviomääräraha) ja momentille tehdyistä menorästikirjauksista, koska ennen vuodenvaihdetta tehtyjä valtionavustuspäätöksiä ei oltu keritty vielä maksaa eteenpäin avustuksen saajille.

Muiden lyhytaikaisten velkojen määrä pysytteli lähes edellisvuoden tasolla.

Taseen loppusumma kasvoi edellisestä tilinpäätöksestä 8,5 mmk.

Ilman lääninhallituksen Joensuun palveluyksikön virhekirjausta taseen loppusummaksi olisi muodostunut 32.163.472,68 mk eli taseen loppusumma olisi ollut 1,8 mmk pienempi kuin vuonna 2000.

TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA 2001

Tilivirastoa ohjaavien eri ministeriöiden määrä ilmenee talousarvion toteutumalaskelmasta. Vuoden 2001 tilijaottelun määrärahoja oli siten noin 80:llä eri talousarviotilillä.

Tuloarviotilit

Tuloarviotilien loppusummaksi muodostui 82,9 mmk, joka on 5,3 mmk suurempi kuin vuonna 2000.

Kasvu johtuu pääasiassa momenteista 110403 Apteekkimaksut, 122675 Tulot poliisin lupapalveluista sekä 123910 Muut sekalaiset tulot.

Suurin kertymä oli tilillä 110403 Apteekkimaksut, jonne tuloutettiin 62,6 mmk eli 4,4 mmk enemmän kuin vuonna 2000.

Poliisin lupapalvelujen tuottoja kertyi 18,5 mmk, eli 0,6 mmk enemmän kuin vuonna 2000.

Siirtomäärärahoja peruutettiin ainoastaan 3.398,17 mk.

Muiden sekalaisen tulojen kasvu johtuu vanhentuneiden talletusten (yli 10 vuotta) kirjaamisesta tilikaudella 2001 momentille 123910

Osinkotuloja kertyi 70.704 mk Kuopion Puhelin Oyj:ltä ja Joensuun Puhelin Oy:ltä.

Menoarviotilit

Suurimmat menoarviotilit käytön mukaan olivat:

260521	Lääninhallitus	55,7 mmk
267521	Poliisi	244,2 mmk
2969333	Ammatillinen lisäkoulutus	39,0 mmk
316063	Joukkoliikenteen palvelujen osto	34,5 mmk
33-	Sosiaali- ja terveysministeriö yhteensä	150,3 mmk

EU-momenteilta:

26986151	EAKR Itä-Suomi	
2901621	ESR 2000 – 2006	
2901622	EAKR Itä-Suomi	
3405611	ESR 2000 – 2006	
maksettiin yhteensä		59,5 mmk.

Momenteilta jäi arviomäärärahoja käyttämättä 11,1 mmk.

Vuoteen 2000 verrattuna menoarviomäärärahoja käytettiin 34,2 mmk enemmän.

Tilikauden alijäämäksi muodostui 605,9 mmk, joka on 28,9 mmk enemmän kuin vuonna 2000.

Arviomäärärahoja jäi käyttämättä 11,9 mmk, joista valtaosa siis EU - momenteilta.

Siirtomäärärahoja siirrettiin vuodelle 2002 yhteensä 33,6 mmk mikä on 15,7 mmk viimevuotista vähemmän.

Suurimmat siirtyneet erät vuodelle 2002 olivat:

260521	Lääninhallitus	1,09 mmk
260621	Rekisterihallinto	3,20 mmk
260721	Kihlakunnanvirastot	1,18 mmk
267521	Poliisi	9,10 mmk
2680213	Hätäkeskus	1,72 mmk
268031	Pelastushallinto	5,14 mmk
2969333	Ammatillinen lisäkoulutus	1,28 mmk
316063	Joukkoliikenteen palvelujen osto	10,37 mmk

Ohessa on tarkasteltu talousarvion toteutumista erikseen kahdella eri laskelmalla:

Talousarvion toteutuminen bruttobudjetoitujen momenttien osalta

ja

Talousarvion toteutuminen nettobudjetoitujen momenttien osalta

BRUTTOBUDJETOIDUT MOMENTIT

TALOUSARVIOTILI	Määräraha tai tuloarvio		Käytettävissä	Käytetty, kertynyt tai peruutettu	Siirretty v. 2002	Vertailu talousarv.
	Varainhoito vuodelta 2001	Edellisiltä vuosilta				
110401 Arvonlisävero	147 836			147 836		0
110403 Apteekkimaksut	62 611 847			62 611 847		0
122675 Tulot poliisin lupapalveluista	18 545 161			18 545 161		0
1226991 Lainanhoitomaksut	735 466			735 466		0
1226992 Sisäasiainministeriön muut tulot	101 903			101 903		0
123035 Hirvieläinten metsästysmaksut	138 520			138 520		0
123099 Maa- ja metsätalousmin. muut tulot	3 020			3 020		0
12329907 Kauppa- ja teollisuusmin. muut tulot	31 500			31 500		0
1233982 Muut valtion avut ja osuudet	3 091			3 091		0
123901 Sakkorahat	9 185			9 185		0
123902 Veronlisäykset ja viivekorot	917			917		0
123904 Menorästien ja smr-rahojen peruutukset	3 398			3 398		0
123910 Muut sekalaiset tulot	544 899			544 899		0
130301 Osinkotulot	70 704			70 704		0
150104 Muiden lainojen lyhennykset	16 148			16 148		0
TULOT YHTEENSÄ	82 963 595			82 963 595		0
260721 Toimintamenot / Kihlakunnat	28 056 000	2 275 170	30 331 170	29 146 325	1 184 845	
268022 Erityismenot / Pelastushallinto	192 900	0	192 900	192 890		10
2680311 Valt.osuus kunn. hätäkesk. perust.kustan	115 000	0	115 000	115 000	0	
2680312 Palo- ja pelastustoimen kalustohank.	6 730 000	1 831 706	8 561 706	3 573 911	4 987 795	
2680313 Pelastustoimilain 74 § muk. avustukset	148 000	0	148 000	0	148 000	
269735 Valtion korv. edunvalv.palv.tuottamisesta	3 149 000	0	3 149 000	3 148 525		475
26986151 EAKR Itä-Suomi	11 326 500	0	11 326 500	10 023 335		1 303 165
288024 Vel-perusteinen ja varh.kuntoutustoiminta	89 054	17 573	106 627	74 732	31 895	
288123 Arvonlisäveromenot	14 884 085	0	14 884 085	14 884 085		0
29012221 Kehittämistoiminta/Tietokantaprojekti	0	175 118	175 118	175 118	0	
290122 Kirjastoimen kehittäminen	30 000	19 085	49 085	34 103	14 982	
2901621 ESR 2000 - 2006	18 974 700	0	18 974 700	18 318 494		656 206
2901622 EAKR 2000 - 2006	7 529 500	0	7 529 500	5 465 338		2 064 162
29692211 Opetustoimen henkilöstökoulutus	584 000	107 614	691 614	324 905	366 709	
29693123 Valt.osuus amm. Lisäk. käyttökust / ISLH	8 280 000	0	8 280 000	8 276 369		3 631
2969333 Ammatillinen lisäkoulutus	39 000 000	16 998 835	55 998 835	54 719 436	1 279 400	
29885307 Muut tieteen tukemisesta aiheut. menot	30 000	0	30 000	29 996		4
29905201 Elokuvataiteen edistäminen	110 000	0	110 000	110 000		0
299052171 Avustukset kirjastoille	20 000	0	20 000	6 101		13 899
29905221 Taidetoimikuntien hallintomenot	800 000	0	800 000	799 998		2
29905222 Taidetoimikunnat, taiteen edistäminen	5 370 000	0	5 370 000	5 369 976		24
29985003 Lasten ja nuorten liikuntaohjelma	1 050 000	0	1 050 000	1 050 000		0
299850061 Liikuntapaikkarakentaminen	2 600 000	0	2 600 000	2 600 000		0
29985012 Läänien liikuntatoimi	340 000	0	340 000	339 108		892
29995008 Koululaisten iltapäivätoiminta	415 000	0	415 000	403 000		12 000
29995010 Läänien nuorisotoimi	420 000	0	420 000	420 000		0
29995011 Ennaltaehkäisevä huumetyö	150 000	0	150 000	149 993		7
299951 Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen	750 000	0	750 000	738 678	11 322	
300425 Eläinlääkintähuolto	300 000	0	300 000	298 490		1 510
3160632 Joukkoliikenteen palv. osto	26 000 000	18 386 376	44 386 376	37 185 663	7 200 712	
3160634 Kaupunki- ja seutulippualenn. valtionapu	8 500 000	0	8 500 000	5 330 515	3 169 485	
321095 Maanom. osuus kaivospiirimaksuista	15 750	0	15 750	15 750		0
330626 Mielentilatutkimustoiminta	7 173 980	0	7 173 980	7 173 980		0
3332311 Pienet hankkeet	20 791 740	0	20 791 740	20 791 740		0
3332312 Suuret hankkeet	4 388 500	0	4 388 500	4 388 500		0
333232 Korv. erik.sairaanh. muk.tutk.toimintaan	52 254 000	0	52 254 000	52 254 000		0
3332331 Koulutuskorv. yliopistollisille sairaaloille	47 988 000	0	47 988 000	47 988 000		0

3332332	Erikoislääkärikoulutuksen korvaukset	8 597 500	0	8 597 500	8 597 500	0	
3332334	Lääkärin perusterv.huollon lisäk. korvaus	4 369 600	0	4 369 600	4 369 600	0	
3332335	Hammaslääkärin käyt. palvelu	258 800	0	258 800	258 800	0	
3332342	Potilassiirrot	112 800	0	112 800	112 800	0	
333237	Lasten ja nuorten psykiatrian palvelut	4 426 000	0	4 426 000	4 426 000	0	
3405611	ESR 2000 - 2006	32 775 700	0	32 775 700	25 719 280	7 056 420	
3405622	EAKR 2000 - 2006	1 300 000	0	1 300 000	484 065	815 935	
3406021	Palkkaukset	3 860 547	0	3 860 547	3 840 706	19 841	
	MENOT YHTEENSÄ	374 256 656	39 811 477	414 068 133	383 724 805	18 395 145	11 948 183

NETTOBUDJETOIDUT MOMENTIT

TALOUSARVIOTILI	Määräraha tai tuloarvio		Käytet- tävissä	Käytetty, ker- tynyt tai peruutettu	Siirretty v. 2002	Vertailu talousarv.
	Varainhoito vuodelta 2001	Edellisiltä vuosilta				
260521 Toimintamenot / Lääninhallitus						
Bruttomenot	59 072 000			60 804 677		
Bruttotulot	-3 400 000			-4 309 624		
Nettomenot	55 672 000	1 916 207	57 588 207	56 495 053	1 093 154	
260621 Toimintamenot / Maistraatit						
Bruttomenot	20 882 000			22 062 494		
Bruttotulot	-5 369 000			-5 584 365		
Nettomenot	15 513 000	4 163 797	19 676 797	16 478 129	3 198 668	
267521 Toimintamenot / Poliisi						
Bruttomenot	244 997 000			238 683 107		
Bruttotulot	-800 000			-809 855		
Nettomenot	244 197 000	2 778 339	246 975 339	237 873 252	9 102 087	
2680213 Häätäkeskusten toimintamenot						
Bruttomenot	10 978 000			9 811 165		
Bruttotulot	-178 000			-199 684		
Nettomenot	10 800 000	529 311	11 329 311	9 611 481	1 717 830	
2680214 Muut pelastushall. toimintamenot						
Bruttomenot	30 000			15 012		
Bruttotulot	0			0		
Nettomenot	30 000	0	30 000	15 012	14 988	
2990211 Toimintamenot / Taidetoimikunnat						
Bruttomenot	150 000			265 713		
Bruttotulot	0			-116 084		
Nettomenot	150 000	61 375	211 375	149 629	61 746	
3124212 Muu perustienpito						
Bruttomenot	161 000			157 602		
Bruttotulot	0			0		
Nettomenot	161 000	5 189	166 189	157 602	8 587	
MENOT YHTEENSÄ	326 523 000	9 454 217	335 977 217	320 780 157	15 197 060	

11. SISÄINEN VALVONTA

Sisäisen tarkastuksen organisointi ja resurssit

Itä-Suomen lääninhallituksessa on ollut maaherran alaisuudessa toimiva sisäinen tarkastaja. Sisäisen tarkastuksen ohjesääntö on hyväksytty 6.4.2000 johtoryhmässä ja on maaherran vahvistama.

Valvontajärjestelmä käsittää johdon suorittaman valvonnan, sisäisen tarkkailun ja sisäisen tarkastuksen.

Sisäisen tarkastustoiminnan tavoitteena on ollut varmistaa, että organisaation toiminnot ovat lainmukaisia ja taloudellisia sekä ehkäistä väärinkäytöksiä.

Tarkastukset

Sisäisen tarkastuksen toiminta kertomusvuonna:

Tiliviraston revisiotarkastukset on suoritettu.

1. OPM:n hallinnonalan delegoimien ESR:n rahoituksella rahoitettujen lääninhallituksen hallinnoimien hankkeiden tarkastukset on aloitettu (3 kpl).
2. Tiliviraston toimintojen tarkastuksia on suoritettu erillisinä projekteina. Tarkastukset on tehty substanssiosastojen erillisrahoituksella toteutettuihin hankkeisiin (sosiaali- ja terveysosasto ja liikenneosasto) ja toimintaketjuihin.
3. Erikseen valittujen käyttövaltuuksien tarkastus on aloitettu.
4. Lääninhallituksen kassat on tarkastettu kuukausittain ja tilinpitäjien kassat taloussäännön mukaisesti. Myös tilinpitäjien esimiesten velvollisuutta tarkastuksiin on valvottu.

Sisäinen tarkastus on vakiinnuttanut entistä enemmän asemaansa tiliviraston toiminnassa.

12. ALLEKIRJOITUKSET

Tilinpäätös on hyväksytty Mikkelissä 25. päivänä maaliskuuta 2002

M a a h e r r a

Pirjo Ala-Kapee-Hakulinen

Taluspäällikkö

Eeva-Liisa Mankowski

LIITE 1

YHTEENVETO SEURATTAVISTA SUORITTEISTA

SEURATTAVA SUORITE	htp/kpl 1998	oka 1998	kpl/v 1998	htp/kpl 1999	oka 1999	kpl/v 1999	htp/kpl 2000	oka 2000	kpl/v 2000	htp/kpl 2001	oka 2001	kpl/v 2001
ELINKEINOT												
Liikeaikain (446/94) poikkeussäännökset	0,84	1656	23	0,76	1617	21	0,75	1985	24			
* pienkauppojen tai merkitykseltään vähäiset poikkeusluvut											0	0
* ryhmä- tai tavaratalotyyppisten liikkeiden poikkeusluvut										0,46	1035	13
* valtakunnalliset poikkeusluvut										0,69	1553	13
Rahankeräyslupa	1,57	2463	14	0,50	905	70	0,50	1159	48	0,30	799	22
Tavara-arpajaislupa										0,30	799	26
Muu elinkeinolupa	1,02	2022	7	1,00	2122	20						0
Autokoululupa	1,98	3274	24	1,50	2953	25	2,00	4173	19	2,00	4193	27
Joukkoliikennelupa (kotimaa)	2,54	4207	26	1,00	1969	518	0,50	1043	28	0,50	1048	9
Joukkoliikenteen yhteisöluva							0,50	1043	7	0,10	210	5
Joukkoliikenteen yhteisöluvan jäljennös							0,20	417	21	0,03	63	15
Linjaliikennelupa	315,00	5211	131	3,50	6890	120	3,50	7303	151	3,50	7337	127
Sairaankuljetuslupa										0,50	1048	21
Taksilupa	1,04	1727	364	0,90	1772	464	1,30	2713	248	0,90	1887	284
Tavaraliikennelupa (kotimaa)	0,92	1523	516	0,85	1673	826	0,40	835	739	0,60	1258	729
Tavaraliikenteen yhteisöluva	0,64	1055	189	0,70	1378	372	0,70	1461	97	0,30	629	115
Tavaraliikenteen yhteisöluvan jäljennös							0,20	417	267	0,20	419	271
Valitukset			0			0			0			0
Kantelut			0			0	1,00	2318	1	1,00	2250	3
Hintavertailut ja -selvitykset	73,46	107730	13	24,00	39561	15	24,00	66827	15	47,33	120133	9
Hintamerkintä- ja kulutusluottotarkastukset	0,62	908	2005	0,25	411	1272	0,45	1253	691	0,38	965	962
Kilpailuselvitykset ja -tarkastukset	19,74	28956	16	8,00	13187	14	8,60	23946	20	9,92	25179	25
Ostoliikennesopimukset	3,45	5716	108	4,25	8367	114	3,40	7094	197	3,50	7337	156
Ostoliikennesop. liittyvät maksatusasiat	0,03	55	2329	0,03	59	1741	0,06	125	1406	0,05	105	1928
Joukkoliikenteen valtionapupäätökset										0,20	419	228
Lausunnot	0,91	1433	74	0,90	1629	70	0,30	696	44	1,20	2700	50
OPETUS, KULTTUURI, NUORISO JA LIIKUNTA												
Valitukset	7,89	14748	10	5,50	11880	7	5,50	13323	8	1,89	4326	18
Kantelut	6,17	11542	23	4,50	9720	14	4,50	10901	7	3,72	8515	11
Hankittu ammatillista lisäkoulutusta	0,70	1155	1529	0,54	1030	1206	0,60	1313	451			0
Yhteishaun hakulomakkeet	0,07	114	23221	0,06	114	22780	0,07	153	20079	0,06	137	21194
Valtionavustuspäätökset			685	0,15	286	180	0,15	328	1072	0,29	664	1257
Lausunnot	1,69		53	0,93	2438	117	0,93	2906	87	1,18	2701	62
Ohjaus ja neuvonta			20	3,00	5723	33	3,00	6565	77	0,25	572	
Seuranta- ja arviointikäynnit										0,80	1831	
Raportit, selvitykset, tilastot (maksulll kohtaan 6)										1,41	3228	
Koulutustilaisuudet (maksulll.koul kohtaan 6.)			90	4,00	7631	66	4,00	8753	50	1,49	3411	66
Työryhmät ja kokoukset										0,74	1694	
Eu-rakennerahastoasiat										1,21	2770	218
EU:n yhteisöaloitteet ja muut ohjelma-asiat										2,79	6387	
Kansainvälinen toiminta ja yhteistyö										1,29	2953	34
Muut esitykset, aloitteet, toimenpiteet										0,80	1831	
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI												
Alkoholijuomien anniskelulupa	0,82	1837	479	0,80	1990	367	0,57	1408	255	1,75	4015	105
Alkoholijuomien tilap.anniskelulupa										0,86	1973	155
Alkoholijuomien vähittäismyyntilupa	0,94	2100	153	0,90	2239	150	1,00	2470	117	0,55	1262	118
Vähittäismyyntiin valvontakäynti	0,03	68	1937	0,20	497	3115	0,03	74	1492	0,68	1560	214
Anniskelun valvontakäynti										0,46	1055	534
Anniskeluaajan jatkoaikaa koskeva päätös										0,03	69	16
Anniskelualueen muutoslupa										0,04	92	35
Tartuntatautilain (583/86) mukainen mikrobiologian laitokselle annettu hyväksyminen										0,09	206	15
Yksityisen lastensuojelulaitoksen toimilupa											0	2
Yksityisen sosiaalipalvelujen antamista koskeva lupa										1,15	2638	48
Yksityisen sosiaalipalvelun valvontakäynti										0,99	2271	70

Yksityisen terveydenhuollon palvelujen antamista koskeva lupa										2,23	5116	62
Yksityisen terveydenhuollon palvelun valvontakäynti											0	4
Perheasiain sovittelua koskeva toimilupa												0
Yksityisen hautausmaan ja hautasijan perustaminen												0
Ruumiinpolttolaitoksen perustaminen												0
Eläinkoelupa										1,66	3808	56
Läinineläinlääkärin antama vientitodistus										0,13	298	19
Valitus			0			5			0	9,86	22621	1
Kanteluratkaisu	2,85	6385	134	2,80	6965	135	2,80	6916	148	2,01	4611	161
Kuolemansyyntselvitykset	0,89	2002	1361	0,80	1990	1301	0,95	2347	1314	1,25	2868	1291
Valtionosuus- ja valtionkorvauspäätös	1,37	3073	16	0,50	1244	21	2,70	6669	7	0,12	275	112
Lausunto	1,73	3871	135	1,50	3731	159	1,50	3705	115	1,15	2638	146
Osaston järjestämä koulutustilaisuus (maksullinen kohtaan 6.)										2,41	5529	65
TURVALLISUUS JA OIKEUSTURVA												
Vartioimisliikkeen toimilupa tai muu vartioimistoimintaan liittyvä lupa tai hyväksyminen							1,00	2320	6	1,00	2662	8
Lunastuslain (603/77) 84 §:n mukainen tutkimuslupa							1,50	3480	1			0
Tiedoksiannot ulkomaille							0,50	1160	6	0,30	799	10
Yhteisöainsäädäntöön luuluva virka-apuasia, joka koskee kokousten pitämistä, tilintarkastuksen toimittamista ja tilintarkastuksen määräämistä							2,25	5220	5	2,25	5990	8
Muu virka-apu	0,31	708	39	0,60	1376	37	0,55	1276	49	0,30	799	33
Päätökset ulosottoasioissa										0,20	532	2
Hallinnollinen virka-apu												0
Täytäntöönpanoasiat	0,21	477	37	0,20	459	22	0,20	464	29	0,10	266	48
Valtion saatavien valvonta										0,60	1597	124
Oikeudenkäynnit										4,00	10648	7
Vahingonkorvausasiat										3,00	7986	51
Asealan elinkeinolupa	0,59	166	163	0,50	712	54	0,50	1387	79	0,50	1365	2
Hankkimislupa erityisen vaarallisen ampumaseen tai aseosan hankkimiseen										0,50	1365	33
Rinnakkaislupa erityisen vaarallisen ampumaseen tai aseosan hankkimiseen												0
Yksityinen valmistuslupa erityisen vaarallisen ampumaseen tai sen osan valmistamiseen tai muuntamiseen												0
Asekeräilijäksi hyväksyminen										0,50	1365	21
Ampumaradan perustamislupa										0,50	1365	1
Lupa teiden sulkemiseen												0
Muut luvat										0,50	1365	1
Vapautuksen myöntäminen väestönsuojan rakentamisesta	3,66	5098	16	3,50	4553	10	4,50	4970	6	2,25	5118	7
Valitus										3,00	7773	3
Kantelut	4,24	4133	60	3,50	6012	58	4,00	10501	38	2,68	6944	47
Valtionosuus- ja avustuspäätös	2,45	5301	22	2,50	5929	66	3,00	7742	99	0,50	1137	136
Lausunnot	4,03	3924	99	2,33	4008	94	3,50	9188	88	2,14	5554	86
HALLINTO												
Diaaritodistus	0,04	66	41	0,04	64	38	0,07	116	22	0,04	66	1
Lainvoimaisuustodistus										0,01	17	14
Jälkipanttaussitoumuksen antaminen												0
Lainojen vuosimaksu	0,02	26	35879	0,02	32	28969	0,01	23	26227	0,01	17	21200
Muu pyynnöstä annettu todistus										0,01	17	45
Valitukset			0			0			0			0
Kantelut			0			0			0	4,00	6621	5
Kassapalvelut	0,04	51	11647	0,04	51	15068	0,03	42	17796	0,01	17	15248
Maksettu lasku	0,03	37	52375	0,03	38	41101	0,02	28	40959	0,02	27	44737
Maksettu palkka	0,04	55	24094	0,04	51	25725	0,06	85	26767	0,04	54	26060
Kunta-asiat (järj.säännöt,kuntajaot)			0	3,00		2	2,00	5251	2	2,00	5182	4
Lausunnot	18,42	24762	2	2,00	2550	48	1,00	1409	45	1,50	2042	1

htp=henkilötyöpäivä

oka=yhden suorituksen omakustannushinta

Tummennettuina ovat lääninhallituksen kiinteähintaiset julkisoikeudelliset päätökset, todistukset ja muut kiinteähintaiset julkisoikeudelliset suoritukset

ORGANISAATIO

ASIAKKAAT

ITÄ-SUOMEN LÄÄNINHALLITUS

SOSIAALI- JA TERVEYS- OSASTO

Osastopäällikkö,
läänin sosiaali- ja terveysneuvos
Tuula Eerola
- sosiaalihuolto
- terveydenhuolto
- ympäristöterveydenhuolto

SIVISTYSOSASTO

Osastopäällikkö,
läänin sivistysneuvos
Heikki Laakso
- koulutus ja tutkimus
- kirjastotoimi
- kulttuuri ja taide
- nuoriso- ja liikuntatoimi

LIIKENNEOSASTO

Osastopäällikkö,
liikennehallintopäällikkö
Kari Hiltunen
- henkilö- ja joukkoliikenne,
liikenneturvallisuus
- lupa-asiat

OIKEUSHALLINTO-OSASTO

Oikeushallintopäällikkö
Jaakko Laamanen
- ulosottotoimi
- valtion edunvalvonta
- yleinen oikeusturva

**Maaherra
Pirjo Ala-Kapee**

PELASTUSOSASTO

Osastopäällikkö,
lääninvalmiusjohtaja
Leevi Pajunen
- pelastustoimi

KILPAILU- JA KULUTTAJA- OSASTO

Osastopäällikkö
Ismo Heikkinen
- kuluttaja- ja kilpailuasiat
- lupa-asiat

POLIISIOSASTO

Lääninpoliisijohtaja
Jorma Ahonen
- poliisitoimi

SISÄINEN TARKASTUS

Lääninlakimies
Iiris Hyytinen

YHTEISET PALVELUT

- tulosalue

Henkilöstöyksikkö

Henkilöstöpäällikkö
Kyrö Kuittinen
- henkilöstöasiat
- kiinteistöasiat
- virastopalvelut

Talouksyksikkö

Talouspäällikkö
Eeva-Liisa Mankowski
- taloustoimi

Tietotekniikkayksikkö

Tietohallintopäällikkö
Risto Nuutinen
- atk-tukitoiminnot
- atk-järjestelmäpalvelut

Viestintäyksikkö

Tiedotuspäällikkö
Pirkko Willberg
- koordinointi
- kehittäminen
- viestintä

MINISTERIÖT JA EDUSKUNTA